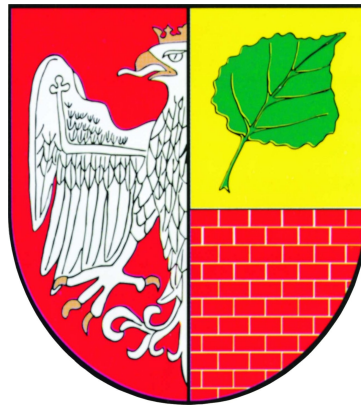

Załącznik do uchwały nr XIX / 125 / 2007

Rady Miasta Ząbki z dnia 20 grudnia 2007 roku

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZĄBK NA LATA 2007-2015

**opracowana przez:
dr Andrzeja Gałązkę
mgr Remigiusza Górniaka**

na zlecenie Urzędu Miasta Ząbki

Urząd Miasta Ząbki
ul. Wojska Polskiego 10
05-091 Ząbki

Wykaz najczęściej używanych skrótów

EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
NSRO	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia
MRR	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (dawniej MGiP)
MSP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NSS	Narodowa Strategia Spójności
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PWW	Podstawy Wsparcia Wspólnoty
SIMIK	System Informatycznego Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RPO WM	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego
SWOT	Analiza czynników rozwojowych - mocnych i słabych stron podmiotu analizy oraz szans i zagrożeń wynikających z wpływu otoczenia.
UE	Unia Europejska
ZPORR	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	4
2. Procedura opracowywania Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015.....	5
3. Założenia strategii rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015.....	6
4. Podstawowy potencjał społeczno-gospodarczy Miasta Ząbki – analiza ogólnych uwarunkowań rozwoju Ząbek na tle podobnych miast w regionie.....	9
4.1. Potencjał położenia geograficznego Miasta.....	9
4.2. Środowisko naturalne i klimat.....	12
4.3. Charakterystyka układu zagospodarowania przestrzennego miasta	12
4.4. Potencjał demograficzny.....	13
4.5. Infrastruktura techniczna.....	22
4.6. Infrastruktura społeczna.....	26
4.7. Potencjał rynku pracy.....	32
4.8. Potencjał gospodarczy.....	33
4.9. Zarządzanie i finanse.....	36
5. Badania ankietowe mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych z obszaru Miasta Ząbki.....	48
6. Analiza SWOT sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Ząbki.....	63
Zewnętrzne szanse i zagrożenia rozwoju Miasta Ząbki.....	74
7. Wizja i misja rozwoju Miasta Ząbki (cel generalny).....	76
8. Cele strategiczne i operacyjne (obszary priorytetowe strategii)	76
9. Programy realizacyjne.....	79
10. Przewidywane źródła finansowania zadań realizacyjnych „Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015”	84
11. Zgodność ze strategicznymi dokumentami.....	85
12. System wdrażania i monitorowania.....	106
13. Spis map, tabel, wykresów.....	116
14. Załącznik 1.	119

1. Wstęp

Proces planowania strategicznego stanowi jeden z podstawowych warunków sprawnego i efektywnego zarządzania gminą. Planowanie pomaga bardziej wydajnie gospodarować zasobami, przewidywać problemy, które mogą się pojawić w niedalekiej przyszłości by odpowiednio wcześniej zacząć im przeciwdziałać. Opracowany plan strategiczny (strategia) umożliwia uporządkowanie i odpowiednie rozłożenie w czasie planowanych działań. Pozwala to na uniknięcie realizacji projektów ad hoc, nie powiązanych ze sobą logicznie i nie wpisujących się w oczekiwany ciąg przyczynowo-skutkowy. Strategia rozwoju miasta Ząbki pokazuje, że planowane do realizacji zadania są konsekwencją strategicznego myślenia o rozwoju; jest to niesłychanie ważna przesłanka i uzasadnienie przy ubieganiu się o środki zewnętrzne, w tym o środki w ramach polityki strukturalnej UE.

Strategia opracowana w partnerstwie z różnymi jednostkami i organizacjami oraz angażująca społeczność lokalną, pozwala na wypracowanie kierunków działań zgodnych z oczekiwaniami tej społeczności. Tym samym nie funkcjonuje jako „dokument władzy lokalnej”, ale stanowi podstawę koordynacji działań różnych podmiotów tak, by uzupełniały się wzajemnie, a ich działania miały efekt synergiczny. Aby mieszkańcy identyfikowali się ze strategią, musi ona zawierać wspólną wizję co do kierunków i form rozwoju społeczności lokalnej. Odpowiednio przeprowadzony proces opracowania strategii buduje więc system, w którym mieszkańcy, instytucje i podmioty władzy podejmują wspólne działania na rzecz rozwoju gminy, nawiązując dialog w układzie władza – społeczność lokalna. Jest to ważne, bowiem zakres strategii nie powinien ograniczać się jedynie do tych obszarów, które ustawowo leżą w kompetencjach gminy, lecz ujmować zagadnienia rozwoju w ujęciu całościowym (obszar i zamieszkująca go ludność).

Strategia jest dokumentem długookresowym, określającym generalny kierunek działania miasta oraz przedstawiającym metody i narzędzia wdrażania tych działań. Ze względu na swój otwarty charakter (możliwość aktualizacji i zmian) proces planowania strategicznego pozwala na elastyczne dostosowywanie i korygowanie celów w zależności od zmieniających się uwarunkowań. Dlatego też strategia nie jest dokumentem „samym dla siebie”, ale stanowi instrument prowadzonej polityki rozwoju miasta.

Strategie rozwoju lokalnego uzyskały usankcjonowanie prawne w ustawie z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ustawodawca stwierdza (podkr. Aut.):

- W Art. 2.: „...Przez politykę rozwoju rozumie się zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej...”
- W Art. 3. „...Politykę rozwoju prowadzą:
 - 1) w skali kraju - Rada Ministrów;
 - 2) w skali regionu - samorząd województwa;
 - 3) w skali lokalnej - samorząd powiatowy i gminny...”
- W Art. 4. „...1. Politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju...”
- W art. 9 : „Strategiami rozwoju są:
 - ❖ strategia rozwoju kraju;
 - ❖ strategie sektorowe;

- ❖ strategię rozwoju województw, o których mowa w art.11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.);
- ❖ strategię rozwoju lokalnego, w tym strategię rozwoju powiatów oraz strategię rozwoju gmin...”

Podczas opracowania Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 korzystano z następujących informacji wyjściowych:

- danych liczbowych ze statystyki bieżącej i spisów powszechnych,
- opracowań i raportów dotyczących miasta,
- opracowań i raportów dotyczących województwa mazowieckiego,
- opracowań i analiz badających tendencje i perspektywy zmian społeczno-gospodarczych na poziomie krajowym.

2. Procedura opracowywania Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015

Inicjatorem i koordynatorem działań mających na celu opracowanie Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 były władze samorządowe Miasta Ząbki. W dniu 23 marca 2007r., na wniosek Burmistrza Miasta Ząbki, Rada Miasta Ząbki przyjęła Uchwałę Nr VII/39/2007 w sprawie podjęcia prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Miasta Ząbki. Zarządzeniem nr 0151/55/2007 Burmistrza Miasta Ząbki z dnia 12 lipca 2007 r. Burmistrz Miasta ustanowił Konwent Rozwoju Miasta. Opracowanie Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 zakładało m.in. spotkania Konwentu Rozwoju Miasta Ząbki oraz konsultantów z mieszkańcami miasta oraz przedstawicielami lokalnych środowisk społecznych i gospodarczych. Zapewnienie odpowiedniej komunikacji pomiędzy podmiotami włączonymi w przygotowanie Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 oraz aktywna ich partycypacja w pracach nad strategią, były możliwe dzięki powołaniu wspomnianego Konwentu Rozwoju Miasta oraz zaangażowaniu Burmistrza Miasta Ząbki i pracowników Urzędu Miasta.

Praca nad Strategią podzielona została na trzy etapy: **etap przygotowania, etap diagnozowania i etap projektowania**. Na każdym etapie, Urząd Miasta, Konwent Rozwoju Miasta oraz konsultanci współpracowali z osobami zainteresowanymi włączeniem odnośnych, własnych projektów do strategii. Urząd Miasta wraz z konsultantami odpowiedzialny był za zarządzanie procesem planowania, którego efektem stało się ostatecznie opracowanie Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015. W trakcie etapu diagnozowania przeprowadzona została analiza faktograficzna oraz badanie ankietowe nt. aktualnej sytuacji społecznej (w tym demograficznej) i gospodarczej w mieście.

W trakcie etapu projektowania strategii, na który złożyły się prace warsztatowe Konwentu Rozwoju Miasta z udziałem Władz Miasta, konsultantów oraz praca Kierownika Referatu Programowania Funduszy Europejskich (wraz z zespołem z Urzędu Miasta), dokonano analizy problemów miasta, sformułowania celów operacyjnych i strategicznych, a w końcu projektów i zadań związanych z dalszym rozwojem miasta. Zapoczątkowany opracowaniem przedmiotowego dokumentu proces strategicznego planowania rozwoju miasta będzie kontynuowany w przyszłości przy aktywnym udziale podmiotów publicznych oraz partnerów społeczno-gospodarczych rozwoju miasta.

3. Założenia strategii rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015

Okres programowania: 2007-2015

Zakres czasowy Strategii rozwoju Miasta Ząbki odpowiada kolejnemu okresowi programowania rozwoju przyjętemu w Unii Europejskiej tzn. obejmuje lata 2007 – 2013 plus dodatkowe dwa lata przeznaczone na dokończenie i rozliczenie inwestycji których realizacja wspierana będzie z funduszy strukturalnych.

Uspołecznienie prac nad Strategią

Przygotowanie strategii rozwoju zaplanowano z udziałem partnerów społecznych, czyli zastosowano zasadę uspołecznienia prac nad strategią. Do opracowania strategii zostały zaproszone możliwie wszystkie zainteresowane strony - partnerzy strategii. Proces przygotowania strategii rozwoju, charakteryzował się „elastycznością” doboru podmiotów i form uczestnictwa partnerów społecznych w pracach nad tworzeniem strategii rozwoju - w zależności od potrzeb pojawiających się na poszczególnych etapach prac. Postępy prac nad strategią rozwoju były na bieżąco monitorowane przez członków Konwentu Rozwoju Miasta Ząbki, którzy uczestniczyli we wspólnych spotkaniach roboczych, organizowanych przez Urząd Miasta Ząbki i odbywających się przy współudziale ekspertów zewnętrznych. Na każdym etapie prac nad strategią rozwoju członkowie Konwentu mogli zgłaszać własne uwagi i opinie na temat kierunku prowadzonych prac. Zgłaszane uwagi i wnioski były dyskutowane podczas posiedzeń Konwentu w siedzibie Urzędu Miasta.

W ramach konsultacji z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami Urząd Miasta Ząbki, po uzgodnieniach z ekspertami zewnętrznymi, podjął decyzję o przygotowaniu i dystrybucji ankiet tematycznych skierowanych do poszczególnych grup interesariuszy. Ankiety pozwoliły poznać wskazania i opinie mieszkańców Ząbek na temat najbardziej drażliwych problemów, które wymagają rozwiązania w mieście w najbliższych latach. Z kolei uwagi i opinie przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, pozwoliły określić najważniejsze bariery, z którymi na co dzień stykają się te podmioty w swojej działalności na obszarze miasta Ząbki. Wszystko to umożliwiło sformułowanie pożądanego kierunku działań likwidujących lub zmniejszających bariery rozwoju. Działania te stały się przedmiotem zapisów celów operacyjnych sformułowanych w Strategii Rozwoju Miasta.

Wyjściowa lista partnerów zaproszonych do udziału w pracach:

Partnerzy zewnętrzni (w ramach Konwentu Rozwoju Miasta Ząbki):

- Pan Piotr Uściski – Wicestarosta Wołomiński
- Pan Jacek Sasin – Wojewoda Mazowiecki
- Pan Robert Grudziąż – Architekt
- Pan Kazimierz Olszaniecki - Architekt
- Pan Konrad Czapiewski – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
- Pan Sylwester Mierzejewski – Komendant Komisariatu Policji w Ząbkach
- Pan Zenon Daniłowski – Prezes Zarządu Agro-Technika S.A.
- Pan Jerzy Szczęsny – Dyrektor MKS DOLCAN Ząbki
- Pan Sławomir Doliński – Prezes Zarządu „Dolcan-Sport” SSA, Prezes Firmy „Dolcan”
- Pan Jacek Domański – Prezes Firmy „Drims”
- Pan Waldemar Giza – Dyrektor Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych „DREWNICA” w Ząbkach
- Pan dr Andrzej Gałązka – pracownik naukowy SGH
- Pan mgr Remigiusz Górniak – pracownik naukowy SGH

Przedstawiciele Miasta, Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych:

- Pan Robert Perkowski – Burmistrz Miasta Ząbki
- Pan Grzegorz Mickiewicz – Zastępca Burmistrza Miasta Ząbki
- Pan Robert Świątkiewicz – Sekretarz Miasta Ząbki
- Pani Elżbieta Żmijewska – Skarbnik Miasta Ząbki
- Pan Arkadiusz Powierża – Kierownik Referatu Programowania Funduszy Europejskich
- Pani Mariola Klimek – Kierownik Referatu Rozwoju Gospodarczego
- Pan Arkadiusz Łebek – Referat Zagospodarowania Przestrzennego
- Pan Witold Protasik – Kierownik Referatu Geodezji i Gospodarki Gruntami
- Pan Sylwester Marzoch – Kierownik Referatu Oświaty, Kultury, Sportu i Pomocy Społecznej
- Pani Teresa Dorocka – Stanowisko ds. Działalności Gospodarczej
- Pani Lucyna Grochowska – Kierownik Referatu Spraw Obywatelskich
- Pan Sławomir Ziemiński – Przewodniczący Rady Miasta Ząbki
- Pan Marcin Kubicki – Przewodniczący Komisji Społecznej Rady Miasta Ząbki
- Pan Adam Szarubko – Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Miasta Ząbki
- Pani Agnieszka Mastalerska – Przewodnicząca Komisji Gospodarczej Rady Miasta Ząbki
- Pan Krzysztof Gutowski – Kierownik Miejskiego Zakładu Komunalnego Ząbkach
- Pani Elżbieta Rutkowska – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
- Pani Elżbieta Strząska - Przewodnicząca Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ząbkach
- Pan Przemysław Budny – Kierownik Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ząbkach
- Pan Sławomir Skotnicki – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury w Ząbkach

Cele opracowania Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015

- Przygotowanie i formalne przyjęcie dokumentu, który będzie służył władzom miasta oraz partnerom społecznym do realizacji zamierzeń w ramach wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych.
- Uzyskanie akceptacji społecznej dla zamierzeń określonych w strategii.
- Umożliwienie aplikacji o środki zewnętrzne – w tym głównie z programów Unii Europejskiej, ze względu na zbyt małe możliwości finansowe podmiotów realizujących projekty.

Zakres tematyczny Strategii

Strategia ma na celu określenie docelowego stanu rozwoju miasta Ząbki w perspektywie ok. 10 lat. W warstwie koncepcyjno-programowej oznacza to określenie ogólnych kierunków działań, służących realizacji jej wizji tzn. celów strategicznych i operacyjnych. W warstwie realizacyjnej strategii, dla osiągnięcia przyjętych celów rozwoju, sformułowano szereg zadań realizacyjnych pogrupowanych tematycznie w tzw. „programy realizacyjne”. Ponieważ, jak widać strategia rozwoju miasta z założenia ma stanowić kompleksową wizję rozwoju, jej przedmiotem nie są wyłącznie sfery bezpośrednio pozostające w kompetencjach samorządu lokalnego. Oznacza to, że do programu wpisane zostały zadania realizowane nie tylko przez Gminę, ale i przez inne uczestniczące w programie podmioty (w tym reprezentowane przez partnerów społecznych strategii).

Do identyfikacji celów projektów/zadań realizacyjnych zakłada się wstępnie stosowanie wskaźników analogicznych jak dla Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego z lat 2004-2006. Po oficjalnym przyjęciu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013 oraz przyjęciu doń odnośnego „uszczegółowienia”, przewiduje się dostosowanie ww.

wskaźników do tych właśnie dokumentów. Mierniki te, z założenia mają być wykorzystywane w cyklicznym procesie monitorowania realizacji przedmiotowej Strategii.

Zasady finansowania Strategii

Zakłada się przyjęcie do realizacji projektów, co do których będzie możliwe zapewnienie finansowania, a w przypadku założeń współfinansowania zewnętrznego (najczęściej na zasadzie refinansowania kosztów) - zapewnienie wkładu własnego i płynności finansowej. W ramach zadań realizacyjnych, w dalszej części „Strategii” ujęto przedsięwzięcia planowane do realizacji przy współfinansowaniu środkami Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i innych programów, w tym programów ogólnospółnotowych Unii Europejskiej.

Otwartość i elastyczność Strategii Rozwoju:

Przyjęto otwartą formułę dokumentu Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2013. Dokument ten nie stanowi nienaruszalnego, wewnętrznie zbilansowanego pod względem rzeczowym i finansowym, programu działania. Oznacza to możliwość dokonywania korekt różnych elementów strategii w trakcie jej realizacji. Powodem takiego ujęcia jest nie tylko obecny brak ostatecznej, oficjalnej wersji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013, którego przyjęcie planowane jest pod koniec 2007 roku. Prawdopodobna jest konieczność dokonywania częstej aktualizacji strategii już po jej przyjęciu, a to z powodu względnie długiego okresu programowania i przewidywaną zmienność uwarunkowań rozwojowych nie tylko na poziomie lokalnym, ale również regionalnym i ponadregionalnym.

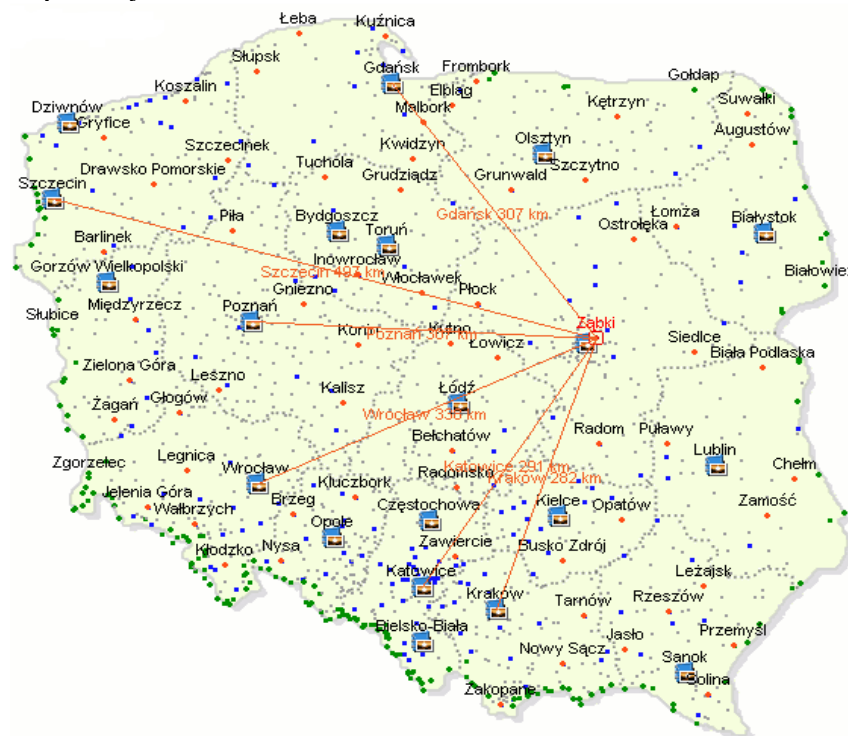
4. Podstawowy potencjał społeczno-gospodarczy Miasta Ząbki – analiza ogólnych uwarunkowań rozwoju Ząbek na tle podobnych miast w regionie

Celem niniejszego rozdziału jest próba uchwycenia najważniejszych problemów rozwoju Miasta Ząbki na podstawie analizy danych dotyczących wybranych aspektów sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Ząbki. Rozdział ten nie ma więc charakteru „holistycznego” i dotyczy wybranych dziedzin życia miasta. Zamiarem autorów nie było szczegółowe opisanie stanu miasta w jego całościowej złożoności, lecz ukazanie kluczowych aspektów (trendów) demograficznych, infrastrukturalnych i gospodarczych, które mają wpływ na kształtowanie polityki władz miasta. Ważnym elementem analiz jest też określenie bazy społeczno-ekonomicznej Ząbek na tle miast sąsiednich, powiatu oraz wybranych ośrodków aglomeracji warszawskiej.

4.1. Potencjał położenia geograficznego Miasta

Miasto Ząbki jest to gmina miejska położona w województwie mazowieckim, w powiecie wołomińskim. Ząbki położone są na prawym brzegu Wisły. Od północy miasto graniczy z Gminą Marki, od wschodu z Gminą Zielonka. Od strony zachodniej znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie miasta stołecznego Warszawa, co w dużym stopniu jest głównym czynnikiem warunkującym rozwój Ząbek – por. Mapa 1. i Mapa 2. Odległość Ząbek od centrum Warszawy wynosi zaledwie 8 kilometrów.

Mapa 1: Ząbki na tle Polski

Źródło: www.odlegosci.pl

Ząbki aspirują do roli wiodącego miasta we wschodniej części aglomeracji warszawskiej. Jego położenie w bezpośrednim sąsiedztwie m.st. Warszawy tworzy ogromne, niepowtarzalne, możliwości dla gospodarki miasta. Wiąże się z tym jednak olbrzymia presja urbanizacyjna, przejawiająca się w ostatnich latach zwłaszcza w sferze mieszkaniowej, infrastruktury technicznej i społecznej.

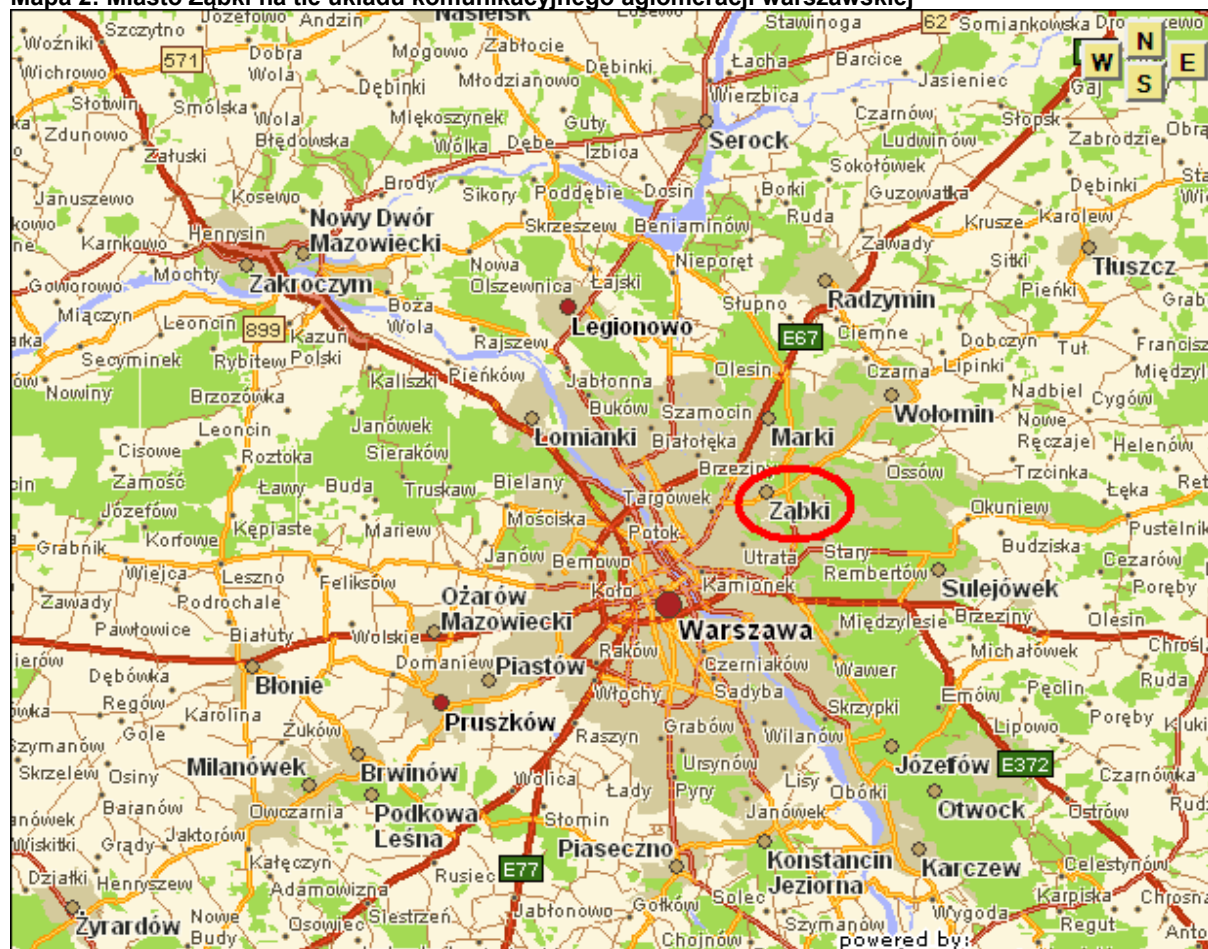
Powierzchnia Miasta wynosi 11 km². Powierzchnia użytków rolnych, według ewidencji gruntów, wynosi 287 ha, a lasów i gruntów leśnych 336 ha. Obecnie na terenie Miasta Ząbki nie ma obszarów na których faktycznie prowadzona byłaby produkcji rolnicza.

Mapa 3. przedstawia położenie Ząbek na tle powiatu wołomińskiego. Ząbki zlokalizowane są w zachodniej części powiatu, granicząc bezpośrednio z Warszawą. Ząbki, wspólnie z kilkunastoma innymi miastami, należą do grupy tzw. „miast satelickich” Warszawy. Miasta te charakteryzują się podobną strukturą społeczno-gospodarczą, wyrażającą się w bardzo dużym uzależnieniu rozwoju lokalnego od sąsiedztwa z Warszawą. Ząbki, podobnie jak inne miasta „satelickie”, odznaczają się dużą liczbą ludności pracującej w obrębie Warszawy.

W ostatnich latach, w szybkim tempie wzrasta w Ząbkach liczba ludności napływowej, która pracując w Warszawie lub okolicach pragnie osiedlić się w tego typu miastach satelickich, gdzie dostępność tańszych mieszkań i gruntów jest znacznie większa. Wiąże się z tym jednak poważny problem: duża liczba ludności mieszkającej w Ząbkach nie jest faktycznie zameldowana w tym mieście. Są to zwłaszcza ludzie młodzi, pochodzący spoza Warszawy i okolic, którzy pracując w Warszawie, traktują Ząbki jako swoistą bazę wypadową do swej działalności zawodowej.

Podobnie jak inne gminy, znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie miasta stołecznego Warszawy, gospodarka Ząbek jest silnie związana z koniunkturą w Warszawie. Z faktu sąsiedztwa z m.st. Warszawą wynikają nie tylko czynniki pozytywne (atrakcyjność inwestycyjna), ale także negatywne. Metropolia stołeczna jest dla Ząbek niewątpliwie ośrodkiem generowania szans rozwojowych, ale również czynnikiem kumulowania w mieście problemów związanych z niedostatkiem infrastruktury służącej mieszkańcom, szybkim przenoszeniem się zjawisk patologicznych, znaczną degradacją środowiska naturalnego spowodowaną bardzo dużym natężeniem ruchu drogowego oraz nasilonym wytwarzaniem różnego typu odpadów zarówno przez tutejsze podmioty gospodarcze, jak i ludność.

Mapa 2: Miasto Zabki na tle układu komunikacyjnego aglomeracji warszawskiej

Źródło: www.pilot.pl

Mapa 3 Położenie Miasta Ząbki na terenie powiatu wołomińskiego

Źródło: www.gminy.pl

4.2. Środowisko naturalne i klimat

Obszar miasta posiada rzeźbę płaskorówną. Maksymalna wysokość dochodzi do 90,8 m n.p.m. Teren jest wyraźnie lekko pochylony ze wschodu ku zachodowi. Obszar ten w większości pokrywają utwory lodowcowe i zastoiskowe z okresu zlodowacenia środkowopolskiego stadiu Wkry. Na przeważającej części tego obszaru, od powierzchni występują piaski lodowcowe. W spągu piasków występują ility warwowe. Rodzaj utworów powierzchniowych spowodował, że na gruntach ornich przeważają gleby wytworzone z piasków luźnych słabo gliniastych całkowitych lub naglinowych oraz z piasków murszastych. Tereny leśne znajdują się we wschodniej części miasta i zajmują około 30% jego powierzchni. Na terenie Ząbek występuje kilka gatunków roślin chronionych oraz szczególnie ważne – Stare Dęby przy Drodze Królewskiej. Jednak tereny zielone zajmują niewielki obszar miasta.

Na rozkład przestrzenny temperatury w tej części kraju ma wpływ wysokość nad poziomem morza oraz odległość od Morza Bałtyckiego i Oceanu Atlantyckiego. Miasto położone jest na obszarze pozostającym pod wpływem zarówno wilgotnych mas powietrza znan Oceanu Atlantyckiego, jak i suchych mas z głębi kontynentu euroazjatyckiego. Latem przeważają tu masy powietrza polarno-morskiego, które napływają z zachodu lub z północnego zachodu, zimą natomiast masy powietrza polarno-kontynentalnego napływające ze wschodu. O wiele rzadziej napływają tu masy powietrza arktyczno-morskiego (jesień, zima, wiosna) oraz masy powietrza zwrotnikowo-morskiego (zima, lato) i zwrotnikowo-kontynentalnego (lato). Ścieranie się mas powietrza nad tym obszarem Polski powoduje przejściowy charakter klimatu, którego cechą charakterystyczną jest duża zmienność warunków pogodowych z dnia na dzień oraz z roku na rok.

Wielkość opadów związana jest z rzeźbą i ekspozycją terenu. Średnia wielkość opadów w rejonie powiatu wołomińskiego wynosi 605 mm/rok, z czego około 40% przypada na miesiące letnie (czerwiec-sierpień). Czas trwania okresu wegetacyjnego (liczba dni ze średnią temperaturą dobową nie mniejszą niż 5 stopni C) mieści się w przedziale 200-210 dni. Średnia roczna temperatura w mieście wynosi około 6,6 stopni C. Bezmroźny okres trwa blisko 129 dni. Przymrozki wiosenne należą tu do zjawisk bardzo częstych. Występują głównie w maju, a czasami nawet jeszcze w początkach czerwca. Jesienne przymrozki rozpoczynają się zazwyczaj w pierwszej dekadzie października, ale niekiedy pojawiają się już w drugiej połowie września. Na omawianym obszarze przeważają wiatry z zachodu, z południowego zachodu i południowego wschodu. Największe prędkości osiągają wiatry z kierunku zachodniego.

4.3. Charakterystyka układu zagospodarowania przestrzennego miasta

Olbrzymi wpływ na zagospodarowanie przestrzenne miasta Ząbki miała koncepcja urbanistyczna z 1912 r. autorstwa architekta Tadeusza Tołwińskiego, zakładająca stworzenie tu miasta – ogrodu. Miasto-ogród miało być usytuowane wśród zieleni i zapewniać szczególnie korzystne warunki do mieszkania, pracy i wypoczynku, a wszystko to w ramach bardzo charakterystycznego układu urbanistyczno-architektonicznego. W centrum tej kompozycji urbanistycznej miasta Ząbki znalazła się główna oś północ-południe, prostopadła do torów kolejowych. Centralną część tego założenia zajmował prostokątny plac - rynek, mający skupiać wszystkie funkcje lokalne: administracyjne, społeczne i handlowe. Na południowym zamknięciu ww. osi zaprojektowany został kościół oraz szkoła, przedszkole i boiska sportowe. Po stronie północnej, przy torach kolejowych, przewidziano półokrągły plac, z którego promieniście rozchodzić się miały symetrycznie położone ulice. Tak zaprojektowane w 1912 r. miasto obliczone było na 8 tysięcy mieszkańców, a objęty planem teren został podzielony na 1600 działek budowlano-ogrodowych. W dwudziestoleciu międzywojennym budowa tego miasta-ogrodu była częściowo

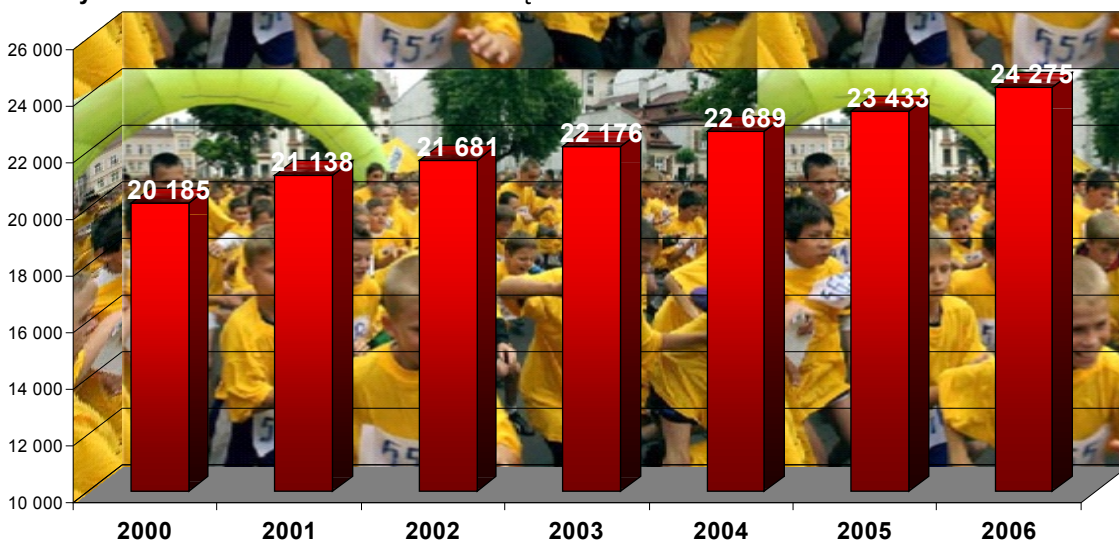
kontynuowana, ale nigdy nie została w pełni zrealizowana. W dużej części zaważyła na tym ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza kraju, ale trzeba również wspomnieć o powszechnie znanych niedostatkach koncepcji miast-ogrodów. Chodzi tu przede wszystkim o brak dostatecznego uwzględnienia lokalizacji terenów przeznaczonych dla działalności gospodarczej, czyli funkcji pracy, przy nadmiernym koncentrowaniu się na warunkach zamieszkiwania.

Po II wojnie światowej, w wyniku żywiłowej parcelacji, nastąpiła dewastacja przedstawionego, pierwotnego, układu urbanistycznego. Współcześnie (przełom XX i XXI w.) gospodarowanie przestrzenią w Mieście opiera się na miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, który nawiązuje do idei miasta ogrodu. Zgodnie ze współczesnymi założeniami urbanistycznymi Zabki mają być miastem przyjaznym zarówno dla mieszkańców jak i dla potencjalnych inwestorów.

4.4. Potencjał demograficzny

Według oficjalnych danych GUS na dzień 31 grudnia 2006 r. Miasto Zabki zamieszkiwało 24.275 osób, w tym 11.725 mężczyzn i 12.870 kobiet.

Wykres 1: Liczba mieszkańców miasta Zabki w latach 2000-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba mieszkańców miasta Zabki w ostatnich kilkunastu latach szybko zwiększała się, a było to szczególnie zauważalne w okresie 2000-2006. W roku 2006 odnotowano, według danych GUS, wzrost liczby mieszkańców do poziomu 24.275 osób. W tymże roku liczba mieszkańców Miasta Zabki była aż o 18% wyższa niż w roku 2000. Należy podkreślić, iż dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców Zabek w sposób istotny różnią się od stanu faktycznego. Według szacunkowych danych Komendy Policji, na obszarze Zabek mieszkać miałyby ok. 45.000 mieszkańców. Wydaje się, iż ta wielkość odnosić się może raczej do maksymalnej liczby osób przebywającej na tym terenie. Urząd Miasta szacuje liczbę mieszkańców w granicach 35.000 – 40.000 osób i jest to liczba zdecydowanie bardziej prawdopodobna. Wskazują na to również szacunki liczby mieszkańców konfrontujące liczbę mieszkań w mieście z poziomem zaludnienia mieszkań i izb mieszkalnych znanym z wyników NSP 2002. Można w ten sposób określić potencjalną pojemność tutejszych zasobów mieszkaniowych. Tak duża rozbieżność, w kwestii ustalenia liczby rzeczywistych mieszkańców miasta, pomiędzy danymi GUS a stanem faktycznym wynika z kilku nakładających się na siebie przyczyn. Wymienić tu trzeba między innymi:

swoistą niechęć (rozpowszechnioną wśród nowych mieszkańców) do meldowania się w Ząbkach (co jest znaczącym zjawiskiem w tutejszych warunkach bardzo intensywnego ruchu budowlanego) oraz duży udział wśród nowo powstających mieszkań lokali przeznaczonych na wynajem.

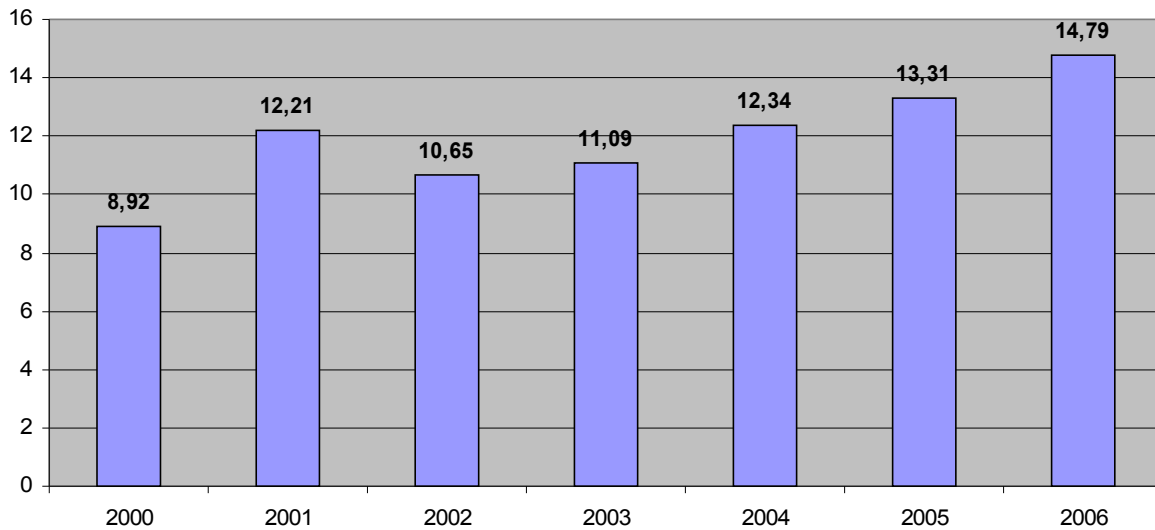
Zaistniała sytuacja ma bardzo poważne konsekwencje dla rozwoju miasta i warunków życia w mieście. Przy takiej skali zjawiska (ok.30% faktycznych mieszkańców miasta nie jest tu zameldowanych), następuje zasadniczy ubytek dochodów budżetu miasta z tytułu udziału miasta w podatku od dochodów osób fizycznych. Niemeldujący się tu mieszkańcy zdają się nie być świadomymi związku między wpływami finansowymi do budżetu miasta, pochodzącymi z ich podatków a możliwościami zaspokajania ich podstawowych potrzeb przez lokalne władze samorządowe. Sytuacja ta jest tym bardziej niepokojąca, że potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej w mieście Ząbki w zasadzie należałoby oceniać biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców oficjalnie tu zameldowanych. Rozbieżności w tym względzie najlepiej pokazuje fakt, iż spośród ogółu dzieci uczących się w tutejszych szkołach podstawowych ok. 30% nie jest w Ząbkach zameldowanych.

W czasie prac nad Strategią Rozwoju Miasta, podczas obrad Konwentu Rozwoju Miasta, analizowano problem rozbieżności pomiędzy liczbą mieszkańców wg GUS, a faktyczną liczbą osób mieszkających w mieście. Jest to bowiem, istotny element diagnozy sytuacji społecznej. Sformułowano kilka hipotez wyjaśniających tę sytuację:

- a) Ząbki nie są postrzegane jako „prestizowo” atrakcyjne miejsce zamieszkania. Wiele osób, które osiedlają się w Ząbkach, traktuje to miasto jako miejsce przejściowego pobytu i zamierza, po osiągnięciu stabilizacji dochodowej, przenieść się do bardziej atrakcyjnego miejsca w samej Warszawie lub jej okolicach,
- b) część osób niezameldowanych nie zamierza się tu meldować z powodu utrudnień natury technicznej. Są to osoby, które pracując poza Ząbkami na co dzień, nie mają możliwości załatwienia spraw urzędowych w Ząbkach, gdyż wiązałoby się to z koniecznością skorzystania z urlopu każdorazowo przy załatwieniu jakiegokolwiek sprawy urzędowej,
- c) w mieście występuje duża podaż mieszkań na wynajem. Znajduje się tutaj dużo wielkopowierzchniowych domów (willi), wynajmowanych wielu osobom, które nie są meldowane. Ta sama sytuacja dotyczy mieszkań kupowanych w nowych osiedlach deweloperskich. Wiele spośród ww. mieszkań kupowanych jest właśnie w celu odsprzedaży lub wynajmu – w obu przypadkach lokale te są zasiedlone przez osoby niemeldowane.

Gęstość zaludnienia na terenie Miasta Ząbki wynosi 2016 osoby/km². W porównaniu z analogicznymi wskaźnikami dla Polski (1347 osoby/km² w miastach) ten obszar zalicza się do najgęściej zaludnionych w kraju. Biorąc pod uwagę odnotowywane w mieście wzrastające dodatkowo saldo migracji, wysoki wskaźnik przyrostu naturalnego i utrzymujące się zainteresowanie osiedlaniem na obszarze miasta, tendencja ta będzie się utrzymywać. Średnio, w 2006 r. na 1000 mieszkańców odnotowano tu 14,6 urodzeń żywych. Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Ząbek w roku 2006 jest wyższy od analogicznych danych z lat wcześniejszych.

Wykres 2: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Ząbek w latach 2000-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

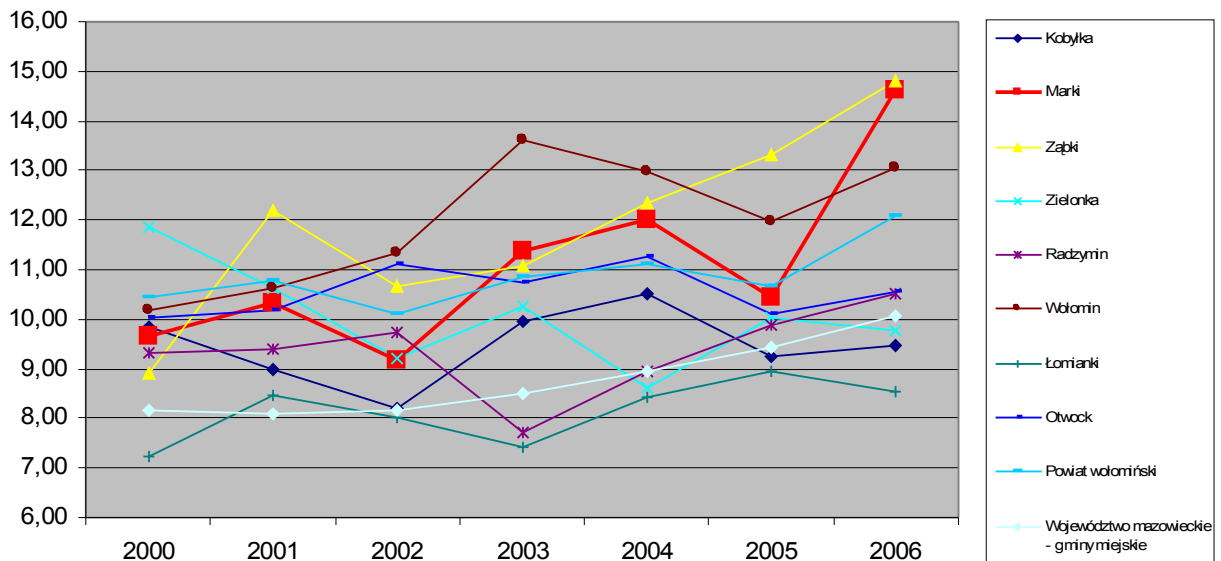
Na tle innych ważnych ośrodków wschodniej części aglomeracji warszawskiej, Ząbki nie odbiegają od średniej pod względem liczby urodzeń żywych przypadających na 1000 mieszkańców, co ilustruje Wykres 2. Jednak w roku 2006 Ząbki, obok Marek, posiadają najwyższy poziom ww. wskaźnika w prezentowanej grupie (Kobyłka, Marki, Ząbki, Zielonka, Radzymin, Wołomin, powiat wołomiński, województwo mazowieckie gminy miejskie). Na tle średniej dla powiatu wołomińskiego (średnia 12,6 urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w 2006 r.) oraz średniej dla ogółu gmin miejskich województwa mazowieckiego (średnia 10,6 urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w 2006 r.) Ząbki wypadają zdecydowanie pozytywnie.

Tabela 1: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kobyłka	9,86	8,97	8,20	9,94	10,51	9,25	9,48
Marki	9,67	10,33	9,17	11,36	12,00	10,45	14,63
Ząbki	8,92	12,21	10,65	11,09	12,34	13,31	14,79
Zielonka	11,88	10,61	9,19	10,26	8,61	10,04	9,77
Radzymin	9,32	9,41	9,75	7,73	8,94	9,88	10,53
Wołomin	10,17	10,63	11,35	13,60	12,98	11,97	13,07
Łomianki	7,24	8,48	8,02	7,43	8,44	8,95	8,54
Otwock	10,02	10,16	11,10	10,76	11,27	10,12	10,54
Powiat wołomiński	10,44	10,76	10,12	10,83	11,12	10,67	12,06
Województwo mazowieckie - gminy miejskie	8,16	8,10	8,15	8,51	8,96	9,43	10,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

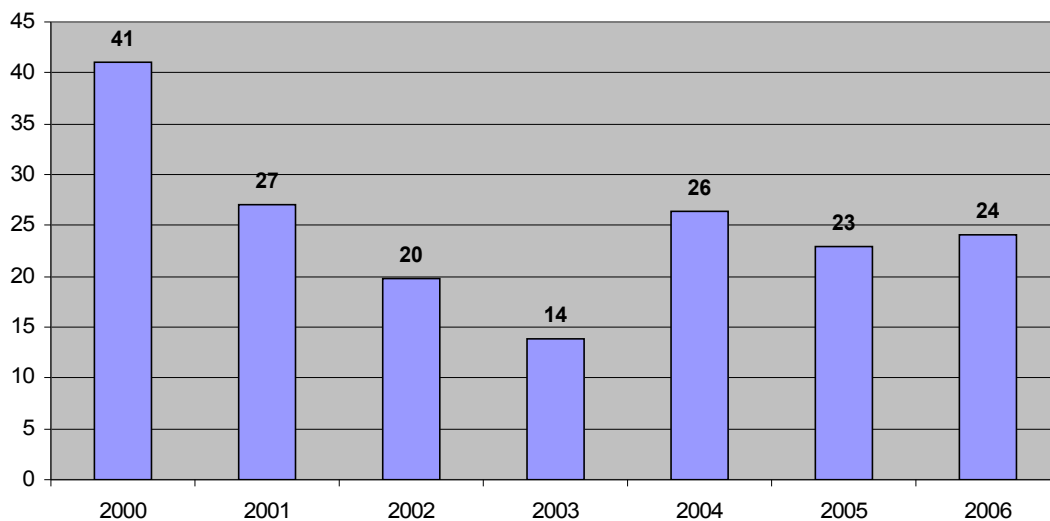
Wykres 3: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ząbki charakteryzują się znaczącym, dodatnim saldem migracji. W roku 2000 na 1000 mieszkańców do Ząbek „przybyło netto” 41 osób, podczas gdy w roku 2006 - 24 osoby. Jest to zjawisko niezwykle korzystne dla gospodarki miasta. Do miasta przybywają głównie ludzie młodzi, którzy znajdują pracę w Warszawie lub w jej okolicach. Istotnym czynnikiem przyciągającym nowych mieszkańców jest dynamicznie rozwijające się budownictwo mieszkaniowe w Ząbkach oraz bezpośrednie sąsiedztwo Warszawy. Istotna wydaje się bliskość i dostępność obiektów infrastruktury, w tym dużych centrów handlowych (M1 w Markach, IKEA, Castorama, OBI i innych) znajdujących się w niewielkiej odległości od Ząbek (głównie przy ul. Radzyńskiej w Warszawie). To znacząco zwiększa atrakcyjność Miasta, szczególnie dla ludzi młodych.

Wykres 4: Saldo migracji na 1000 mieszkańców w Ząbkach w latach 2000-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pod tym względem Zabki prezentują się bardzo dobrze, nawet na tle najważniejszych ośrodków podwarszawskich (razem z Łomiankami i Otwockiem położonymi w sąsiednich powiatach). Jest to wyraźny sygnał dla władz miasta, które muszą sformułować określoną politykę rozwoju miasta, uwzględniającą problemy ludzi młodych, rozpoczynających życie zawodowe i szukających swoich szans życiowych właśnie w okolicy Warszawy.

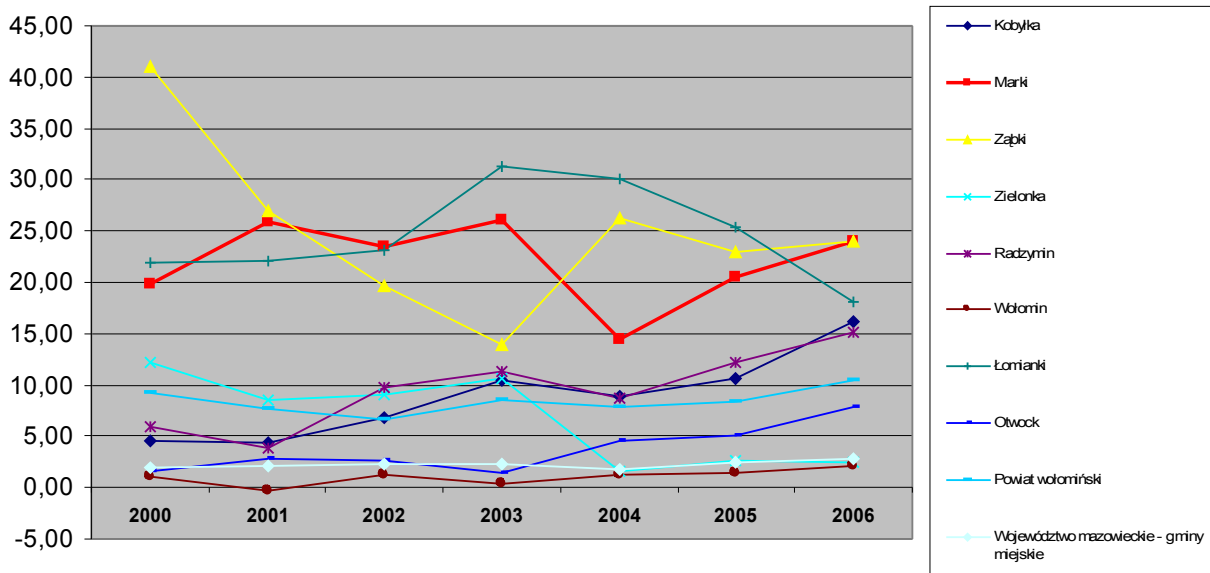
Jednym z czynników mających wpływ na tak dużą skalę migracji do miasta jest także otwarty i zróżnicowany profil gospodarczy miasta, oparty na potencjale wielu małych i średnich przedsiębiorstw, małych zakładów usługowych i handlowych, które szybko i elastycznie reagują na zmiany koniunktury i wymagania rynku.

Tabela 2: Porównanie salda migracji na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kobyłka	4,48	4,34	6,84	10,53	8,85	10,67	16,17
Marki	19,79	25,84	23,40	26,11	14,47	20,45	23,99
Zabki	41,07	26,98	19,71	13,90	26,32	22,87	24,07
Zielonka	12,24	8,62	9,01	10,56	1,53	2,70	2,52
Radzymin	5,86	3,83	9,80	11,32	8,67	12,20	15,19
Wołomin	1,14	-0,23	1,28	0,39	1,27	1,38	2,18
Łomianki	21,97	22,08	23,19	31,34	30,12	25,30	18,03
Otwock	1,60	2,85	2,63	1,45	4,56	5,06	7,91
Powiat wołomiński	9,15	7,72	6,70	8,55	7,80	8,43	10,37
Województwo mazowieckie - gminy miejskie	1,92	2,16	2,33	2,33	1,85	2,53	2,78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 5: Porównanie salda migracji na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

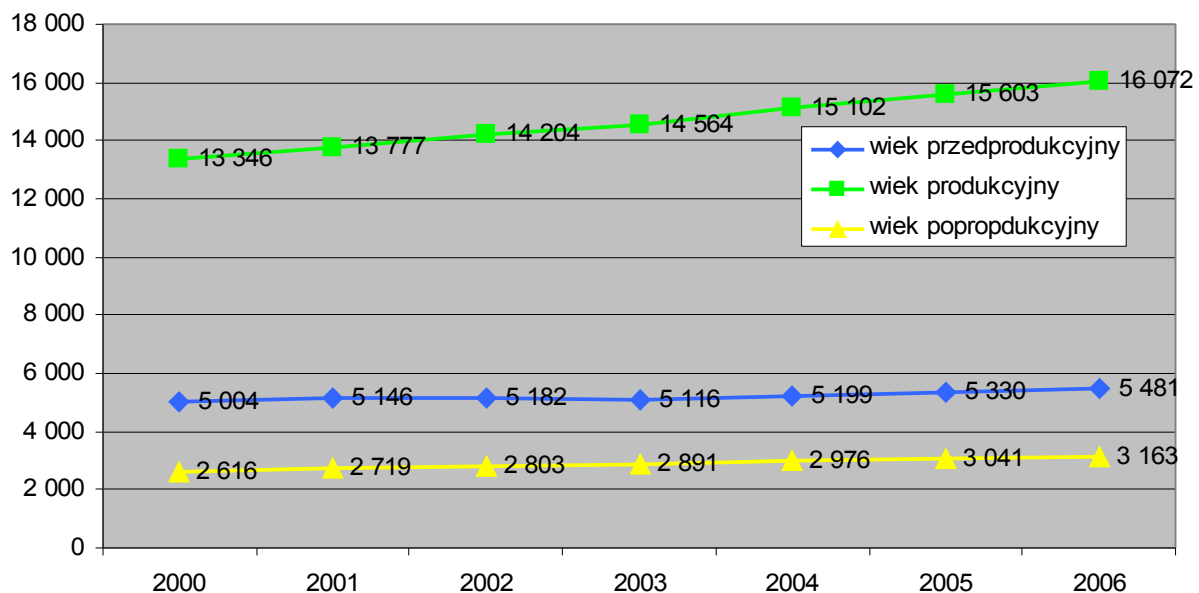
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 5 obrazuje skalę migracji wewnętrznych w gminach na obszarze powiatu wołomińskiego oraz Łomianek i Otwocka. Miasto Zabki pozytywnie wyróżnia się w całym powiecie jak również województwie mazowieckim (gminy miejskie ogółem). Analizując wskaźniki migracji w mieście Zabki można postawić tezę, iż teren gminy jest bardzo dobrym miejscem do osiedlania się. Zjawisko występowania dużego dodatniego salda migracji jest wspólne dla obszarów wokół miasta stołecznego Warszawy. W większości innych analizowanych gmin powiatu

wołomińskiego wskaźniki migracji także są dodatnie. Cały powiat jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dla osób przybywających do pracy w Warszawie z innych części Polski. Wysoka, dodatnia migracja powoduje jednak inne niebezpieczeństwa związane z rozwojem miasta Ząbki. Chodzi głównie niedobory infrastruktury technicznej i społecznej decydującej o standardzie życia mieszkańców. Wraz ze wzrostem liczby ludności, głównie niezameldowanej, dochody gminy utrzymują się na podobnym poziomie. Większa liczba osób to większe potoki ruchu drogowego na wszystkich ulicach, większa liczba dzieci objętych obowiązkiem szkolnym, to również większe problemy z odprowadzaniem ścieków, usuwaniem odpadów stałych itp. Bez inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej można się spodziewać w najbliższych latach postępującej degradacji środowiska naturalnego oraz znacznego obniżenia standardu życia w gminie. Niezwykle ważne stają się inwestycje w zakresie modernizacji dróg będących obecnie w bardzo złym stanie.

Dane przedstawione na Wykresie 6. prezentują potencjał Miasta Ząbki z punktu widzenia struktury ekonomicznych grup wieku mieszkańców w latach 2000-2006.

Wykres 6: Ludność Miasta Ząbki wg ekonomicznych grup wieku w latach 2000-2006.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres ten pokazuje pozytywne tendencje demograficzne w tym zakresie. W ujęciu bezwzględnym, w latach 2003-2006, liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym rośnie szybciej niż liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Liczba ludności w wieku produkcyjnym wyraźnie zwiększa się. W omawianym okresie, w ogólnej liczbie ludności miasta Ząbki udział grupy w wieku przedprodukcyjnym uległ niewielkiemu obniżeniu, wyraźnie zwiększył się udział ludności w wieku produkcyjnym, natomiast ustabilizował się udział grupy w wieku poprodukcyjnym.

Jak pokazują dane z tabeli 3 udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym systematycznie spada w latach 2000-2006. Jednak skala tego zjawiska jest tu niewielka i wynika głównie z wysokiego przyrostu liczby ludności w wieku produkcyjnym, a nie z dramatycznego zmniejszania się liczby urodzeń.

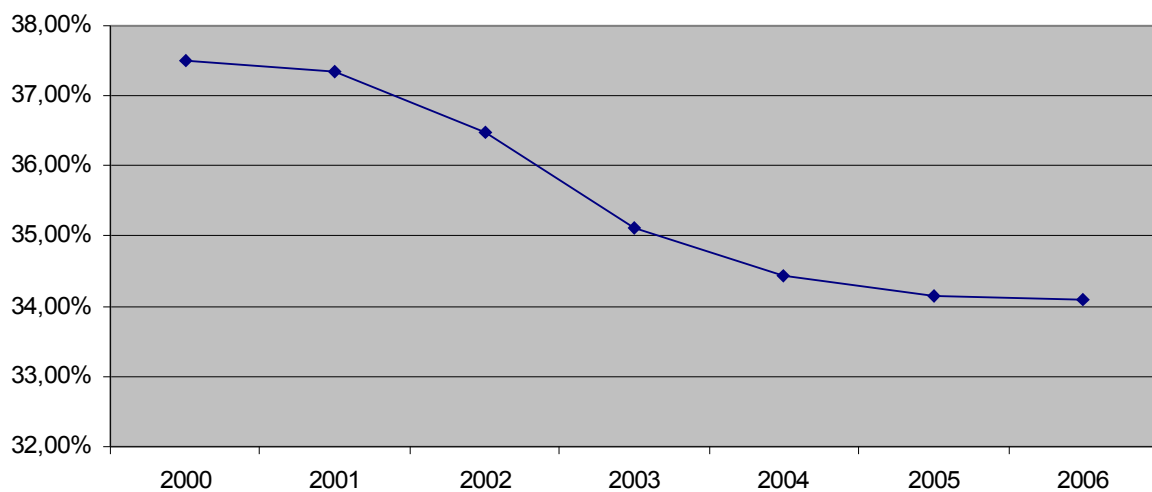
Tabela 3: Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2000 – 2006)

Miara demograficznej młodości ludności Miasta Ząbki							
lata:	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Miasto Ząbki	37,49%	37,35%	36,48%	35,13%	34,43%	34,16%	34,10%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 7: Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2000–2006)

Miara demograficznej młodości Ząbek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Relacja liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym (miara demograficznej starości) kształtowała się z Ząbkach w latach 2000–2006 na stałym poziomie. Pomimo, iż bezwzględna liczba osób w wieku poprodukcyjnym rośnie w badanym okresie, to przyrost ten jest niwelowany w całości przyrostem liczby osób w wieku produkcyjnym. Można stwierdzić, że w latach 2000-2006 ludność Ząbek nie postarzała się znacząco, co w skali całego kraju i województwa jest zjawiskiem rzadkim oraz świadczącym o pozytywnych trendach demograficznych, a pośrednio społeczno-gospodarczych w mieście.

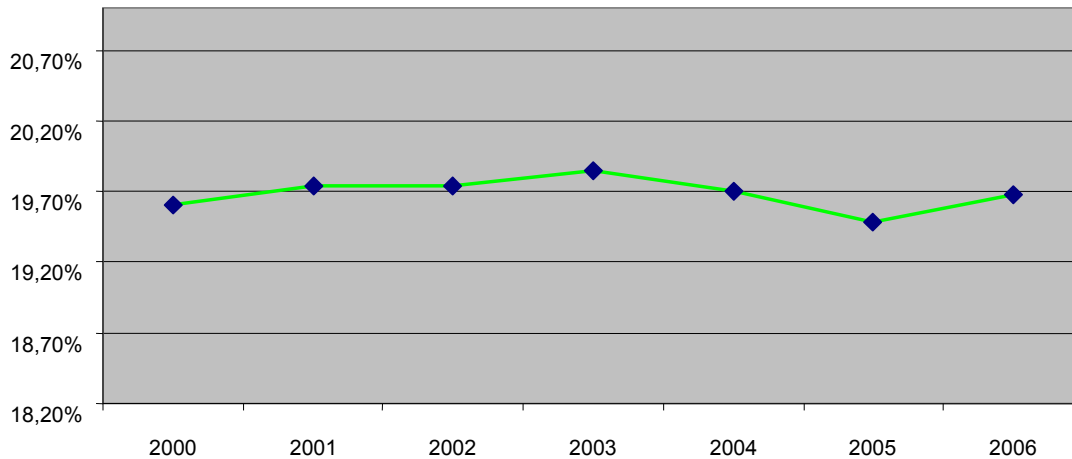
Tabela 4: Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2000–2006)

Miara demograficznej starości ludności Miasta Ząbki							
Lata:	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Miasto Ząbki	19,60%	19,74%	19,73%	19,85%	19,71%	19,49%	19,68%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8: Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2000 – 2006)

Miara demograficznej starości Ząbek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 5 przedstawiono wskaźnik perspektywiczności populacji dla Miasta Ząbki w okresie 2000 – 2006 r.

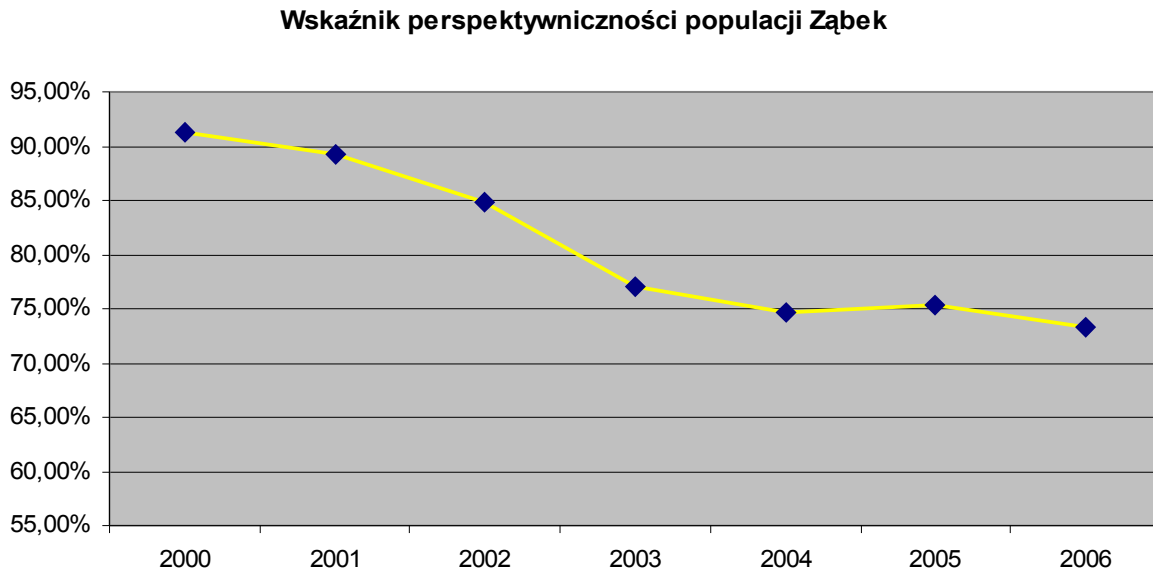
Tabela 5: Wskaźnik perspektywiczności populacji Miasta Ząbki (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym) w latach 2000–2006

Wskaźnik perspektywiczności populacji Ząbek							
lata:	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Miasto Ząbki	91,28%	89,26%	84,87%	76,96%	74,70%	75,27%	73,28%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poziom wskaźnika perspektywiczności populacji (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2000–2006) systematycznie obniża się w latach 2000-2006, jedynie w roku 2005 nieznacznie rośnie. Jest to zjawisko niekorzystne, gdyż pokazuje jak bardzo w ujęciu perspektywnym może starzeć się populacja Miasta Ząbki. Spadek poziomu tego wskaźnika nie jest jednak gwałtowny i wydaje się, że początkowe duże załamanie w latach 2000-2003 w ostatnich trzech latach stabilizuje się na poziomie powyżej 70%. Stabilizację wskaźnika perspektywiczności populacji dobrze obrazuje wykres 9.

Wykres 9: Wskaźnik perspektywiczności populacji Ząbek (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym) w latach 2000-2006)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

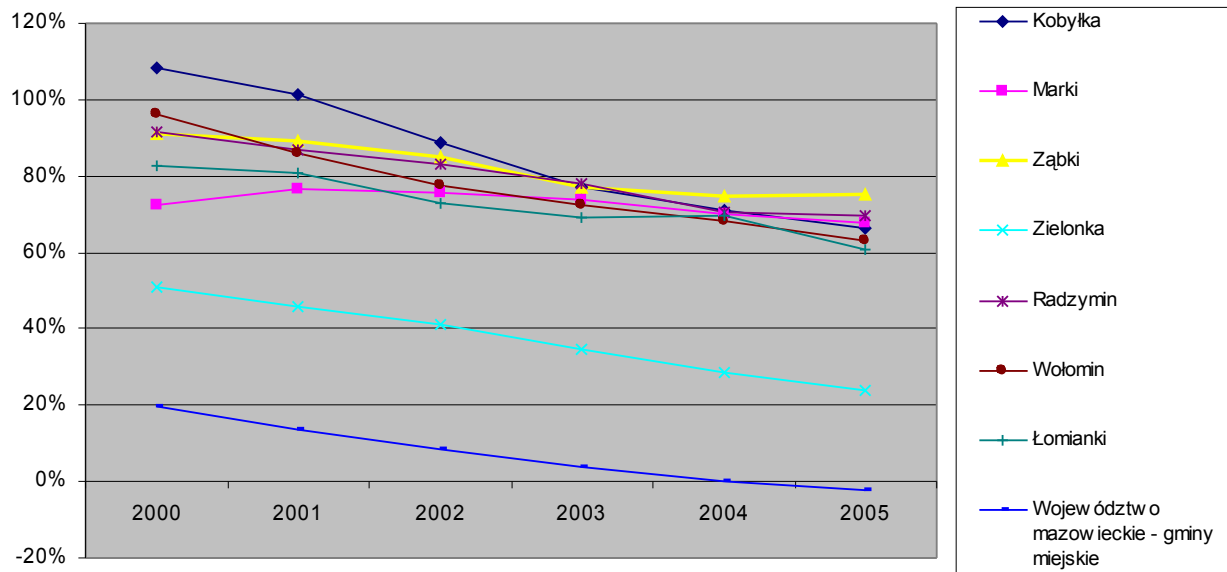
Na tle innych podobnych miast regionu Ząbki wypadają pod tym względem bardzo dobrze (najlepszy poziom wskaźnika perspektywiczności populacji w roku 2006), co prezentuje tabela 6.

Tabela 6: Wskaźnik perspektywiczności populacji wybranych miast aglomeracji warszawskiej na tle ogółu miast województwa mazowieckiego (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym) w latach 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kobyłka	108,21%	101,44%	88,70%	77,29%	71,21%	66,34%	62,57%
Marki	72,50%	76,51%	75,70%	73,85%	70,06%	67,93%	68,47%
Ząbki	91,28%	89,26%	84,87%	76,96%	74,70%	75,27%	73,28%
Zielonka	50,90%	45,83%	40,90%	34,68%	28,31%	23,79%	19,09%
Radzymin	91,40%	87,08%	83,23%	78,10%	70,50%	69,59%	71,01%
Wołomin	96,08%	85,86%	77,52%	72,19%	68,27%	62,98%	59,51%
Łomianki	82,44%	80,98%	72,83%	68,95%	69,75%	60,66%	51,85%
Województwo mazowieckie - gminy miejskie	19,61%	13,52%	8,24%	3,85%	0,24%	-2,36%	-5,23%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 10: Wskaźnik perspektywiczności populacji wybranych miast aglomeracji warszawskiej na tle ogółu miast województwa mazowieckiego (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym) w latach 2000-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ząbki są wyraźnym liderem pod względem poziomu wskaźnika perspektywiczności populacji w powiecie wołomińskim. Na tle całego województwa mazowieckiego (gminy miejskie) Ząbki wyróżniają się pozytywnie pod względem struktury demograficznej.

Niewątpliwie wpływ na to ma bezpośrednie sąsiedztwo z Warszawą oraz wynikające stąd korzystne uwarunkowania zmian sytuacji demograficznej (zwłaszcza wysoki dodatni wskaźnik migracji wewnętrznych i pośrednio związany z tym, znaczący poziom przyrostu naturalnego). Taki stan sprzyjać będzie rozwojowi społecznemu i gospodarczemu miasta. Władze miasta powinny jednak zwrócić uwagę na zapewnienie dostępu nowym mieszkańcom miasta do niezbędnej infrastruktury społecznej (szkoły, przedszkola, placówki ochrony zdrowia, biblioteki itp.) oraz technicznej (zwłaszcza wodociągi i drogi lokalne).

4.5. Infrastruktura techniczna

Sieć drogowa

Na obszarze Miasta Ząbki znajdują się ponad 32 kilometry dróg publicznych o nawierzchni twardej i aż 26 kilometrów dróg gminnych o nawierzchni gruntowej. Zła jakość dróg ma dla miasta ogromne znaczenie, szczególnie ze względu na to, że opisane w strategii rozwoju szanse rozwojowe Ząbek związane są ściśle ze stanem sieci komunikacyjnej wewnętrznej i zewnętrznej. Zły stan sieci drogowej w mieście powoduje duże utrudnienia w życiu codziennym mieszkańców oraz w działalności gospodarczej. Wywołuje także poczucie dyskomfortu, a nawet marginalizacji wśród mieszkańców i grozi zapóźnieniem cywilizacyjnym.

Przez Ząbki przechodzą 2 drogi wojewódzkie:

- nr 629 (krótki odcinek, przechodzący w drogę krajową S8)
- nr 634 o trasie Warszawa – Ząbki – Wołomin – Tłuszcz
- ponadto, wzdłuż wschodniej granicy miasta Ząbki zlokalizowana jest droga wojewódzka 631 relacji Warszawa – Nieporęt.

Stan sieci drogowej na terenie Ząbek w roku 2006 nie odpowiada potrzebom występującego tu współcześnie natężenia ruchu. Istniejące drogi gminne wymagają gruntownych prac modernizacyjnych, zwłaszcza poszerzenia, budowy zatok autobusowych i chodników. Lepszy stan sieci drogowej ułatwi dojazd z Ząbek do centrum Warszawy, co w naturalny sposób jeszcze bardziej zwiększy atrakcyjność osiedleńczą i lokalizacyjną tego obszaru.

Niewątpliwie Miasto Ząbki powinno aktywnie korzystać z zewnętrznych źródeł dofinansowania budowy, remontów i modernizacji dróg lokalnych. Duża szansa na rozwiązanie problemu jakości dróg lokalnych rysuje się zwłaszcza w kontekście okresu programowania na lata 2007-2013. Miasto Ząbki będzie starało się o środki finansowe przewidziane na rozbudowę i modernizację dróg lokalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013 oraz innych programów pomocowych szczebla regionalnego i krajowego.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Stopień zwodociągowania Miasta Ząbki jest niewystarczający i wymaga znacznego rozbudowania sieci. Konieczność tej rozbudowy ma zwłaszcza związek ze wzrastającym zainteresowaniem możliwością osiedlenia się w Ząbkach. Obserwowany w ostatnich latach boom budowlany, na rynku deweloperskim i rynku nieruchomości, jest szczególnie widoczny w Ząbkach, które stają się coraz częściej miejscem docelowym dużych inwestycji mieszkaniowych prowadzonych przez firmy deweloperskie. Ponieważ inwestycje wodociągowe mają charakter kapitałochłonny i długoterminowy, plany rozwoju w tym zakresie powinny mieć odzwierciedlenie w dokumentach strategicznego planowania, m.in. w strategii rozwoju miasta oraz w tworzonych obecnie koncepcjach rozbudowy sieci wodociągowej miasta Ząbki.

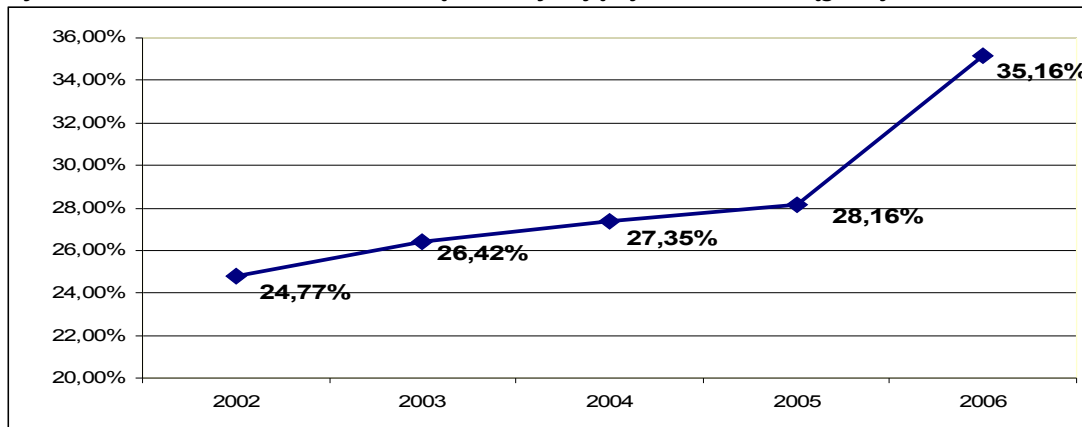
Tabela 7: Sieć wodociągowa w Ząbkach w latach 2000-2006

J. m.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
URZĄDZENIA SIECIOWE							
Wodociągi							
długość czynnej sieci rozdzielcz km	16,4	20,4	21,3	24,8	25,4	29,6	35,0
długość czynnej sieci rozdzielcz km	16,0	20,0	20,9	24,5	25,1	29,3	34,7
długość czynnej sieci rozdzielcz km	0	0	20,9	24,5	25,1	29,3	34,7
połączenia prowadzące do bud szt	753	894	901	928	963	1 061	1 252
woda dostarczona gospodarstw dom3	338,6	355,8	338,3	356,4	370,3	386,6	414,2
mieszkania w budynkach miesz miesz.	0	0	0	163	-	-	-
ludność korzystająca z sieci wo osoba	3 555	3 904	5 370	5 860	6 206	6 598	8 536
ludność korzystająca z sieci wo osoba	-	-	5 370	5 860	6 206	6 598	8 536

Źródło: Na podstawie danych GUS

Długość czynnej sieci wodociągowej w Ząbkach w latach 1998–2006 systematycznie zwiększała się. Najbardziej dynamiczny jej rozwój przypada na lata 2004–2006. Pod koniec roku 2006 długość sieci wodociągowej osiągnęła tu 35,0 km. W roku 2006 korzystało z niej 8.536 osób zamieszkałych w Ząbkach, co oznacza iż jedynie 35% mieszkańców miasta żyło w mieszkaniach podłączonych do czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej.

Wykres 11: Procent ludności miasta Ząbki korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2000-2006

Źródło: Na podstawie danych GUS

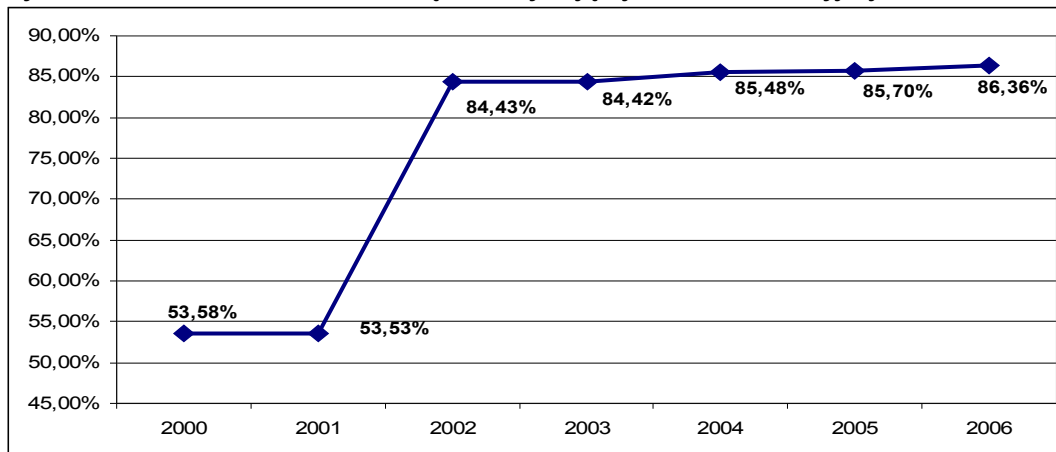
Sieć kanalizacji sanitarnej obejmowała w 2006 roku 76,9 km czynnej sieci rozdzielczej, w całości niemal będącej własnością miasta Ząbki. Sieć kanalizacji sanitarnej w Ząbkach jest lepiej rozwinięta od sieci wodociągowej, co jest w Polsce sytuacją rzadko spotykaną. W roku 2006 blisko 87% ludności miasta korzystało z sieci kanalizacyjnej (a tylko 35% z sieci wodociągowej).

Tabela 8: Sieć kanalizacyjna w Ząbkach w latach 1998 - 2006

J. m.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kanalizacja							
długość czynnej sieci kanalizac km	67,6	69,1	69,2	70,2	71,5	74,1	76,9
długość czynnej sieci kanalizac km	67,0	68,5	68,6	69,7	71,0	73,6	76,4
długość czynnej sieci kanalizac km	0	0	68,6	69,7	71,0	73,6	76,4
połączenia prowadzące do bud/szt	2 901	2 965	2 988	3 026	3 105	3 206	3 346
mieszkania w budynkach miesz. miesz.	0	0	0	179	-	-	-
ścieki odprowadzone dam3	5 324,6	5 386,3	2 808,5	2 800,4	2 799,3	2 957,8	2 784,2
ludność korzystająca z sieci ka/osoba	10 816	11 315	18 306	18 722	19 394	20 081	20 963
ludność korzystająca z sieci ka/osoba	-	-	18 306	18 722	19 394	20 081	20 963

Źródło: Na podstawie danych GUS

W latach 2000–2006 odsetek ludności objętej systemem kanalizacji sanitarnej wzrósł w mieście z 53% do 87%, co świadczy o aktywnej polityce inwestycyjnej w zakresie infrastruktury sanitarnej. Duża rozbieżność w rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej może mieć jednak poważne negatywne konsekwencje dla rozwoju gospodarczego na obszarze Ząbek. W kolejnych latach należy oczekiwać wzmożonego napływu ludności związanego z chęcią zamieszkania w bezpośredniej okolicy Warszawy oraz presji związanej z przenoszeniem tu działalności gospodarczej z obszaru Warszawy. Dlatego wypełnienie luki infrastrukturalnej w zakresie podstawowej infrastruktury wydaje się być nieodzownym zamierzeniem priorytetowym w budżecie miasta na najbliższe lata.

Wykres 12 Procent ludności miasta Ząbki korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2000-2006

Źródło: Na podstawie danych GUS

Podsumowanie najważniejszych problemów w zakresie infrastruktury ochrony środowiska i infrastruktury drogowej:

Przyczyny obecnych (2007 r.) trudności:

- ✓ Niepełne wyposażenie obszaru miasta w sieć kanalizacyjną, a zwłaszcza w sieć wodociągową, w szczególności najintensywniej zagospodarowanych i zaludnionych obszarów Ząbek.
- ✓ Niewystarczające środki na inwestycje w zakresie rozbudowy, modernizacji i remontów sieci dróg lokalnych.
- ✓ Ograniczoność budżetu miasta Ząbki.

Problemy:

- ✓ Ograniczona atrakcyjność obszaru Miasta Ząbki jako miejsca potencjalnego zamieszkania oraz lokalizacji działalności gospodarczej.
- ✓ Ogólnie negatywny wpływ na środowisko rosnącej presji urbanizacyjnej ze strony nowych mieszkańców gminy.
- ✓ Przedostawanie się do wód i gleby nieczyszczonych ścieków sanitarnych z terenu nie objętego siecią kanalizacji sanitarnej, konieczność poboru wody ze studni głębinowych.
- ✓ Ograniczona dostępność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna obszaru miasta, ze względu na zły stan dróg.

Skutki:

- ✓ Postępująca degradacja środowiska naturalnego miasta.
- ✓ Zbyt niska w stosunku do oczekiwań nowych i potencjalnych mieszkańców atrakcyjność osiedleńcza.
- ✓ Wzrastające zanieczyszczenie wód gruntowych w mieście.
- ✓ Niedrożność komunikacyjna i zwiększona wypadkowość na drogach lokalnych.

Niezmiernie istotnym czynnikiem warunkującym rozwój Ząbek będzie stan środowiska naturalnego. Oczekuje się, że zapewnienie odpowiedniego wsparcia finansowego (w tym ze strony RPO Województwa Mazowieckiego) umożliwi intensyfikację działań na rzecz ochrony środowiska, podejmowanych na newralgicznym obszarze podwarszawskim, w tym na terenie Ząbek. Realizacja planów inwestycyjnych miasta Ząbki ma na celu stopniowe rozwiązanie problemów i niedoborów gminy w zakresie podstawowych inwestycji infrastrukturalnych, przy wsparciu uzyskanemu ze środków zewnętrznych, pozabudżetowych. Ogólnym celem władz miasta powinno być

tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju miasta Ząbki, czego kluczowym elementem jest uwzględnianie zasad ochrony środowiska naturalnego.

4.6. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura edukacyjna

Na terenie miasta w 2006 r. funkcjonowały następujące placówki oświatowe:

a) 9 placówek wychowania przedszkolnego:

- Samorządowe Przedszkole Nr 1
- Samorządowe Przedszkole Nr 2
- Samorządowe Przedszkole Nr 3
- 6 przedszkoli niepublicznych

b) 3 szkoły podstawowe i 3. gimnazja:

- Szkoła Podstawowa Nr 1
- Szkoła Podstawowa Nr 2
- Zespół Szkół Katolickich (Szkoła Podstawowa i gimnazjum)
- Publiczne Gimnazjum Nr 1
- Publiczne Gimnazjum Nr 2

Inne:

- Świetlica Środowiskowa Nr 1 i Nr 2

Tabela 9: Szkolnictwo podstawowe w Ząbkach w latach 2003-2006

	J. m.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKZOLNICTWO PODSTAWOWE								
Szkoły podstawowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych wg gestora								
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych								
ogółem								
ogółem	ob.	3	3	3	3	3	3	3
pomieszczenia szkolne								
ogółem	pom.	63	58	58	59	67	67	67
oddziały w szkołach								
ogółem	oddział	65	67	69	70	72	72	73
uczniowie								
ogółem	osoba	93	81	108	1 706	1 718	1 769	1 737

Źródło: Dane GUS

Liczba oddziałów w szkołach podstawowych w roku 2006 wzrosła o 8 w porównaniu z rokiem 2000 i o 3 w porównaniu z rokiem 2003. Liczba uczniów utrzymuje się na stabilnym poziomie.

Ogólnie Ząbki charakteryzują się bardzo wysokimi współczynnikami skolaryzacji, co pokazuje tabela 10. Przykładowo, w roku szkolnym 2005/2006 współczynniki skolaryzacji średnio w Polsce wynosiły odpowiednio 98,1 netto dla szkół podstawowych i 96,3 netto dla gimnazjów. Bardzo duży odsetek dzieci uczących się (2007 r.) w szkołach podstawowych oraz gimnazjach zlokalizowanych w Ząbkach stanowią osoby nie zameldowane na obszarze miasta, co pokazuje poniższe zestawienie:

Nazwa jednostki	Liczba uczniów ogółem	Liczba uczniów zameldowanych poza Miastem Ząbki
SP 1	1027	372
SP 2	839	257
GP 1	401	74
GP 2	417	83
PP 3	223	30

Źródło: Dane UM

Tabela 10: Współczynniki skolaryzacji w mieście Ząbki¹

SKOLARYZACJA

Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne)

współczynnik skolaryzacji brutto

szkoły podstawowe	%	101,90	102,40	101,20	98,92
gimnazja	%	93,70	94,10	94,60	102,34

współczynnik skolaryzacji netto

szkoły podstawowe	%	100,60	101,40	100,30	98,29
gimnazja	%	91,60	92,30	92,50	101,17

Źródło: Dane GUS

Stan wyposażenia szkół podstawowych oraz gimnazjów w pomoce naukowe można uznać za przeciętny. Wskazuje na to choćby liczba komputerów w szkołach, która systematycznie rośnie, co pokazuje tabela 11.

Tabela 11: Wskaźniki komputeryzacji w szkolnictwie podstawowym i gimnazjalnym

KOMPUTERYZACJA

Komputery w szkole

komputery w szkole

ogółem	szt	120	133	142	166
szkoły podstawowe dla dzieci	szt	87	85	101	117
gimnazja dla dzieci i młodzieży	szt	33	48	41	49

pracownie komputerowe

ogółem	izba	6	8	7	8
szkoły podstawowe dla dzieci	izba	4	5	5	5
gimnazja dla dzieci i młodzieży	izba	2	3	2	3

komputery podłączone do Internetu

ogółem	szt	81	86	117	149
szkoły podstawowe dla dzieci	szt	49	51	82	100
gimnazja dla dzieci i młodzieży	szt	32	35	35	49

Źródło: Dane GUS

Jak wspomniano wcześniej, na terenie Ząbek znajduje się obecnie 8 przedszkoli, w tym 6 niepublicznych. Placówki te charakteryzują się pełnym wykorzystaniem miejsc, co ilustruje tabela 12. Ogółem w roku 2006 do przedszkoli w Ząbkach uczęszczało 727 dzieci.

¹ **Współczynniki skolaryzacji** są miarą powszechności nauczania. Wyrażane są w ujęciu procentowym.

Współczynnik skolaryzacji brutto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca danemu poziomowi nauczania.

Współczynnik skolaryzacji netto jest to relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca danemu poziomowi nauczania.

Tabela 12: Wychowanie przedszkolne w Mieście Ząbki w latach 2000-2006

J. m.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
PRZEDSZKOLA							
Przedszkola							
przedszkola bez specjalnych							
ogółem							
ogółem	ob.	3	4	5	7	8	9
podporządkowane samorząd ob.		0	0	0	0	0	0
podporządkowane samorząd ob.		3	3	3	3	3	3
oddziały							
ogółem	oddział	17	20	27	29	34	38
podporządkowane samorząd oddział		0	0	0	0	0	0
podporządkowane samorząd oddział		17	17	17	17	17	17
miejsca							
ogółem	miejsce	365	425	525	589	689	718
podporządkowane samorząd miejsce		0	0	0	0	0	0
podporządkowane samorząd miejsce		365	365	365	365	365	365
nauczyciele pełnozatrudnieni							
ogółem	osoba	30	35	40	-	-	-
podporządkowane samorząd osoba		0	0	0	-	-	-
podporządkowane samorząd osoba		30	32	30	-	-	-

Źródło: Dane GUS

Kultura i sport

Wśród wielu zadań, które ustawowo ma obowiązek realizować miasto Ząbki, jest upowszechnianie kultury. W tym celu Rada Miasta utworzyła dwie instytucje odpowiedzialne za tę sferę życia lokalnej społeczności. Są to Miejski Ośrodek Kultury, z siedzibą przy ul. Słowackiego 10 i (od niedawna) przy ul. Orlej 8 oraz Biblioteka Miejska z siedzibą przy ul. Piłsudskiego 7.

1. Miejska Biblioteka Publiczna w Ząbkach

Biblioteka Miejska w Ząbkach udostępnia czytelnikom księgozbiór wypożyczając książki na zewnątrz oraz udostępniając zasoby księgozbioru podręcznego oraz czasopisma i prasę codzienną na miejscu, tj. w Czytelni.

Czytelnicy zarejestrowani w Bibliotece Miejskiej w okresie od stycznia do lipca 2003 r. według wieku

1. do 15 lat - 177 osób
2. 16 - 19 lat - 160 osób
3. 20 - 24 lat - 136 osoby
4. 25 - 44 lata - 401 osób
5. 45 - 60 lat - 99 osób
6. powyżej 60 lat - 83 osoby

Tabela 13: Biblioteki w Ząbkach w latach 2002-2006

J. m.	2002	2003	2004	2005	2006
BIBLIOTEKI					
Placówki biblioteczne					
biblioteki i filie	ob.	1	1	1	1
pracownicy bibliotek	osoba	2	2	2	2
księgozbiór	wol.	12 390	84 453	94 231	94 731
czytelnicy w ciągu roku	osoba	1 259	1 301	1 324	1 330
wypożyczenia księgozbioru na : wol.		19 312	22 550	21 676	21 401
punkty biblioteczne w mieście	ob.	0	0	0	0
punkty biblioteczne na wsi	ob.	0	0	0	0
obiekty przystosowane dla osó ob.		1	1	0	0

Źródło: Dane GUS

Informacje zawarte w tabeli 13 wskazują na niedostatek w zakresie dostępu mieszkańców do placówek bibliotecznych. W najbliższym czasie, w związku z dynamicznym przyrostem liczby mieszkańców miasta, należy podjąć działania ukierunkowane na poprawę bazy bibliotecznej w Ząbkach.

2. Miejski Ośrodek Kultury

MOK w Ząbkach istnieje od 1978 roku. Początkowo działał w Szkole Podstawowej nr 2, a od 1980 r. - w rozbudowanej i przystosowanej dla potrzeb MOK-u części Klubu Sportowego "Ząbkowia". Obecnie mieści się w zabytkowej willi "Alina", wybudowanej w roku 1919. Placówka ta organizuje różnorodne zajęcia. Dzieci i młodzież uczestniczą w kursach tanecznych, teatralnych, lektoratach języka angielskiego oraz w zajęciach kółka plastycznego. Od lat działa ognisko muzyczne, w którym dzieci i młodzież uczą się gry na instrumentach muzycznych /pianino, syntezator, gitara/. Obecnie w MOK-u działa kilka amatorskich grup teatralnych oraz chór seniora "Złota Jesień". Od 1978 roku przy Miejskim Ośrodku Kultury prężnie działa Klub Seniora - organizacja społeczna zrzeszająca ząbkowskich emerytów i rencistów.

Według danych GUS w Ząbkach odbywa się rocznie ponad 100 imprez sportowych i kulturalnych.

3. Miejski Ośrodek Sportu

Jedynym ośrodkiem krzewienia kultury fizycznej i sportu na terenie miasta (nie licząc ośrodków szkolnych) pozostaje niezmiennie od ponad 75-ciu lat klub sportowy. Na przestrzeni tego okresu wielokrotnie zmieniała się jego nazwa (Ząbkowia, Budowlani, Beton-Stal), by 6 marca 1994 roku (po pozyskaniu strategicznego sponsora) przyjąć obecną nazwę Miejski Klub Sportowy DOLCAN Ząbki. W chwili obecnej MOS prowadzi jedynie sekcję piłki nożnej.

Bezpieczeństwo publiczne

W okresie ostatnich kilku lat (przełom XX i XXI w.) podobnie jak w całym kraju, tak i na terenie podległym Komisarjatu Policji w Ząbkach, widoczny jest wzrost przestępczości. W szczególności w niektórych grupach młodych ludzi zauważalny jest brak poszanowania dla obowiązujących norm prawnych i etyczno-moralnych. W pierwszej kolejności skutkuje to wzrostem liczby drobnych przestępstw oraz wykroczeń, a w dłuższej perspektywie prowadzi zwykle do poważniejszych patologii społecznych. Powoduje to wzrost poczucia zagrożenia wśród mieszkańców Miasta.

Policja nie jest obojętna na te zjawiska i podejmuje różnorodne działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom i ich mieniu. Bezpieczeństwo w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa technicznego w mieście zapewniają jednostki Państwowej Straży Pożarnej z siedzibą w Wołominie oraz Ochotniczej Straży Pożarnej w Ząbkach. Terenowe Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie z dnia 15 kwietnia 1997 r., włączone zostały do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego – są one odpowiedzialne za ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

Opieka zdrowotna

Na terenie Miasta Ząbki znajdują się cztery zakłady opieki zdrowotnej – dwa publiczne, podległe samorządowi terytorialnemu i dwa niepubliczne. Najbliższa placówka pogotowia ratunkowego znajduje się w Wołominie. Od stycznia 2006 roku na wezwania pacjentów zamieszkujących w Ząbkach są także kierowane zespoły ratunkowe z Warszawy.

Publiczne ośrodki zdrowia, oprócz normalnej swojej działalności sprawują również opiekę zdrowotną w szkołach, w zakresie badań kontrolnych i profilaktycznych. Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej obsługują ludność na podstawie umów z NFZ.

Ogólnie można stwierdzić, iż ostatnie reformy służby zdrowia nie wpłynęły na jakość życia i stan zdrowia mieszkańców. Do polepszenia sytuacji służby zdrowia mogą przyczynić się realne zmiany organizacyjne tej sfery powiązane z napływem zwiększonych środków, w tym zewnętrznych (programy rządowe i samorządowe, środki unijne itp.)

Opieka społeczna

Do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej powołany jest Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Ząbkach, który swym zasięgiem obejmuje teren całego miasta. Pracę Ośrodka koordynuje kierownik GOPS. Ośrodek Pomocy Społecznej w Ząbkach działa w ogólnych strukturach polityki społecznej państwa, na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2004 nr 64 poz. 593). Celem pracy Ośrodka Pomocy Społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, zapewnienie im godnych warunków bytowych oraz doprowadzenie do samodzielności i integracji ze środowiskiem. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej w ramach zadań własnych gminy oraz zadań zleconych gminie do wykonania przez administrację rządową. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należą w tej sferze:

- udzielenie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych,
- pokrywanie wydatków na świadczenia lecznicze dla osób bezdomnych i innych nie objętych ubezpieczeniem zdrowotnym,
- sprawianie pogrzebu,
- praca socjalna.

Fakultatywnie przyznawane są:

- zasiłki celowe i specjalne,
- pomoc rzeczowa,
- inne formy pomocy wynikające z potrzeb gminy.

Zadania zlecone do wykonania obejmują:

- przyznawanie i wypłacanie rent socjalnych, zasiłków stałych, wyrównawczych i dodatków, zasiłków okresowych, gwarancyjnych, zasiłków celowych w przypadku klęski ekologicznej lub żywiołowej oraz zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- opłacanie składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne,
- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- realizację rządowych programów pomocy społecznej, w ramach których świadczone są: pomoc socjalna i prawna dla kobiet w ciąży i wychowujących samotnie dziecko, pomoc finansowa w formie zasiłków okresowych i celowych z Państwowego Funduszu Kombatanów, organizowanie i przyznawanie pomocy w formie dożywiania dzieci,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych,
- realizacja innych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej (wybrane tematy): załatwianie spraw związanych z umieszczaniem w Domach Pomocy Społecznej, współpraca z innymi instytucjami i placówkami (placówkami służby zdrowia, ze szkołami i placówkami oświatowo - opiekuńczo - wychowawczymi,

Domami Dziecka, Poradniami Wychowawczo Zawodowymi), z ZUS, KRUS Zakładami Karnymi, Sądami, Prokuraturami, Policją, Urzędami Pracy, PFRON, instytucjami kościelnymi i charytatywnymi,

- udzielanie pomocy postpenitencjarnej,
- zapobieganie skutkom patologii społecznej ze szczególną troską o ochronę dzieci,
- pomoc w uzyskiwaniu alimentów, kierowanie spraw o pozbawienie lub ograniczenie władzy rodzicielskiej, o ubezwłasnowolnienie.

Z opisu działań Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej wynika, że zasadniczym powodem korzystania z pomocy społecznej w Ząbkach (jak i w całym kraju) jest bezrobocie, bieda, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Marginalna część interwencji dotyczy tu problemów wynikających z sieroctwa, bezdomności, narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz skutków społecznych klęsk żywiołowych i ekologicznych. Jednym z zadań do realizacji jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym oraz chorym uczestnictwa w życiu społecznym, a także pomoc w znalezieniu pracy i dobrych warunków socjalnych. W tej dziedzinie istnieje potrzeba przeznaczenia środków własnych miasta wspartych dotacjami z funduszy europejskich na rzecz polepszenia warunków socjalno-bytowych oraz edukacji osób niepełnosprawnych. Środki takie pochodzić mogą głównie z Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki).

Grupą społeczną wymagającą szczególnej ochrony są też matki samotnie wychowujące dzieci. Jednym z najważniejszych zadań w tej sferze jest zapewnienie im wsparcia finansowego, opieki zdrowotnej i umożliwienie powrotu na rynek pracy.

Podsumowanie kluczowych problemów w sferze społecznej

Najogólniej rzecz ujmując, głównym problemem w sferze społecznej miasta, zidentyfikowanym na podstawie przeprowadzonej analizy i wynikającym z prac Konwentu Rozwoju Miasta, jest stosunkowo niski standard obsługi mieszkańców wynikający z niedostatecznej dostępności infrastruktury społecznej. Dotyczy to przede wszystkim oferty w zakresie usług społecznych skierowanej do dzieci i młodzieży. Główną przyczyną takiej sytuacji są niedostatki w zakresie istniejącej infrastruktury społecznej, w tym zwłaszcza kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej. Niski standard obiektów sportowych, ich mała liczba oraz stosunkowo słabe wyposażenie, powodują, że mieszkańcy miasta, w tym szczególnie dzieci i młodzież, nie mogą w pełni rozwijać własnych zainteresowań i zdolności oraz w sposób społecznie akceptowany spędzać wolnego czasu. Ma to nie tylko negatywny wpływ na ogólną kondycję fizyczną dzieci i młodzieży, ale pośrednio przyczynia się do wzrostu natężenia patologii społecznych wśród młodzieży

Konieczność podjęcia działań na rzecz modernizacji bazy sportowo-rekreacyjnej w Ząbkach jest uzasadniona szczególnie w kontekście rosnącego zapotrzebowania na usługi świadczone przez ośrodki związane ze sportem oraz rekreacją i turystyką w regionie podwarszawskim. Jest to szczególnie wyraźne w kontekście przedstawionego na wstępie szybkiego rozwoju miasta Ząbki wyrażającego się m.in. rejestrowanym i nierejestrowanym przyrostem liczby mieszkańców. Zły stan infrastruktury społecznej ma niekorzystny wpływ na upowszechnianie kultury, kultury fizycznej i sportu nie tylko w mieście, ale i w powiecie oraz pośrednio w całym regionie.

Utrzymujące się niedobory w zakresie infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej wpływa również negatywnie na postrzeganie Ząbek przez mieszkańców i potencjalnych turystów, a tym samym wpływa niekorzystnie na dalszy rozwój miasta. Równie ważnym składnikiem infrastruktury społecznej wymagającym poprawy jest infrastruktura kulturalna. Liczba i jakość ośrodków propagujących kulturę jest ważnym wyznacznikiem jakości życia mieszkańców. Dodatkowo, rosnące dochody mieszkańców Warszawy i okolic stają

się w ostatnim czasie coraz bardziej ukierunkowane na potrzeby wyższego rzędu, w tym zaspokojenie potrzeb kulturalnych i duchowych.

Podsumowanie najważniejszych problemów w zakresie infrastruktury społecznej:

Przyczyny obecnych (2007 r.) trudności

- ✓ Zbyt małe środki finansowe przeznaczane na rozwój infrastruktury społecznej, w tym zwłaszcza sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej.
- ✓ Zaległości w remontach i pracach modernizacyjnych istniejących obiektów infrastruktury społecznej.
- ✓ Zbyt mało tzw. „działań miękkich” tj. ofert adresowanych dla dzieci i młodzieży, inicjowanych przez lokalny sektor pozarządowy.

Występujące problemy

- ✓ Braki ilościowe w podstawowej infrastrukturze społecznej.
- ✓ Nieodpowiedni do współczesnych wymagań standard infrastruktury społecznej w Ząbkach.
- ✓ Niewystarczające warunki do prowadzenie zajęć z zakresu sportu i rekreacji oraz kultury dla dzieci i młodzieży w Ząbkach.
- ✓ Problemy zdrowotne dzieci i młodzieży oraz zagrożenie patologiami społecznymi.
- ✓ Brak zainteresowania w skali lokalnej i regionalnej Ząbkami jako ośrodkiem kultury, rekreacji i wypoczynku.

Skutki

- ✓ Marginalizacja Ząbek w zakresie rozwoju kultury, sportu i rekreacji oraz niewielkie zainteresowanie ze strony turystów.
- ✓ Niski poziom wykorzystania infrastruktury sportowej przez kluby i sekcje sportowe.
- ✓ Niepełne wykorzystanie potencjału społecznego Ząbek.
- ✓ Pogarszający się stan zdrowotności społeczeństwa, zwłaszcza dzieci i młodzieży.
- ✓ Niedostateczny poziom atrakcyjności inwestycyjnej miasta wywołany niedorozwojem funkcji społecznych.

Oczekuje się, że zapewnienie odpowiedniego zewnętrznego wsparcia finansowego (m.in. ze środków uzyskiwanych w ramach polityki strukturalnej Unii Europejskiej i MFEFG/NMF) umożliwi rozbudowę bazy infrastruktury społecznej w Ząbkach, w tym modernizację i rozbudowę ośrodków kultury, stadionów, ośrodków sportu i rekreacji odpowiadających wymaganiom lokalnej społeczności, zwłaszcza dzieci i młodzieży. Końcowym efektem dobrze prowadzonej polityki inwestycyjnej miasta w tej dziedzinie będzie stworzenie odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego dla mieszkańców Ząbek.

4.7. Potencjał rynku pracy

Struktura bazy ekonomicznej miasta powoduje, że rynek pracy w Ząbkach zdominowany jest przez osoby pracujące w Warszawie oraz w małych i średnich firmach zlokalizowanych na obszarze miasta. Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki, które obrazują ekonomiczną stronę rynku pracy w mieście.

Tabela 14: Pracujący* ogółem w Ząbkach w latach 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Miasto Ząbki	2 915	3 261	2 763	3 767	3 675	3 869	3 692

Dane te dotyczą bardzo specyficznej definicji „pracujących” stosowanego przez GUS tj. tzw. osób deklarujących pracę w głównym miejscu zameldowania. Z oczywistych względów nie są to wszyscy pracujący w mieście.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba pracujących (wg ww. ujęcia GUS) w Ząbkach w latach 2000–2003 systematycznie rośnie. W okresie 2004-2006 ww. wskaźnik stabilizuje się na poziomie ok. 3.700 osób co stanowi ok. 15% mieszkańców miasta. Powyższe dane sugerują, że duża część osób mieszkających w Ząbkach nie pracuje na obszarze Miasta. Jest to sytuacja typowa dla wszystkich miejscowości podwarszawskich.

Bezrobocie w Ząbkach nie ma charakteru strukturalnego. W roku 2006 zarejestrowano jedynie 896 bezrobotnych mieszkańców. Ich liczba w ostatnich kilku latach systematycznie maleje. Należy podkreślić jednak, iż wartość analityczna wskaźnika liczby osób bezrobotnych traci w ostatnim czasie na znaczeniu. Duża część rejestrowanego obecnie bezrobocia nie wynika bezpośrednio z rzeczywistego braku miejsc pracy, ale z nowego trendu w gospodarce. Trend ten charakteryzuje się zanikiem zainteresowania osób w wieku produkcyjnym określonymi rodzajami niskopłatnego zatrudnienia lub niechęcią do zdobycia odpowiednich do wymagań rynku pracy, kwalifikacji (najczęściej w ramach zawodów technicznych).

Tabela 15: Bezrobocie na terenie Miasta Ząbki w latach 2003 - 2006

J. m.	2002	2003	2004	2005	2006	
PRACUJĄCY W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY						
Pracujący wg płci						
ogółem	osoba	2 763	3 767	3 675	3 869	3 692
mężczyźni	osoba	1 176	2 000	1 917	2 037	1 785
kobiety	osoba	1 587	1 767	1 758	1 832	1 907

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.8. Potencjał gospodarczy

Według danych statystycznych opublikowanych przez GUS, w dniu 31 grudnia 2006 r. w Ząbkach zarejestrowane były 3.593 podmioty gospodarki narodowej. Zdecydowaną większość tych podmiotów stanowią jednostki prywatne – 98 %. 2.993 podmioty to były tzw. zakłady osób fizycznych. Taki stan rzeczy po części odzwierciedla ogólne tendencje panujące w gospodarce, gdzie najbardziej konkurencyjnymi i wytwarzającymi znaczącą część PKB podmiotami są najmniejsze firmy, które jednocześnie najbardziej elastycznie potrafią reagować na zmiany zachodzące na rynku. Wśród pozostałych zarejestrowanych w Ząbkach firm, stwierdzono m.in. 172 spółki prawa handlowego, 36 spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Na terenie Ząbek działa ponadto 15 stowarzyszeń, 6 fundacji i 9 spółdzielni.

Tabela 16: Podmioty gospodarcze ogółem w Ząbkach i innych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kobyłka	1 896	2 000	2 085	2 169	2 223	2 284	2 319
Marki	2 568	2 580	2 760	2 900	3 043	3 157	3 132
Ząbki	2 754	2 776	2 935	3 088	3 226	3 378	3 593
Zielonka	1 931	2 047	2 181	2 309	2 410	2 470	2 413
Radzymin	1 372	1 399	1 474	1 571	1 656	1 757	1 778
Wołomin	4 715	4 732	4 939	5 143	5 233	5 408	5 494
Łomianki	3 649	3 430	3 615	3 823	4 009	4 210	4 354
Otwock	4 671	4 706	4 973	5 228	5 193	5 350	5 236
Powiat wołomiński	17 305	17 742	18 774	19 748	20 366	21 112	21 455
Województwo mazowieckie -	375 998	379 854	397 633	411 759	423 784	435 508	440 474

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę branże, w których funkcjonują przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie Miasta Ząbki, zauważyć można zdecydowaną przewagę sektora handlu i napraw (ok. 36 %). Kolejnymi, najczęściej występującymi w gospodarce Ząbek podmiotami są te zaliczane do działu przemysł oraz budownictwo. Świadczy

to o dużych możliwościach rozwojowych Miasta, gdyż obok zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców przez sferę handlowo-usługową, wciąż efektywne pozostają tradycyjne gałęzie działalności gospodarczej. Ważnym segmentem bazy ekonomicznej Ząbek, będącym w dużej części odpowiedzią na potrzeby rynku i pozwalającym na obsługę innych podmiotów, są usługi transportowe. Znaczącą rolę w sferze usług odgrywa również ochrona zdrowia, w której obok dużych publicznych podmiotów powstała znaczna liczba prywatnych gabinetów i przychodni lekarskich. Przyrost podmiotów i liczby zatrudnionych obserwowany jest także w sferze obsługi firm, nieruchomości i nauki

Na terenie miasta i w jego bezpośrednim sąsiedztwie działają zarówno małe punkty handlowe jak i handel wielkopowierzchniowy. W gospodarce miasta ważną rolę odgrywają również targowiska obsługujące nie tylko miejscową ludność i firmy. Z działalności tych obiektów Miasto czerpie wymierne korzyści w postaci opłat. Zmianę tendencji w strukturze placówek handlowych można zaobserwować poprzez wzrost liczby podmiotów przy jednoczesnym spadku zatrudnienia.

Warto zwrócić także uwagę na rozwój usług finansowych w mieście. Przejawem znaczenia tego sektora może być powstanie na terenie miasta aż 6 oddziałów banków. Z jednej strony świadczy to o wzroście potencjału ekonomicznego mieszkańców i tutejszych firm, z drugiej zapewnia właściwą obsługę podmiotów gospodarczych i potencjalnych inwestorów.

W mieście znajdują się (2007 r.) oddziały następujących banków:

- Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział III Filia,
- Bank Pekao SA Oddział III Warszawa Filia nr 2,
- Fortis Bank Polska SA Oddział III,
- PKO BP SA Oddział,
- Spółdzielczy Bank Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie Ekspozytura,
- Spółdzielczy Bank Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie Oddział Operacyjny.

Na stan bazy ekonomicznej Ząbek decydujący, bezpośredni wpływ ma koniunktura w Warszawie oraz pośrednio czynniki zewnętrzne o zasięgu: krajowym, europejskim i światowym oddziałujące na to miasto.

Wpływu na gospodarkę Ząbek innych większych aglomeracji, poza Warszawą, w zasadzie nie obserwuje się. Można stwierdzić, iż Ząbki są w praktyce włączone w organizm gospodarczy miasta stołecznego Warszawy i Obszaru Metropolitalnego Warszawy. Ząbki muszą się przygotować na dalszy napływ nowych mieszkańców, który ma związek ze stałym wzrostem cen mieszkań i nieruchomości w Warszawie oraz znaczną różnicą w cenach mieszkań pomiędzy Ząbkami a Stolicą.

Jednym z podstawowych wskaźników ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom aktywizacji gospodarczej wyrażany ilością zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców. Pokazuje on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynkach zbytu towarów i usług.

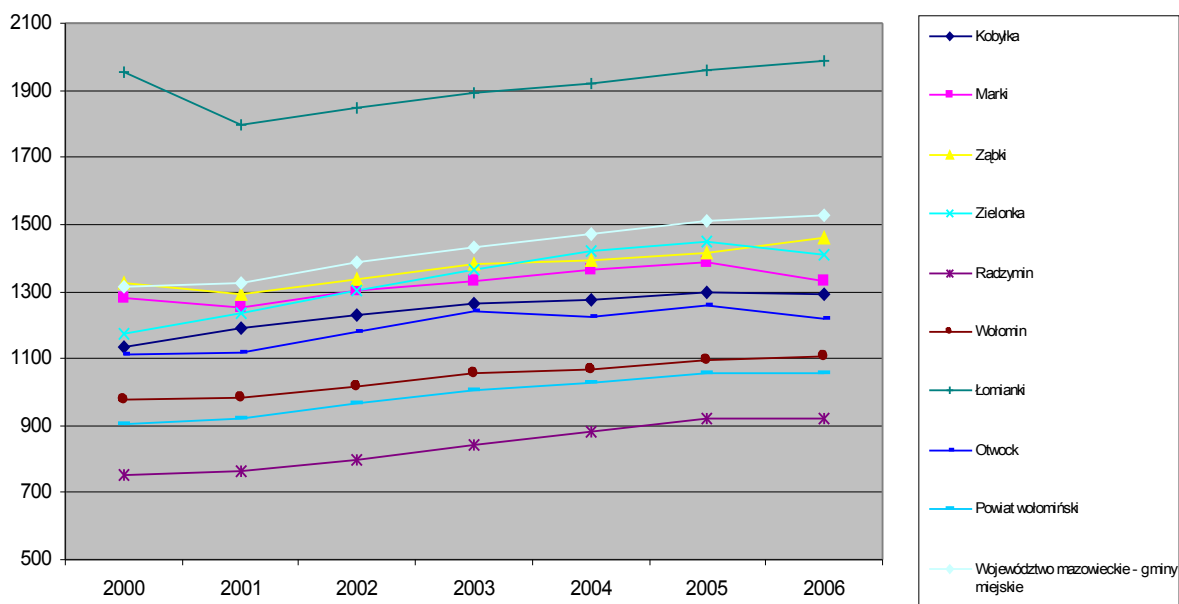
Tabela 17: Podmioty gospodarcze przypadające na 10000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kobyłka	1133,23	1187,93	1229,29	1261,34	1277,00	1296,18	1293,15
Marki	1279,97	1250,73	1304,96	1328,45	1367,09	1385,74	1332,03
Ząbki	1326,08	1293,63	1335,73	1379,74	1394,36	1417,72	1460,63
Zielonka	1176,08	1234,17	1302,09	1361,76	1420,99	1450,21	1411,85
Radzymin	751,82	765,40	798,18	843,13	880,99	923,72	921,86
Wołomin	978,20	980,22	1019,11	1056,19	1068,22	1095,20	1106,48
Łomianki	1955,62	1794,78	1846,55	1892,95	1922,87	1961,70	1987,58
Otwock	1112,04	1117,60	1179,30	1241,27	1226,64	1258,62	1221,05
Powiat wołomiński	906,99	921,18	966,93	1006,23	1027,05	1053,71	1056,90
Województwo mazowieckie - gminy miejskie	1312,02	1324,61	1385,26	1432,79	1473,58	1512,12	1524,84

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane przedstawione w tabeli 17 stawiają Ząbki w bardzo korzystnym świetle. Miasto posiada jedną z największych liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców w powiecie wołomińskim (1460,63 w 2006 r.). W całym powiecie wołomińskim, jak również w przywoływanym tu dla porównania Otwocku, liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców jest niższa niż, średnia dla gmin miejskich województwa mazowieckiego. Jest to w tego typu ośrodkach, spowodowane względnie wysokim odsetkiem mieszkańców pracujących poza swoim miejscem zamieszkania i dużym odsetkiem osób zatrudnionych w firmach warszawskich, podczas gdy ww. średnią ogólnowojevodzką „zawyża” Warszawa.

Wykres 13: Podmioty gospodarcze przypadające na 10000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z porównania dynamiki zmian liczby ludności oraz liczby podmiotów gospodarczych niestety wynika, że osoby, które w ostatnich latach zameldowały się w Ząbkach nie podejmują działalności gospodarczej, gdyż najczęściej pracują na terenie Warszawy. Wydaje się jednak, iż większość z nich to osoby młode zdobywające kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, które w przyszłości będą mogły to wykorzystać podejmując działalność gospodarczą na własny rachunek.

Ze względu na położenie niemal w centrum aglomeracji warszawskiej klasyczna turystyka nie odgrywa istotniejszej roli w rozwoju Ząbek. Bliskość Warszawy sprawia, iż turyści szukają odpoczynku i rozrywki w innych,

oddalonych od obszarów silnie zurbanizowanych miejscach. Jednakże, przez Ząbki przebiegają trasy wycieczek rowerowych, z których często korzystają mieszkańcy Stolicy w ramach wyjazdów rekreacyjnych, czy tzw. turystyki weekendowej. Przez Ząbki przebiega szlak czerwony - "Piesza obwodnica warszawska". Wiedzie ona wokół Warszawy, a jej fragment przebiega właśnie przez wschodni skraj Ząbek. Potencjał środowiska przyrodniczego miasta (las, przestrzeń otwarta na obrzeżach miasta) nie jest jednak właściwie wykorzystany. Szansą na przyciągnięcie turystów oraz tzw. pobytów biznesowych jest rozwój funkcji hotelarsko-konferencyjnych w mieście. Wysokie ceny noclegów w Warszawie powodują, że podróżni często szukają hotelu poza granicami Warszawy. Ząbki to także doskonałe miejsce do prowadzenia konferencji i szkoleń. Bliskość Stolicy i szlaków komunikacyjnych, zasoby leśne i bliskość terenów otwartych przy względnie niskich cenach usług, to główne atuty Ząbek w tej dziedzinie. Dla potencjalnych turystów interesująca może być także historia miasta, którego dzieje sięgają XVI wiecznej osady – Woli Ząbkowskiej².

Należy zauważyć, że województwo mazowieckie charakteryzuje się względnie dobrymi warunkami dla rozwoju aktywnej turystyki, sportu i wypoczynku. Jednak niski standard i wręcz powszechnie tu występujący niedostatek bazy turystycznej i zaplecza sportowo-rekreacyjnego stanowi główny problem uniemożliwiający rozwój turystyki i wypoczynku w regionie. W szczególności dotyczy to Ząbek. Powiat wołomiński nie jest postrzegany w kategoriach obszaru atrakcyjnego turystycznie. Jest raczej traktowany tylko jako miejsce zamieszkania, co wynika z faktu, że jest to teren, zurbanizowany i znacznie przekształcony przez intensywne procesy osadnicze, w tym gospodarcze. Bez wsparcia odpowiednich projektów inwestycyjnych, które mają za zadanie rozwiązanie tego problemu, nie jest możliwy znaczący rozwój turystyki na terenie Miasta Ząbki i w całym podstołecznym subregionie. Bezpośrednią konsekwencją tego jest więc ograniczona liczba turystów w stosunku do posiadanego potencjału turystycznego.

Mniejsza liczba turystów oznacza w konsekwencji niepełne wykorzystanie potencjału turystycznego Ząbek oraz niższe (niż potencjalnie możliwe) wpływy dla lokalnych przedsiębiorstw, mniej miejsc pracy w sektorze turystycznym i okołoturystycznym. W celu przyciągnięcia turystów konieczne jest w szczególności zdefiniowanie tzw. produktu turystycznego (lub produktów turystycznych). Zgodnie z definicją stosowaną m.in. przez Polską Agencję Rozwoju Turystyki „Podstawowy produkt turystyczny jest wynikiem procesu analizy walorów naturalnych i antropogenicznych, możliwości rynkowych oraz preferencji konsumentów. Podstawowy produkt turystyczny to główna myśl dla zespołu dóbr i usług turystycznych spajająca je w jeden, zrozumiały i atrakcyjny dla turysty produkt. Zadaniem podstawowego produktu turystycznego jest dodanie wartości do walorów turystycznych oraz usług świadczonych w regionie, poprzez ich zintegrowanie, wyeksponowanie wartości dla klienta i lepszą ich sprzedaż (m.in. poprzez możliwość zbudowania marki)”³.

4.9. Zarządzanie i finanse

Miasto Ząbki, ze względu na duży potencjał gospodarczy i tradycje w zakresie indywidualnej działalności gospodarczej, dysponuje budżetem, który pozwala na zaspokajanie bieżących potrzeb mieszkańców w ograniczonym zakresie. Szybki, rejestrowany wzrost liczby ludności jeszcze szybszy przyrost liczby faktycznych mieszkańców powoduje, że brak jest środków na zapewnienie ludności podstawowych standardów cywilizacyjnych związanych przede wszystkim z infrastrukturą społeczną, ochroną środowiska oraz siecią drogowo-komunikacyjną.

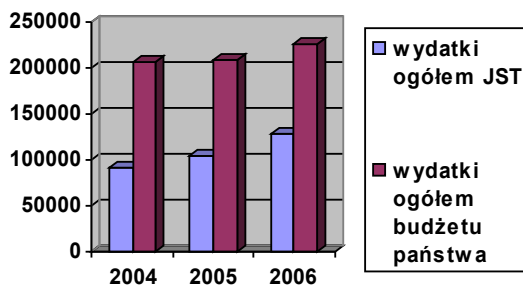
Wydatki inwestycyjne w budżecie Miasta Ząbki

² Była to pierwotna nazwa dzisiejszych Ząbek. Od roku 1580 Wola Ząbkowska zmieniła nazwę na Ząbki. Właścicielami miejscowości była rodzina Platerów.

³ Definicja zaczerpnięta ze stron Polskiej Agencji Rozwoju Turystyki (www.part.com.pl)

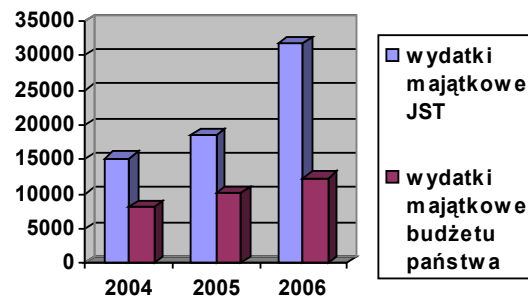
Jednostki samorządu terytorialnego w Polsce są ważnym składnikiem sektora finansów publicznych. Mają znaczący udział w redystrybucji dochodów, choć ich wydatki ogółem sięgają zaledwie połowy wydatków budżetu państwa⁴ i tylko nieznacznie przekraczają wydatki największego funduszu celowego (Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). O roli, jaką jednostki samorządowe ogrywają w finansach sektora publicznego, decyduje jednak przede wszystkim ich udział w inwestycjach sektora. Wydatki majątkowe samorządów, mające w ogromnej większości charakter wydatków inwestycyjnych, dwukrotnie przekraczają wydatki majątkowe budżetu państwa, można zatem bez przesady stwierdzić, że jako grupa są największym inwestorem w sektorze publicznym. Rolę jednostek samorządu terytorialnego w systemie finansowania inwestycji ze środków publicznych ilustrują wykresy 14. i 15.

Wykres 14: Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego a wydatki ogółem budżetu państwa (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zbiorczych danych z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz z wykonania budżetu państwa

Wykres 15: Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego a wydatki majątkowe budżetu państwa (w mln zł)

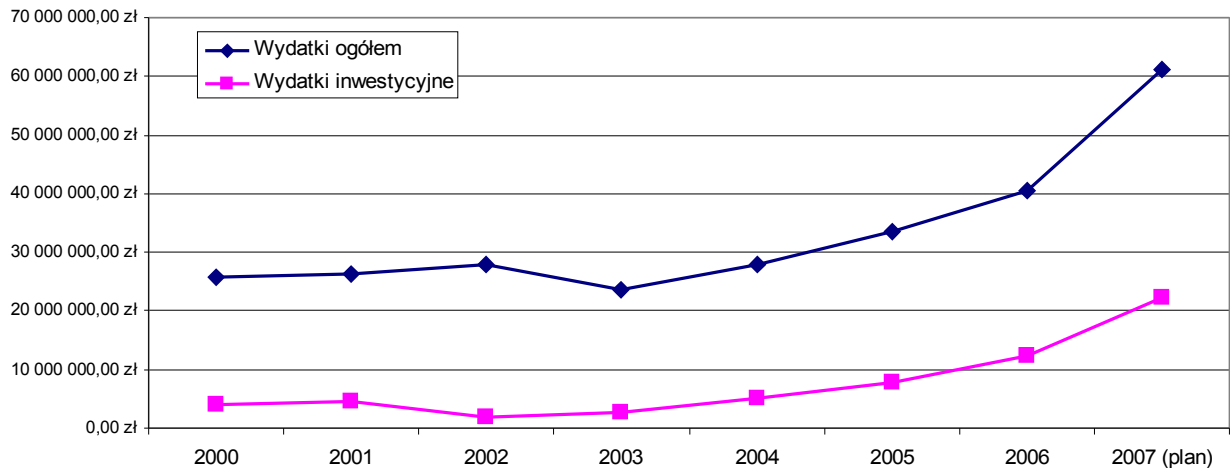
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zbiorczych danych z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz z wykonania budżetu państwa

Jak widać na ww. wykresach rola JST w finansowaniu zadań sektora publicznego jest olbrzymia, sięgająca w 2006 r. powyżej połowy wszystkich tego typu wydatków budżetu państwa. W latach 2004-2006 obserwujemy dynamiczny przyrost poziomu inwestycji w samorządach.

Wielkość budżetu Miasta Ząbki od roku 2004 do 2006 (liczona poziomem wydatków) zwiększyła się o ponad 15 mln zł, z poziomu ok. 25 mln zł w 2004 do 40 mln zł w roku 2006. Należy uznać ten przyrost za wysoki, tak w skali województwa jak i w skali całego kraju, co niewątpliwie pozytywnie świadczy o procesach gospodarczych zachodzących w samym Mieście. Poziom wydatków ogółem jest wskaźnikiem prawie „symetrycznym” względem poziomu dochodów ogółem.

Wykres 16: Wydatki ogółem i wydatki inwestycyjne budżetu Miasta Ząbki w latach 2004-2006

⁴ Po odliczeniu od wydatków budżetu państwa subwencji ogólnej i dotacji celowych na rzecz jednostek samorządu terytorialnego, stosunek ten zmieni się oczywiście na korzyść samorządów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i planu budżetu na rok 2007

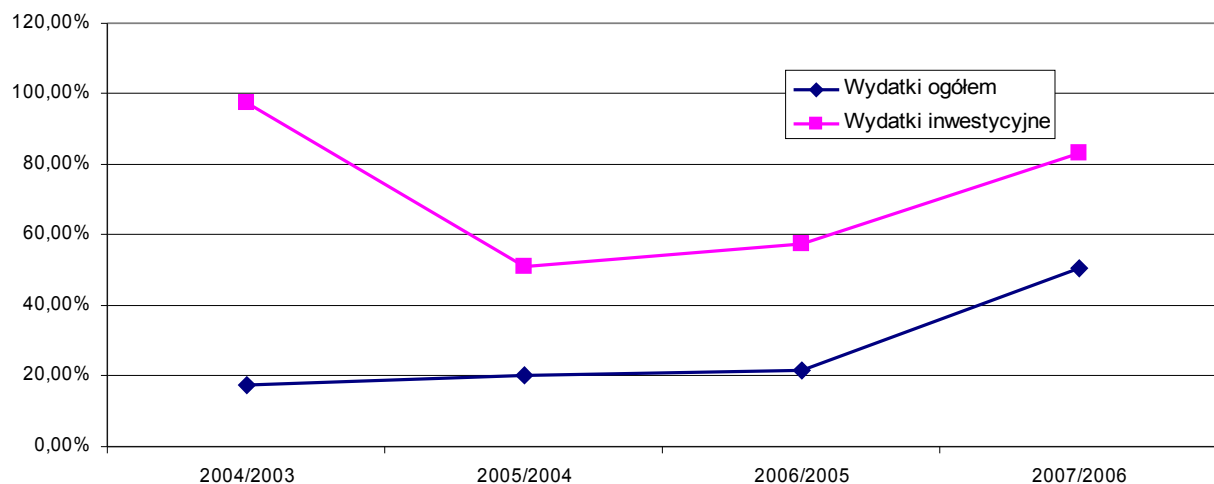
Tabela 18: Wydatki ogółem i wydatki inwestycyjne budżetu Miasta Ząbki w latach 2000-2007 (w zł)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 (plan)
Wydatki ogółem	25 819 508	26 401 986	27 953 552	23 708 410	27 805 043	33 412 186	40 581 743	61 062 679
Wydatki inwestycyjne	3 899 485	4 528 100	1 873 812	2 598 741	5 132 312	7 749 541	12 208 728	22 344 660

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na uwagę zasługuje tu bardzo duży wzrost wartości wydatków inwestycyjnych w roku 2004, 2005 i 2006 w porównaniu z latami 2000-2003. Dynamika „rok do roku”, począwszy od 2004 r., przekracza tu zawsze 15% w kategorii wydatków ogółem, zaś w kategorii wydatków majątkowych wzrosty liczone „rok do roku” osiągają w badanym okresie co najmniej poziom 45%. Jest to duży przyrost jak na tego typu jednostkę samorządu terytorialnego, świadczący o stabilnej bazie dochodowej i aktywnej polityce inwestycyjnej władz lokalnych.

Wykres 17: Dynamika („rok do roku”) nominalnego przyrostu wydatków ogółem i wydatków inwestycyjnych budżetu Miasta Ząbki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 19: Dynamika („rok do roku”) nominalnego przyrostu wydatków ogółem i wydatków inwestycyjnych budżetu Miasta Ząbki

	2004/2003	2005/2004	2006/2005	2007/2006
Wydatki ogółem	17,28%	20,17%	21,46%	50,47%
Wydatki inwestycyjne	97,49%	51,00%	57,54%	83,02%

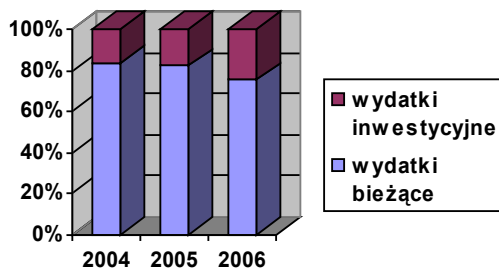
Tabela 20: Dynamika (rok do roku) nominalnego przyrostu wydatków ogółem i wydatków inwestycyjnych budżetu Miasta Ząbki

	2006/2000	2006/2005	2005/2004	2004/2003
Wydatki ogółem	57,17%	21,46%	20,17%	17,28%
Wydatki inwestycyjne	213,09%	57,54%	51,00%	97,49%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

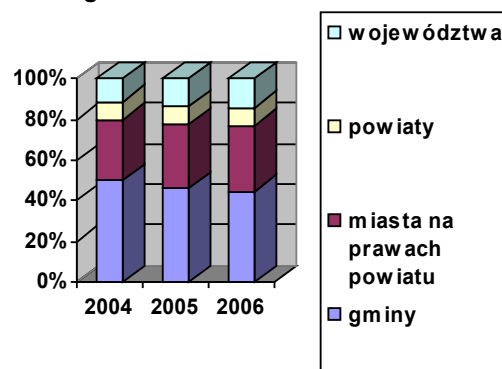
W Polsce występuje tzw. luka infrastrukturalna, czyli niedostateczne nasycenie jednostek samorządowych, w stosunku do samorządów w „starej Unii”, a także w stosunku do wymogów wynikających z aquis (zapisy traktatu akcesyjnego Polski), w urządzenia i obiekty infrastruktury. Ten stan przez wiele lat będzie jeszcze wymuszał wysoki poziom nakładów inwestycyjnych przeznaczonych na rozwój podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej. Co więcej, wpływ „okresów przejściowych”, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska i transportu, skłaniać będzie polskie samorzady do zintensyfikowania realizowanych inwestycji właśnie w tych dwóch sferach. W latach 1999-2003 udział wydatków inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego w wydatkach ogółem zmalał z 19,1% do 15,5% (spadek widoczny był także w kwotach nominalnych), by w kolejnych latach systematycznie wzrastać do poziomu 24% (w roku 2006). Wielkość wydatków inwestycyjnych poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego jest w olbrzymiej mierze pochodną zadań nakładanych ustawami na samorzady. Największa rola w tworzeniu infrastruktury przypada więc gminom (w tym miastom na prawach powiatu). Ich wydatki inwestycyjne obejmują przede wszystkim działy: gospodarka komunalna i ochrona środowiska, transport i łączność oraz oświata i wychowanie. Wzrost udziału wydatków inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego w wydatkach ogółem, jak również podmiotową strukturę wydatków inwestycyjnych jednostek samorządowych prezentują wykresy 18. i 19.

Wykres 18: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zbiorczych danych z wykonania budżetów JST

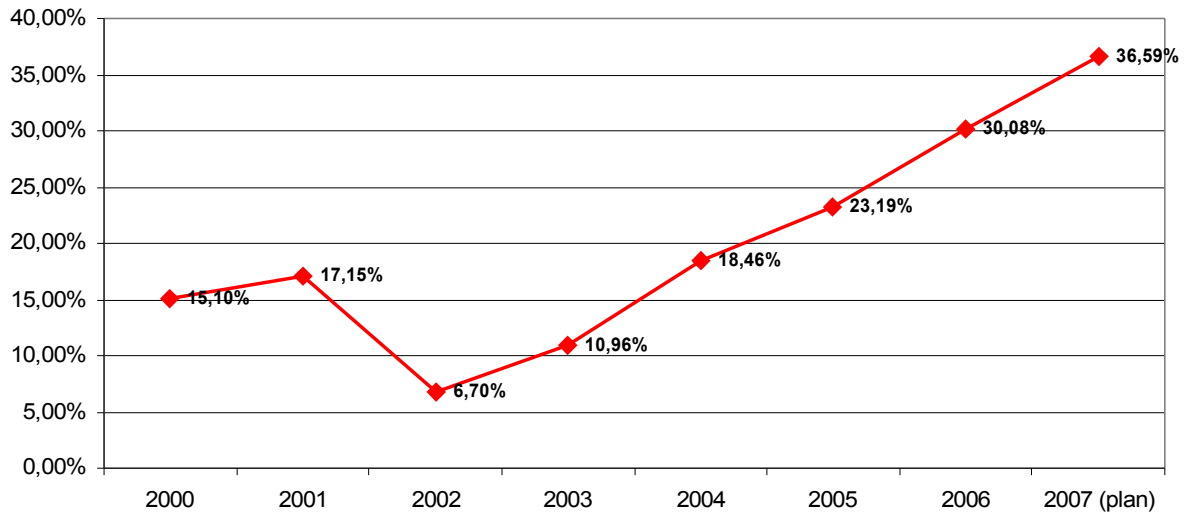
Wykres 19: Podmiotowa struktura wydatków inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zbiorczych danych z wykonania budżetów JST

Poziom wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w 2003 roku w Ząbkach (10,96%) był nieznacznie niższy od średniej krajowej (15,5%). W roku 2006 analogiczny wskaźnik dla Ząbek oscylował w granicy 30% i był już wyższy od ogólnokrajowego (24%).

Wykres 20: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetu Miasta Ząbki w latach 2000-2007

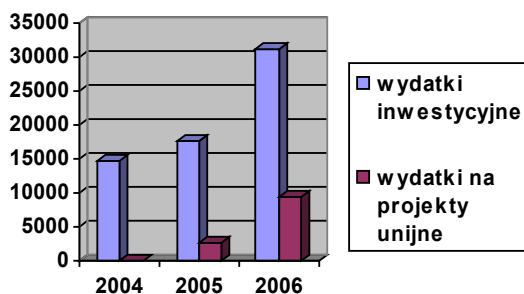

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potencjalne znaczenie środków z budżetu UE dla intensyfikacji inwestycji w Ząbkach

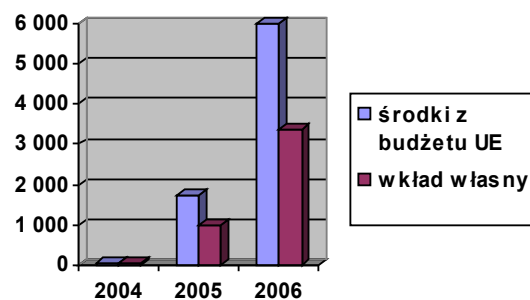
1 maja 2004 r. Polska stała się członkiem Unii Europejskiej, uzyskując dostęp do finansowania rozwoju regionalnego z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Jednostki samorządu terytorialnego, w tym Miasto Ząbki, są i pozostaną zarówno największą grupą beneficjentów programów rozwoju finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jak również istotną grupą beneficjentów transferów z Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności. Znaczny wzrost wydatków inwestycyjnych jednostek samorządowych w roku 2005 i skokowy w roku 2006 są w znacznej mierze rezultatem napływu środków z budżetu UE. W roku 2006 wydatki samorządów na realizację projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej („projektów unijnych”) stanowiły ponad 30% wydatków inwestycyjnych ogółem, z czego wkład własny wynosił 36%, zaś dotacje z budżetu UE –64%. Wpływ środków z budżetu UE na wielkość wydatków inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego ilustrują wykresy 21. i 22.

Wykres 21: Udział projektów unijnych w wydatkach inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego w Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z wykonania budżetów JST

Wykres 22: Struktura finansowania wydatków jednostek samorządu terytorialnego na projekty „unijne” w Polsce

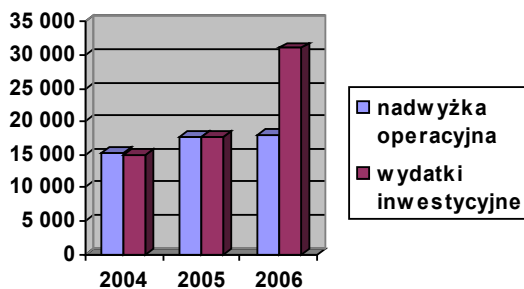

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z wykonania budżetów JST

Zapotrzebowanie budżetu Miasta Ząbki na zewnętrzne źródła finansowania inwestycji

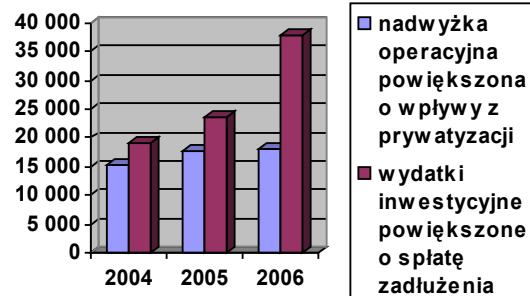
Wykorzystanie szansy znacznego przyspieszenia procesu likwidacji luki infrastrukturalnej zależy w istotnej mierze od zdolności miasta do zapewnienia odpowiedniego poziomu współfinansowania „projektów unijnych”. Obecnie Zabki zaciągają kredyty długoterminowe (4,8 mln zł w roku 2006), a dodatkową formą zewnętrznego finansowania inwestycji są kredyty preferencyjne (np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) i przychody z zaciągniętych pożyczek na finansowanie zadań realizowanych z udziałem niepozyskanych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (4,8mln zł w roku 2006). W sytuacji uchwalania w przeszłości budżetów z deficytem, pierwotne zapotrzebowanie na przychody należy skorygować o zapotrzebowanie wtórne, związane z koniecznością spłaty zadłużenia (obsługa długu niestanowiąca jego spłaty powiększa wydatki bieżące). Wykresy 23. i 24. ilustrują zależności pomiędzy opisanymi wielkościami oraz wzrost zapotrzebowania samorządów ogółem w Polsce na środki pożyczkowe, rozumianego jako różnica między wydatkami inwestycyjnymi powiększonymi o spłaty zadłużenia, a nadwyżką operacyjną powiększoną o wpływy z prywatyzacji.

Wykres 23: Nadwyżka operacyjna a wydatki inwestycyjne JST

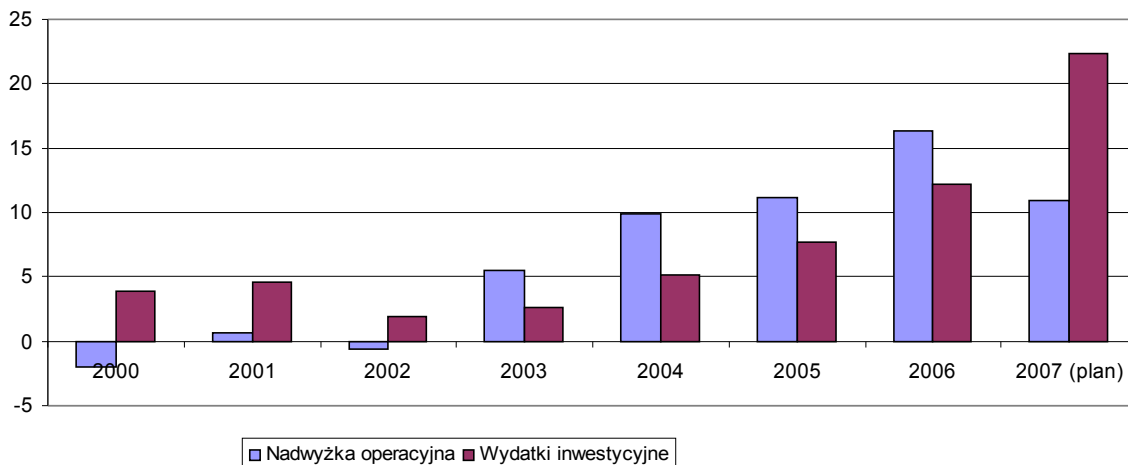
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z wykonania budżetów JST

Wykres 24: Zapotrzebowanie jednostek samorządu terytorialnego na środki pożyczkowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z wykonania budżetów JST

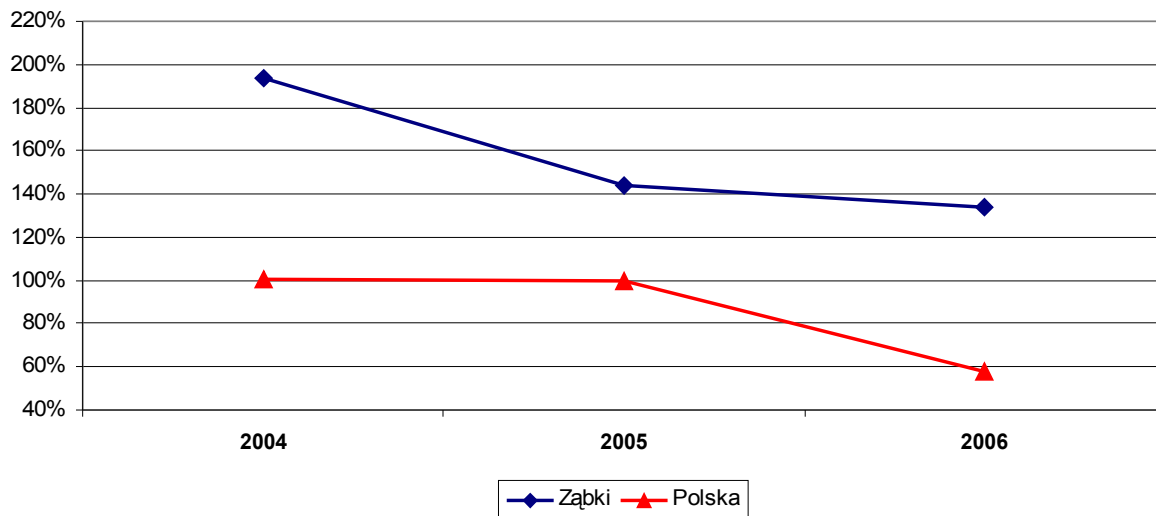
Wykres 25: Nadwyżka operacyjna a wydatki inwestycyjne JST w budżecie Miasta Ząbki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W budżecie Ząbek zauważalne jest bardzo wysokie procentowe wykorzystanie nadwyżki operacyjnej w finansowaniu inwestycji.

Wykres 26: Udział nadwyżki operacyjnej w finansowaniu inwestycji – Zabki na tle średniej ogólnopolskiej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Udział nadwyżki operacyjnej w finansowaniu inwestycji ogółem jest jednym ze wskaźników obrazujących aktywność miasta w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania. Można powiedzieć, że im ten udział jest niższy, tym większa aktywność władz miasta w poszukiwaniu nowych, zewnętrznych środków na realizację zadań gminnych. W Zabkach wskaźnik ten w latach 2004-2006 kształtuje się na poziomie powyżej 130%, osiągając w 2004 roku poziom aż 190%. Oznacza to, iż niemal wszystkie inwestycje gminne mogły być finansowane ze środków nadwyżki budżetowej, a w minimalnym stopniu ze źródeł zewnętrznych. W 2006 roku Zabki ze wskaźnikiem bliskim 140% wypadają znacznie gorzej od średniej krajowej (58,06%). Wskaźnik ten ma duży poziom ogólności, niemniej obrazuje w jakim stopniu władze miasta są skłonne do sięgania po środki zewnętrzne na finansowanie inwestycji, w tym inwestycji współfinansowanych z UE i EOG/NMF.⁵

Należy wskazać na stosunkowo niewielkie zmiany udziału nadwyżki operacyjnej jako źródła finansowania inwestycji w budżecie Miasta Zabki. W przypadku konieczności zwiększenia wydatków inwestycyjnych finansowanych z budżetu dla potrzeb współfinansowania projektów unijnych, Zabki będą musiały zatem, w coraz większym stopniu, korzystać z zewnętrznych źródeł zasilania. Plan finansowy Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na okres 2007-2013 przewiduje współfinansowanie środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności krajowymi środkami publicznymi na poziomie 11,86 mld euro, z czego jedną połowę zapewnić ma budżet państwa, drugą zaś – jednostki samorządu terytorialnego. Dla ogółu jednostek samorządowych w Polsce oznacza to konieczność zapewnienia współfinansowania na średniorocznym poziomie przekraczającym 3 mld zł, tzn. na poziomie odpowiadającym poziomowi nakładów na współfinansowanie w rekordowym roku 2006. Skokowy wzrost zadłużenia JST w 2006 r. nie był zatem zjawiskiem jednorazowym. **Pełne wykorzystanie przez Zabki szansy rozwoju związanej z wpływami z budżetu UE, wymagać będzie znacznego wzrostu znaczenia środków pożyczkowych jako zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji lokalnych (i ew. regionalnych).**

Porównania subregionalne

Jak widać na wykresie 27, dochody budżetu Miasta Zabki przypadające na 1 mieszkańca w roku 2006 są wyższe, w porównaniu z takimi pobliskimi miastami jak Kobyłka i Wołomin, jednak niższe, niż średnio biorąc dochody w

⁵ Europejski Obszar Gospodarczy i Norweski Mechanizm Finansowy

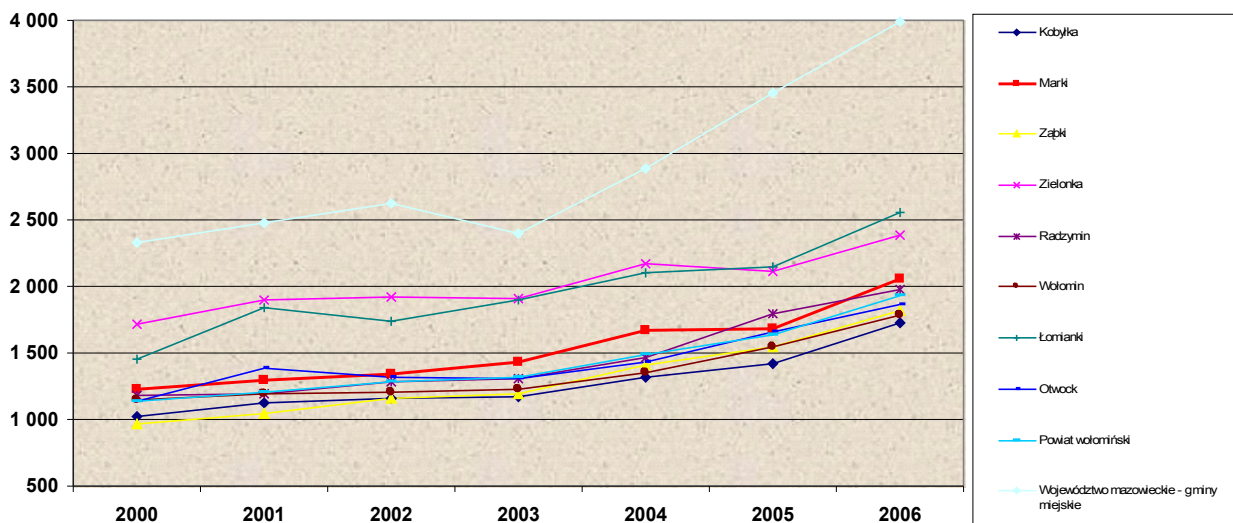
powiecie wołomińskim i w gminach miejskich województwa mazowieckiego. Ten stan rzeczy wywołany jest bardzo dużym wpływem na ww. średnią wysokich dochodów m.st. Warszawy. Należy podkreślić, iż Ząbki w 2000 r. pod względem dochodów budżetowych ogółem przypadających na 1 mieszkańca, zajmowały ostatnie miejsce w badanej grupie, zaś w roku 2006 wyprzedziły Kobyłkę i Wołomin. Spowodowane jest to faktem, iż w latach 2000-2006 poziom dochodów budżetowych przypadających na 1 mieszkańca rósł w Ząbkach najszybciej wśród przedstawionej grupy miast.

Tabela 21: Porównanie wielkości dochodów budżetowych ogółem przypadających na 1 mieszkańca w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kobyłka	1 028	1 124	1 163	1 174	1 321	1 420	1 728
Marki	1 228	1 296	1 338	1 427	1 673	1 686	2 052
Ząbki	961	1 047	1 160	1 191	1 410	1 545	1 819
Zielonka	1 721	1 894	1 926	1 910	2 173	2 115	2 383
Radzymin	1 177	1 195	1 281	1 309	1 462	1 800	1 976
Wołomin	1 145	1 192	1 204	1 228	1 351	1 543	1 788
Łomianki	1 454	1 840	1 734	1 897	2 103	2 146	2 560
Otwock	1 133	1 386	1 316	1 308	1 431	1 664	1 866
Powiat wołomiński	1 139	1 207	1 284	1 319	1 487	1 637	1 928
Województwo mazowieckie - gminy miejskie	2 332	2 477	2 621	2 394	2 882	3 459	3 992

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 27: Porównanie wielkości dochodów budżetowych ogółem przypadających na 1 mieszkańca w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej ogółu jest powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

Źródło: Opracowanie własne

W tabeli 21. przedstawiono dla porównania również sytuację wybranych miastach aglomeracji warszawskiej. Zwrócić trzeba bowiem uwagę, iż dochody przypadające na mieszkańca Łomianek, czy Zielonki są wyższe niż w Ząbkach. Różnica ta jest dość duża (w 2006 r. wynosi ok. 500 zł na 1 mieszkańca).

W roku 2006 wydatki inwestycyjne przypadające na 1 mieszkańca w Ząbkach (496 zł) były niższe niż w Markach (534 zł) i Zielonce (681 zł), jednak zarazem były znacznie wyższe niż w Otwocku (191 zł) oraz takich miastach jak pobliski Wołomin (316 zł) czy Kobyłka (191 zł) – por. tabela 22.

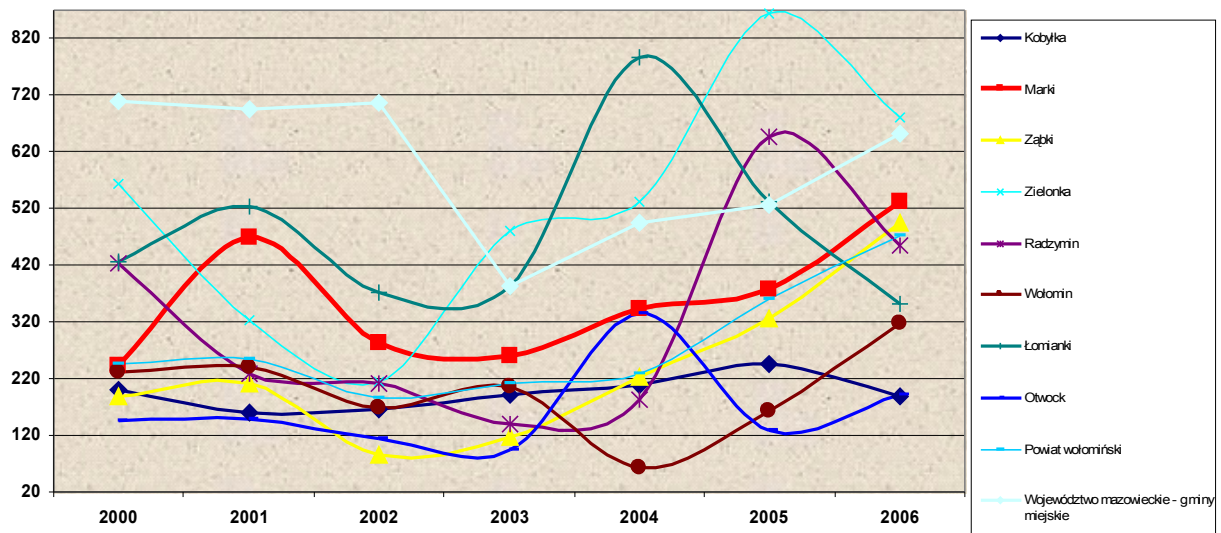
Tabela 22: Wydatki inwestycyjne przypadające na 1 mieszkańca w wybranych miastach aglomeracji

warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006 (w zł)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kobyłka	200	159	166	193	209	247	190
Marki	243	469	283	260	343	377	534
Ząbki	188	211	85	116	222	325	496
Zielonka	564	324	213	480	533	864	681
Radzymin	423	229	213	139	182	648	455
Wołomin	231	242	170	206	62	163	316
Łomianki	425	524	371	385	788	532	353
Otwock	147	148	114	95	336	130	191
Powiat wołomiński	246	255	187	212	229	362	471
Województwo mazowieckie - gminy miejskie	709	696	708	384	496	526	651

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

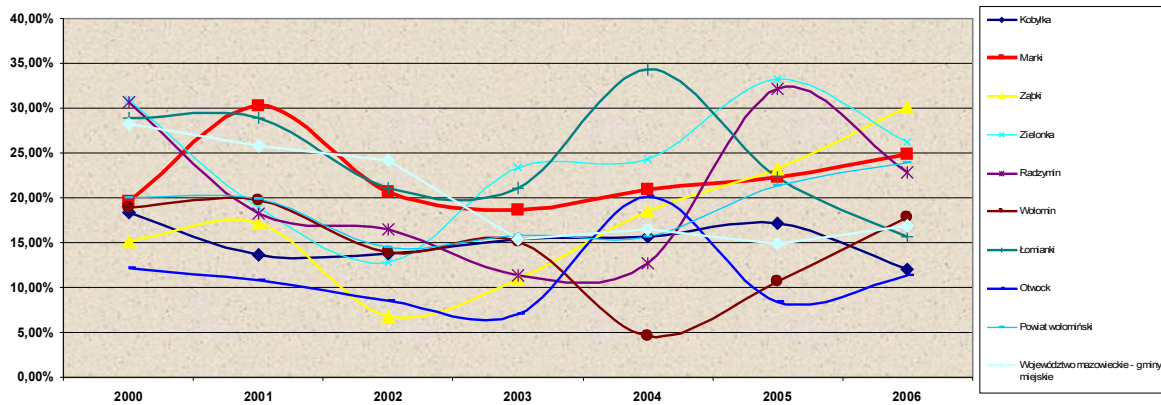
Wykres 28: Wydatki inwestycyjne przypadające na 1 mieszkańca w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006 (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wysoki poziom wydatków inwestycyjnych przypadających na 1 mieszkańca w Ząbkach świadczy o bardzo konsekwentnej polityce inwestycyjnej oraz stabilnej bazie dochodowej miasta. Na uwagę zasługuje bardzo szybkie wyjście z kryzysu inwestycyjnego występującego w latach 2000-2003, kiedy to poziom wydatków inwestycyjnych osiągał tu ok. 3-5 mln zł. W 2006 było to już ponad 12 mln zł.

Wykres 29: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 23: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kobyłka	18,32%	13,64%	13,84%	15,43%	15,63%	17,11%	12,08%
Marki	19,66%	30,33%	20,72%	18,66%	20,97%	22,29%	24,91%
Ząbki	15,10%	17,15%	6,70%	10,96%	18,46%	23,19%	30,08%
Zielonka	30,89%	18,92%	12,84%	23,41%	24,28%	33,23%	26,23%
Radzymin	30,63%	18,29%	16,54%	11,35%	12,67%	32,14%	22,85%
Wołomin	18,88%	19,70%	13,87%	15,12%	4,64%	10,66%	17,81%
Łomianki	28,92%	28,89%	21,11%	21,11%	34,33%	22,25%	15,68%
Otwock	12,17%	10,77%	8,47%	7,00%	20,09%	8,38%	11,36%
Powiat wołomiński	20,03%	19,92%	14,53%	15,86%	15,63%	21,36%	23,85%
Województwo mazowieckie - gminy miejskie	28,22%	25,84%	24,18%	15,45%	16,48%	14,89%	16,93%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Instrumenty uspołecznienia lokalnej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego władz

Działania podejmowane przez lokalny samorząd, powinny wzmacniać uczestnictwo mieszkańców wspólnoty w poszczególnych sferach aktywności życia społecznego i wspierać aktywizację ekonomiczną. W tym zakresie odnosić się należy do następujących rodzajów działań dostępnych dla samorządu:

1. komunikacja i partycypacja społeczna,
2. wspieranie oddolnych inicjatyw obywateli,
3. współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Mówiąc o partycypacji społecznej należy poruszyć kwestie komunikacji społecznej, jako narzędzia współpracy władz lokalnych, w tym Urzędu Miasta, ze społecznością Ząbek. W tym zakresie ocenie podlega nie sama aktywność samorządu, lecz formy komunikowania się z mieszkańcami. W procesie komunikowania bardzo ważną rolę odgrywa miejski wortal internetowy. Współcześnie zaczyna on pełnić rolę ważnego pośrednika między administracją publiczną, a mieszkańcami wspólnoty lokalnej. Strona „www.zabki.pl”, wykorzystywana jako kanał komunikacji społecznej, jest stroną wyjątkowo aktywną – por. tabela 24.

Tabela 24: Komunikacja poprzez stronę internetową Urzędu Miasta

Lp.	Forma komunikacji	Wortal miejski www.zabki.pl
1.	<u>Komunikacja jednostronna</u>	Informowanie mieszkańców o aktualnych wydarzeniach, ważnych z punktu widzenia życia wspólnoty samorządowej - informacje nie odnoszą się tylko do sfery działań samorządu, a wkraczają w sferę aktywności społecznej; forma: noty informacyjne
2.	<u>Komunikacja dwustronna ukierunkowana</u>	Konsultowanie z mieszkańcami kwestii związanych z konkretnym zdarzeniem, wprowadzaniem zmian lub podejmowaniem decyzji

		mających szerszy kontekst społeczny; formy konsultacji: sondaż opinii
3.	<u>Komunikacja dwustronna</u>	Tworzenie sposobności do wyrażenia przez mieszkańców opinii na temat funkcjonowania administracji oraz sposobu realizacji zadań; forma: e-mail

Oceniając formę aktywności Urzędu Miasta pod kątem stymulowania rozwoju społecznego mieszkańców Ząbek należy podkreślić, iż:

1. samorząd poddaje konsultacjom społecznym kwestie ważne dla życia wspólnoty samorządowej,
2. samorząd opracował trwały program współpracy oraz powołał organ realizujący zadania tego programu,
3. samorząd informuje o najważniejszych kwestiach dotyczących spraw wspólnoty,
4. samorząd realizuje, wspólnie z organizacjami pozarządowymi, założenia polityki społecznej w oparciu o szczegółowo opracowane programy,
5. samorząd prowadzi system obsługi skarg i wniosków mieszkańców za pośrednictwem poczty elektronicznej,
6. samorząd wykorzystuje szerokie spektrum narzędzi informowania mieszkańców wspólnoty samorządowej:
 - a. tablice informacyjne,
 - b. miejski wortal internetowy www.zabki.pl,
 - c. biuletyn informacji publicznej,
 - d. współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi,
 - e. punkt informacyjny w urzędzie,
 - f. katalog usług urzędu,
7. samorząd wykorzystuje różne narzędzia pozyskiwania opinii mieszkańców wspólnoty samorządowej:
 - a. badania opinii mieszkańców,
 - b. działalność Zespołu Konsultacyjnego,
 - c. bezpośredni kontakt władz z mieszkańcami wspólnoty samorządowej,
 - d. internetowy sondaż opinii społecznej.

Realizację zadań gminy należy również odnieść do pełnienia przezeń podstawowej funkcji strategicznej, jaką bez wątpienia jest stymulowanie rozwoju gospodarczego na poziomie lokalnym. Poszczególne kategorie zadań, przeniesione do wymiaru produktu, predestynują samorząd do pełnienia kluczowej roli w procesie strategicznego sterowania dynamiką gospodarczą obszaru, który obejmuje swą działalnością. Rozwój gospodarczy powinien być ważnym punktem odniesienia wszystkich działań i decyzji podejmowanych przez władze lokalne. Wzrost jakości życia mieszkańców wspólnoty zdeterminowany jest ich sytuacją ekonomiczną. Odnosząc się do określonego ustawowo zakresu działań władz samorządu gminnego, należy rozpatrywać wypełniane przez Urząd Miasta Ząbki zadania własne w kontekście podnoszenia konkurencyjności i stymulowania wzrostu zatrudnienia. .

Realizacja zadań w kontekście rozwoju gospodarczego ma zwykle formę działań realizujących trzy cele:

1. tworzenie korzystnego klimatu dla utrzymania i rozwoju firm istniejących na terenie miasta,
2. tworzenie korzystnego klimatu dla przyciągania inwestorów zewnętrznych,
3. tworzenie korzystnego klimatu dla powstawiania nowych form działalności gospodarczej na obszarze gminy – w szczególności o charakterze innowacyjnym, podnoszącym konkurencyjność miasta i prowadzących do dywersyfikacji jego bazy ekonomicznej.

Realizację tych działań umożliwiają trzy zasadnicze kategorie narzędzi:

1 PREFERENCJE FINANSOWE I POMOC PUBLICZNA	2 INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU	3 DZIAŁANIA PROMOCYJNO ORGANIZACYJNE
obniżenie stawek podatków lokalnych, partnerstwo publiczno – prywatne tworzone z lokalnie działającymi przedsiębiorstwami, preferencyjne ceny usług komunalnych, niski poziom opłat lokalnych, dotowanie organizacji (z udziałami gminy lub bez) wspierających rozwój gospodarczy	agencje rynku lokalnego, centra obsługi inwestorów, agencje inicjatyw lokalnych, inkubatory przedsiębiorczości, centra wspierania biznesu, strefy przemysłowe, parki technologiczne, fundusze poręczeniowo – kredytowe, centra doradczo – szkoleniowe	dostęp do informacji o warunkach realizacji procesu inwestycyjnego, pomoc formalna w procesie inwestorskim, promocja przedsiębiorstw, promocja kapitału ludzkiego i zasobów ekonomicznych, uzbrojenie terenów pod inwestycje, prowadzenie internetowych baz danych, organizacja przedstawicielstw gospodarczych, pośrednictwo w kontaktach zagranicznych, pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,

5. Badania ankietowe mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych z obszaru Miasta Ząbki

Problematyka badań

W celu uzupełnienia informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Ząbki, koniecznym było zebranie informacji ze źródeł pozastatystycznych, tj. „społecznych”. Konieczność ta wynika z dwóch zasadniczych powodów:

- Istotnym elementem oceny sytuacji społeczno-gospodarczej jest sposób w jaki jest ona odbierana przez bezpośrednio zainteresowanych czyli przez mieszkańców gminy. Można nawet postawić tezę, iż w niektórych przypadkach subiektywne oceny mieszkańców w tej kwestii mają większą wartość, niż jej pozornie zobiektywizowane wyznaczniki. To mieszkańcy gminy tak naprawdę zdecydują o przyjęciu lub odrzuceniu proponowanych rozwiązań istniejących problemów.
- Szczególnie w okresie burzliwych przemian (transformacja ustrojowa) wiele zjawisk i procesów faktycznie decydujących o sytuacji ekonomicznej i społecznej w skali lokalnej nie jest ujmowanych w statystyce. Te zjawiska i procesy można próbować identyfikować właśnie m.in. poprzez odpowiednio przeprowadzone badania opinii mieszkańców.

Badanie opinii mieszkańców Miasta Ząbki przeprowadzono na potrzeby sporządzenia diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, która to diagnoza stała się podstawą sformułowania celów strategicznych, operacyjnych oraz odpowiadających im zadań realizacyjnych. Problematyka badania obejmowała gminę miejską - Ząbki. Przedmiotem badań było dokonanie przez mieszkańców oceny rozwoju miasta oraz jego atrakcyjności zewnętrznej. Zadaniem badania było przeprowadzenie identyfikacji potrzeb i oczekiwań mieszkańców Ząbek w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Badaniem objęto mieszkańców Ząbek w grupach wiekowych: 15-19, 20-24, 25-44, 45-64, powyżej 65 lat.

Metoda i technika badawcza

Badania mieszkańców Ząbek mają charakter przekrojowy: wybrano metodę sondażową realizowaną przy zastosowaniu techniki badawczej w formie kwestionariusza ankiety.

Sondaż jest sprawdzoną i najczęściej stosowaną metodą badania opinii dużych populacji w krótkim czasie. Specjalnie stworzony do tego typu badań kwestionariusz ankiety zawiera w zdecydowanej mierze pytania zamknięte (głównie z zastosowaniem skali Likerta lub z podaniem zamkniętej, wyczerpującej i rozłącznej listy odpowiedzi). Pytania takie pozwalają na udzielenie szybkiej odpowiedzi przez respondenta oraz na zestandaryzowanie i opracowanie zebranych opinii. Ze względu na przedmiot badań – opinie mieszkańców – w kwestionariuszu zawarto również kilka pytań otwartych (por. Załącznik 1.).

Charakterystyka i dobór próby

Liczba respondentów objętych badaniem wynosiła **147 osób**.

Ze względu na czas przeprowadzenia badań, oraz charakter wykorzystania pozyskanych informacji, w badaniu zastosowano dobór próby metodą losową – kwotową.

Podstawowym czynnikiem, który zadecydował o wybraniu takiej właśnie metody doboru respondentów, jest jej względnie wysoka wartość poznawcza uzyskanych wyników, a to dzięki zagwarantowaniu procentowego udziału w obranej próbie cech uznanych w badaniu za istotne. Tak określona próba nie jest oczywiście reprezentatywna względem populacji generalnej.

Zestaw badanych zmiennych

Zmienne niezależne:

- wiek,
- płeć.

Zmienne zależne:

- stosunek respondenta do działań promocyjnych miasta,
- ocena mieszkańców dotycząca jakości życia w mieście,
- ocena mieszkańców dotyczącą promocji miasta,
- ocena mieszkańców dotycząca wspierania przedsiębiorczości przez władze lokalne,
- ocena mieszkańców dotycząca zaspokajania potrzeb społeczno-kulturalnych.

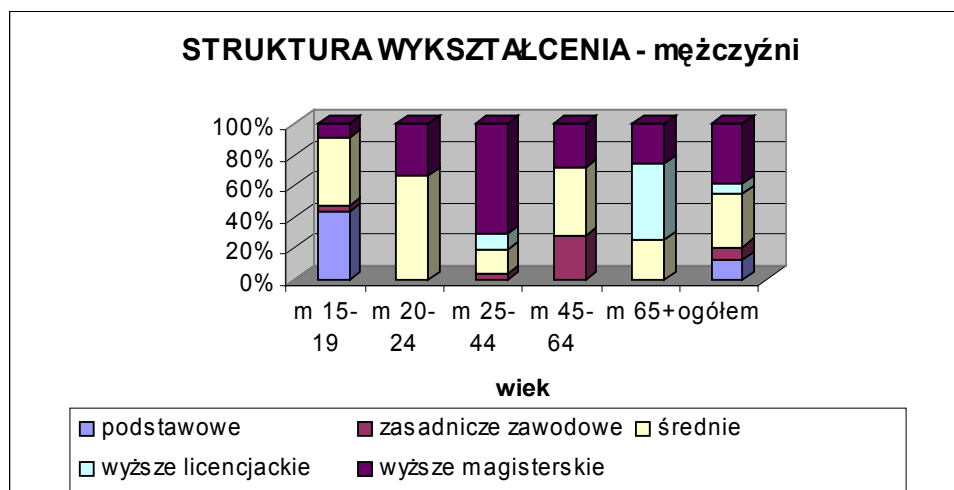
Wyniki badania ankietowego mieszkańców Miasta Ząbki: Jakość życia w mieście Ząbki – społeczeństwo, infrastruktura, gospodarka

Profil społeczno-zawodowy respondentów- mieszkańców Ząbek

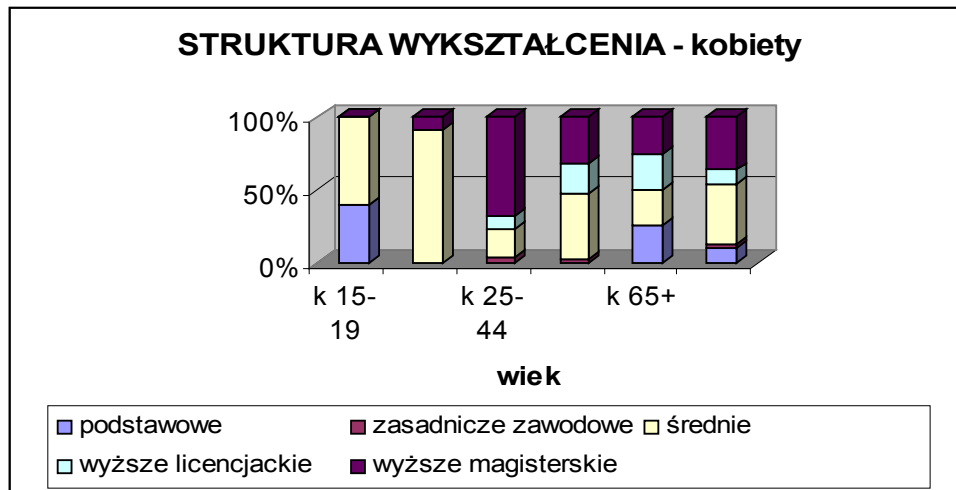
Jak wspomniano wcześniej, w badaniu ankietowym udział wzięło **147 mieszkańców Ząbek**.

Ogółem w badanej grupie 52% stanowią osoby deklarujące swój stan cywilny jako: mężatka (54% kobiet) lub żonaty (47% mężczyzn), 43% osób stanowią respondenci deklarujący stan cywilny: panna/kawaler.

Analizując strukturę wykształcenia respondentów stwierdzono, że ogólnie 37% ankietowanych legitymuje się wykształceniem wyższym magisterskim, a 9% wykształceniem wyższym licencjackim. 46% ankietowanych kobiet i 45% mężczyzn posiada wykształcenie wyższe. Dominującymi w próbie są osoby z wykształceniem średnim – 39% badanych ogółem. W tej kategorii 42% kobiet oraz 34% mężczyzn legitymuje się takim poziomem wykształcenia.

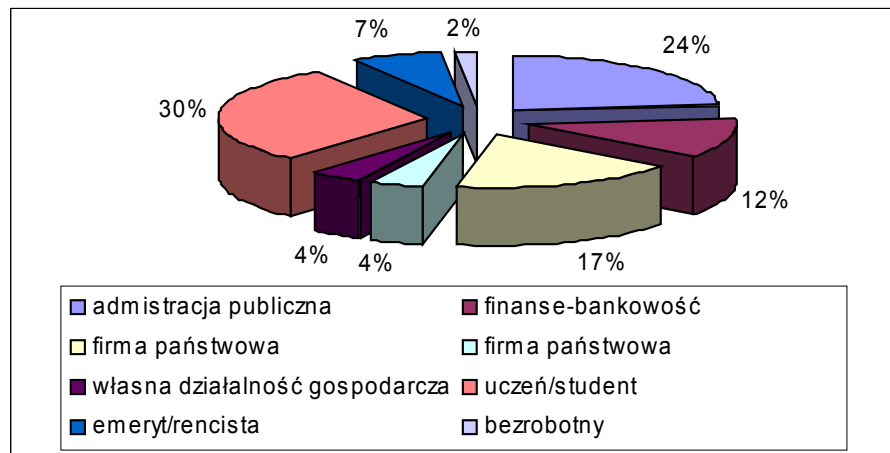

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego opinii mieszkańców Miasta Ząbki

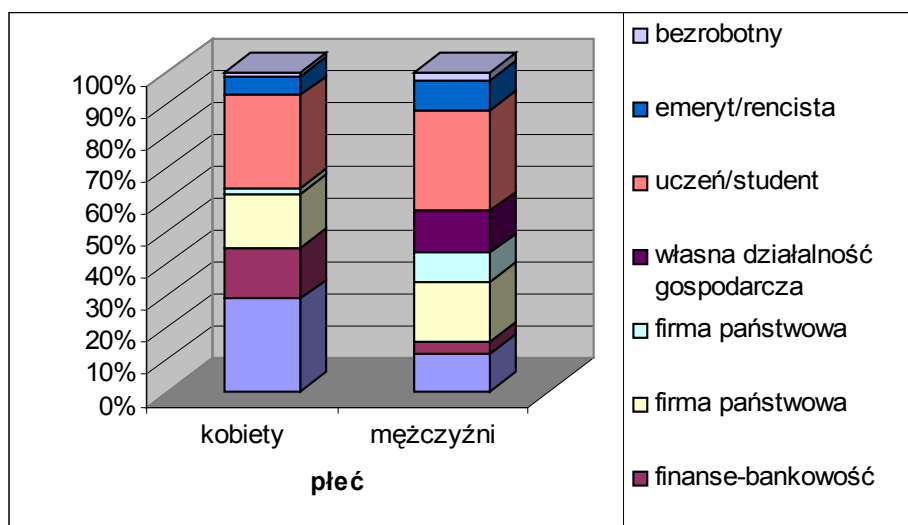
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego opinii mieszkańców Miasta Ząbki

STATUS SPOŁECZNO – ZAWODOWY RESPONDENTÓW OGÓLEM

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego opinii mieszkańców Miasta Ząbki

STATUS SPOŁECZNO – ZAWODOWY RESPONDENTÓW WG PŁCI

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego opinii mieszkańców Miasta Ząbki

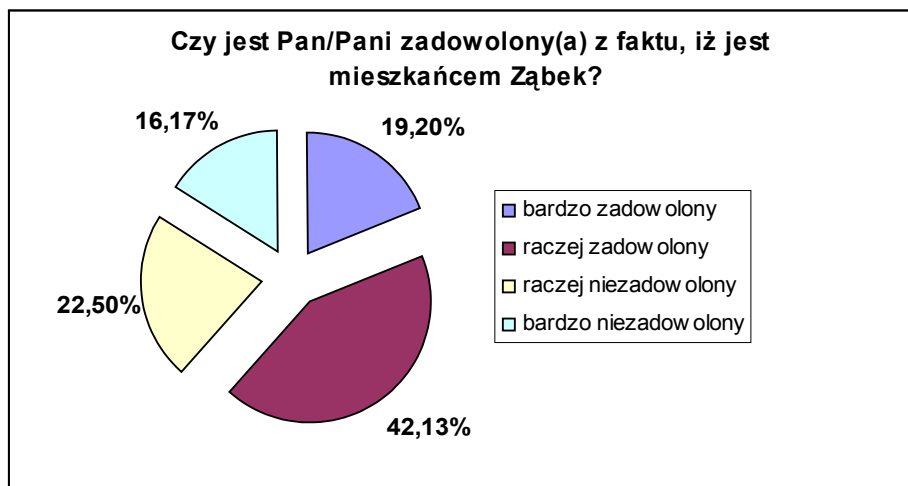
W subiektywnej ocenie mieszkańców objętych badaniem ich prywatna sytuacja materialna jest oceniana jako dobra. Szczegółowo procentowy rozkład opinii w badanej populacji jest następujący:

Sytuacja materialna:

- zdecydowanie dobra - 8% udzielonych odpowiedzi,
- raczej dobra – 69% udzielonych odpowiedzi,
- raczej zła – 16% udzielonych odpowiedzi,
- zdecydowanie zła – 7% udzielonych odpowiedzi.

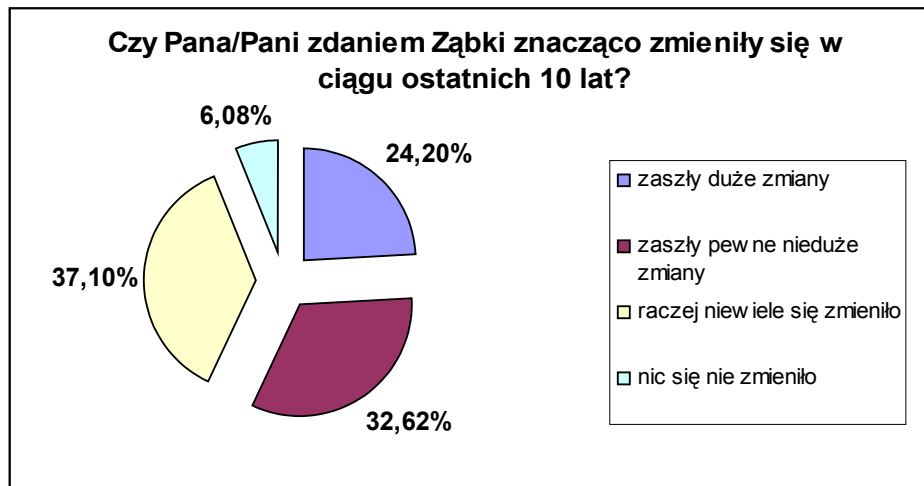
Zbiorcze wyniki oceny sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Ząbki dokonanej przez Respondentów – mieszkańców miasta

Wśród ankietowanej grupy mieszkańców Ząbek 42% stwierdza, że jest raczej **zadowolona z faktu bycia mieszkańcem** tego miasta, zaś 19% jest bardzo zadowolona. Łącznie około 40% badanych nie jest zadowolonych z zamieszkiwania w tym mieście. Kolejne informacje pozwolą po części odpowiedzieć na pytanie, dlaczego tak duży odsetek badanych osób nie jest zadowolonych z faktu zamieszkiwania w Ząbkach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego opinii mieszkańców Miasta Ząbki

Większość respondentów - mieszkańców Ząbek uważa, że w ostatnich 10 latach zaszły **widoczne zmiany w mieście**. 24% badanych uważa, że zaszły tam duże zmiany, zaś 32% że nastąpiły pewne, nieduże zmiany. Ponad 40% respondentów uważa jednak że w mieście niewiele się zmieniło w ciągu ostatnich 10 lat.

Należy podkreślić, iż wśród mieszkańców-respondentów ankiety, którzy odczuli zmiany w mieście blisko połowa uważa że są one korzystne (48,5%). Większość respondentów (51,5%) uważa, że Ząbki w ostatnich 10 latach zmieniły się niekorzystnie.

Spośród wszystkich najważniejszych zmian, mających miejsce w Ząbkach w ciągu ostatnich 10 lat, mających wpływ na życie miasta, mieszkańcy najczęściej wymieniają:

- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej miasta. Mieszkańcy wskazują na duże znaczenie nowych linii autobusowych (X i 199), wprowadzenie biletu aglomeracyjnego oraz zintegrowanie z komunikacją warszawską stacji PKP Ząbki.
- Szybki rozwój budownictwa mieszkaniowego. Badani mieszkańcy często wskazują na szybki wzrost liczby nowo przybyłej ludności, która zamieszkuje nowe osiedla „deweloperskie”. Respondenci podkreślają jednocześnie, że szybki przyrost liczby mieszkań nie jest wystarczająco skompensowany rozwojem dróg i sieci infrastruktury technicznej i społecznej.
- Rozwój zaplecza usługowego dla mieszkańców, w tym żłobków, przedszkoli i szkół (budowa Gimnazjum nr 1 i Gimnazjum nr 2) i sieci handlowo-usługowej w mieście.
- Szybki rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w ostatnich 10 latach, wskazują jednak na dużą nierównomierność przestrzenną budowanej sieci.

Na pytanie: **co w odczuciu mieszkańców stanowi największy problem w mieście?** - większość respondentów wskazywała następujące fakty i okoliczności:

- Zły stan dróg lokalnych, korki uliczne, duży ruch TIR-ów w centrum miasta i na trasach (m.in. na ulicy Łodygowej) wiodących w kierunku Warszawy i Wołomina.
- Niewydolne połączenia drogowe z Warszawą uniemożliwiające sprawną komunikację w mieście.
- Niska estetyka przestrzeni publicznej miasta (stan chodników, zieleni miejskiej, zaniedbane tereny leśne)
- Brak ładu przestrzennego, zwłaszcza architektonicznego i urbanistycznego, w tym: panujący w mieście chaos zabudowy, brak wyodrębnionego centrum miasta, występowanie zabudowy jednorodzinnej na obszarach zdominowanych przez zabudowę wielorodzinną, niewystarczająca dbałość o porządek i czystość przestrzeni publicznych.

- e) Zbyt mało atrakcyjnych miejsc do uprawiania sportu i rekreacji, zwłaszcza dla młodzieży szkolnej.
- f) Brak ścieżek rowerowych, zbyt liczba ilość placów zabaw dla dzieci, zły stan istniejących obiektów tego typu (place przy osiedlu Batorego i Konopnickiej w nienajlepszym stanie).
- g) Problem bezpieczeństwa publicznego, w tym przejawy chuligaństwa, spożywanie alkoholu w miejscach publicznych itp.
- h) Brak atrakcyjnych imprez ogólno-miejskich (większość mieszkańców poza Dniem Ząbek nie zauważa istnienia znaczących imprez tego typu).
- i) Brak wystarczającej infrastruktury społecznej w obrębie nowo budowanych osiedli mieszkaniowych, zwłaszcza w południowej części miasta.

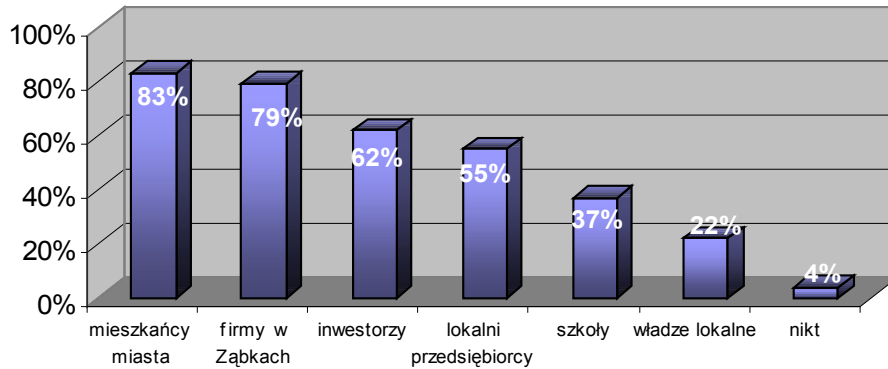
Na zadane w ankiecie pytanie: **czy Pan/Pani zmienił(a)by coś w mieście?** - 94% respondentów odpowiada twierdząco. Wśród najczęstszych wskazań należy wymienić takie jak potrzeba usprawnienia systemu komunikacji drogowej, w tym rozładowanie korków i lepsza komunikacja z Warszawą, poprawa ogólnej czystości i estetyki miasta (72% respondentów). Mieszkańcy wskazują też konieczność poprawy infrastruktury technicznej i budowy obiektów stanowiących bazę dla rozwoju kultury, sportu i rekreacji. Wielu respondentów wskazywało też na konieczność poprawy bezpieczeństwa w mieście, urozmaicenia oferty sportowej i kulturalnej (w tym konieczność dofinansowania Miejskiego Ośrodka Kultury). Większość pytanym mieszkańców uważa, że Zabki powinny dysponować centralnym miejscem spotkań i imprez, w którym koncentrowało by się życie społeczno-kulturalne miasta. Dużą liczbą ankietowanych wskazywała też na konieczność aktywniejszego sięgania po środki zewnętrzne, zwłaszcza z Unii Europejskiej, których dotychczasowe wykorzystanie oceniane jest jako niewielkie.

Z kolei na pytanie: **jakie zjawisko w odczuciu mieszkańców stanowi największą korzyść dla miasta?** większość respondentów wskazywała na:

- a) Dogodne usytuowanie Ząbek, bliskość Warszawy (wskazanie ponad 80% badanych).
- b) Dynamiczny rozwój małej przedsiębiorczości.
- c) Szybki rozwój inwestycji mieszkaniowych i duży przyrost liczby mieszkańców, związany z faktem występowania tu znacznie niższych cen mieszkań i nieruchomości niż w Warszawie.
- d) Piękne tereny zielone, lasy, dużą ilość zieleni miejskiej, które to zasoby jednak nie są należycie wykorzystane.
- e) Szybki rozwój komunikacji publicznej, w tym wytyczenie nowych tras i linii autobusowych, wspólny bilet PKP i ZTM.

W odpowiedzi na pytanie ankiety: **kto Pana/Pani zdaniem, najbardziej zyskuje na sąsiedztwie z m.st. Warszawą?** - respondenci wskazują mieszkańców miasta (83% wskazań), firmy działające w Ząbkach (79%), inwestorów (62%), lokalnych przedsiębiorców (55%), szkoły i ośrodki naukowe (37%), władze lokalne (22%), nikogo (4%).

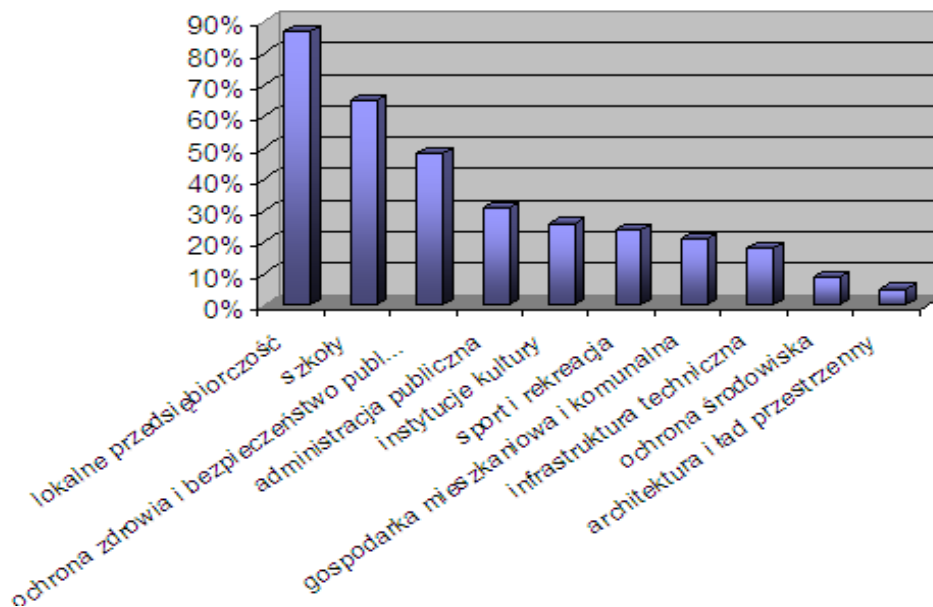
Kto Pana/Pani zdaniem, najbardziej zyskuje na sąsiedztwie z m.st. Warszawą

Wśród **elementów, które badani mieszkańcy Ząbek wskazali jako wyróżniające to miasto na tle innych w regionie** mieszkańcy najczęściej wskazywali jako cechy charakterystyczne: ogólny nieporządek i bałagan przestrzenny (zwłaszcza istnienie „blokowisk” obok willowej zabudowy jednorodzinnej), brak funkcjonalnego centrum miasta, stosunkowo niską cenę mieszkań w porównaniu z Warszawą. Pozytywnym aspektem wyróżniającym Ząbki w regionie jest, w opinii respondentów, bliskość Warszawy, duża powierzchnia terenów zielonych i dynamiczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości i inwestycji mieszkaniowych w ostatnich latach.

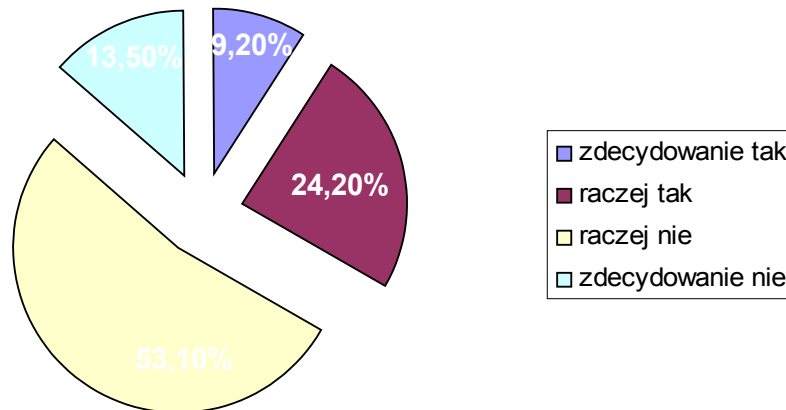
Na zadane w ankiecie pytanie: **które ze sfer funkcjonowania miasta uważa Pan/ Pani za najlepiej rozwinięte?** - 87% spośród indagowanych osób wskazuje lokalną przedsiębiorczość, 65% szkoły, 48% ochronę zdrowia i bezpieczeństwo publiczne, 31% administrację publiczną, 26% instytucje kultury, 24% sport i rekreację, 21% gospodarkę mieszkaniową i komunalną, 18% infrastrukturę techniczną, 9% ochronę środowiska, 5% architekturę i ład przestrzenny.

Które ze sfer funkcjonowania miasta uważa Pan/ Pani za najlepiej rozwinięte?

Aż 2/3 respondentów uważa, że miasto nie jest dobrze **promowane na zewnątrz**. 9% respondentów uważa, że miasto jest zdecydowanie dobrze promowane na zewnątrz.

Czy uważa Pan/Pani, że Zabki są dobrze promowane na zewnątrz?

Wśród **znanych mieszkańcom podmiotów, aktywnie uczestniczących w działaniach promocyjnych miasta** najczęściej wymienia się Miejski Ośrodek Kultury, Urząd Miasta, Klub Sportowy DOLCAN Zabki, Praską Giełdę Spożywczą, organizacje harcerskie. Aż 48% respondentów nie wskazało jednak żadnej organizacji i podmiotu, który ich zdaniem aktywnie uczestniczyłby w promocji Ząbek.

Spośród **impresz kulturalnych i okolicznościowych** w Ząbkach, które ankietowani uważają za ciekawe i warte polecenia najczęściej wymieniane były „Dni Ząbek”. Respondenci zwracali uwagę na dobrą organizację imprezy, jednak podkreślali niewielką zróżnicowanie tej oferty wobec potrzeb odbiorców w różnym wieku. Wskazywano również imprezy kulturalne organizowane przez Miejski Ośrodek Kultury w Ząbkach, który mimo problemów finansowych aktywnie działa na rzecz mieszkańców. W dalszej kolejności respondenci wskazywali liczne festyny szkolne, Dni Papieskie oraz imprezy promujące Praską Giełdę Spożywczą. Aż 37% respondentów nie wskazało jednak żadnej imprezy w Ząbkach, która ich zdaniem byłaby warta polecenia.

Wśród **najważniejszych wydarzeń związanych z miastem, które miały miejsce w trzech ostatnich latach** respondenci wymieniają obchody 40-lecia Miasta, utworzenie nowych linii autobusowych i wprowadzenie jednolitej karty komunikacyjnej.

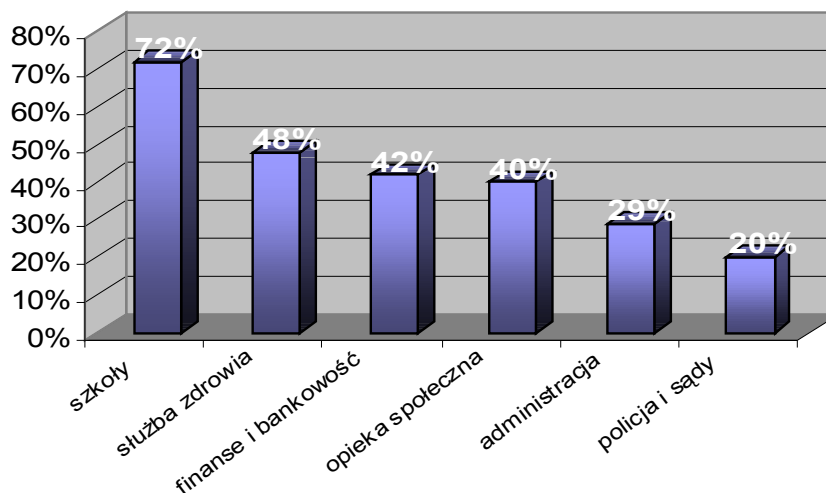
Na pytanie: **czy w Pana/Pani opinii potrzeby społeczno-kulturalne mieszkańców Ząbek są zaspokojone?** - aż 97% respondentów udzieliło odpowiedzi negatywnej. Wśród najczęściej wymienianych problemów występujących w tej sferze wymieniano:

- Niewystarczającą liczbę ogólnodostępnych miejsc do czynnego wypoczynku i rekreacji.
- Brak imprez kulturalnych o charakterze rozrywkowym (z udziałem kabaretów, piosenkarzy itp.), brak przestrzeni publicznych, brak obiektów infrastruktury, w tym amfiteatru, odpowiednio zagospodarowanego parku miejskiego itp.
- Ważną rolę MOK w zaspokajaniu potrzeb społeczno-kulturalnych ze wskazaniem, iż jedna instytucja działająca w tej sferze to za mało jak na potrzeby tak dużego miasta.
- Brak kawiarni, pubów, „deptaka” miejskiego, basenu, kina i dyskoteki.

- e) Brak miejsc i imprez w których można uczestniczyć wraz z małym dzieckiem,
- f) Brak kompleksu rozrywkowego, szczególnie dla dzieci i młodzieży,
- g) Brak parku, w którym wydzielone byłyby miejsca do gry w piłkę, w koszykówkę, do jazdy na rolkach (skate park),
- h) Słabo wyposażona Biblioteka Miejska,
- i) Brak zróżnicowanej oferty kulturalnej w mieście - dominacja festynów o dość monotonnym programie,
- j) Brak całorocznych imprez kulturalnych (Dni Ząbek odbywają się raz w roku; koncerty muzyczne organizowane są tylko w Parafiach i to późnym wieczorem),
- k) Brak miejsc do uprawiania sportu, szczególnie zimą: lodowisko, górka saneczkowa (tylko jedna w Parku),
- l) Brudny, zatłoczony bazar bez miejsc parkingowych,
- m) Trudny dostęp do przedszkoli publicznych, brak czynnego przedszkola w czasie wakacji,
- n) Słaby dostęp do lekarzy różnych specjalizacji w ramach NFZ,
- o) Brak planu integracji społeczności lokalnej,
- p) Konieczność wyjazdów do Warszawy w celu zaspokojenia potrzeb kulturalnych.

Jednocześnie na zadane pytanie: **pracę, których instytucji, działających na rzecz lokalnej społeczności, ocenia Pan/Pani najlepiej?** większość respondentów wskazuje na szkoły (72%), placówki służby zdrowia (48%), instytucje finansowe i banki (42%), placówki opieki społecznej (40%), administrację publiczną (29%) oraz policję i sądy (20%).

Pracę, których instytucji, działających na rzecz lokalnej społeczności, ocenia Pan/Pani najlepiej

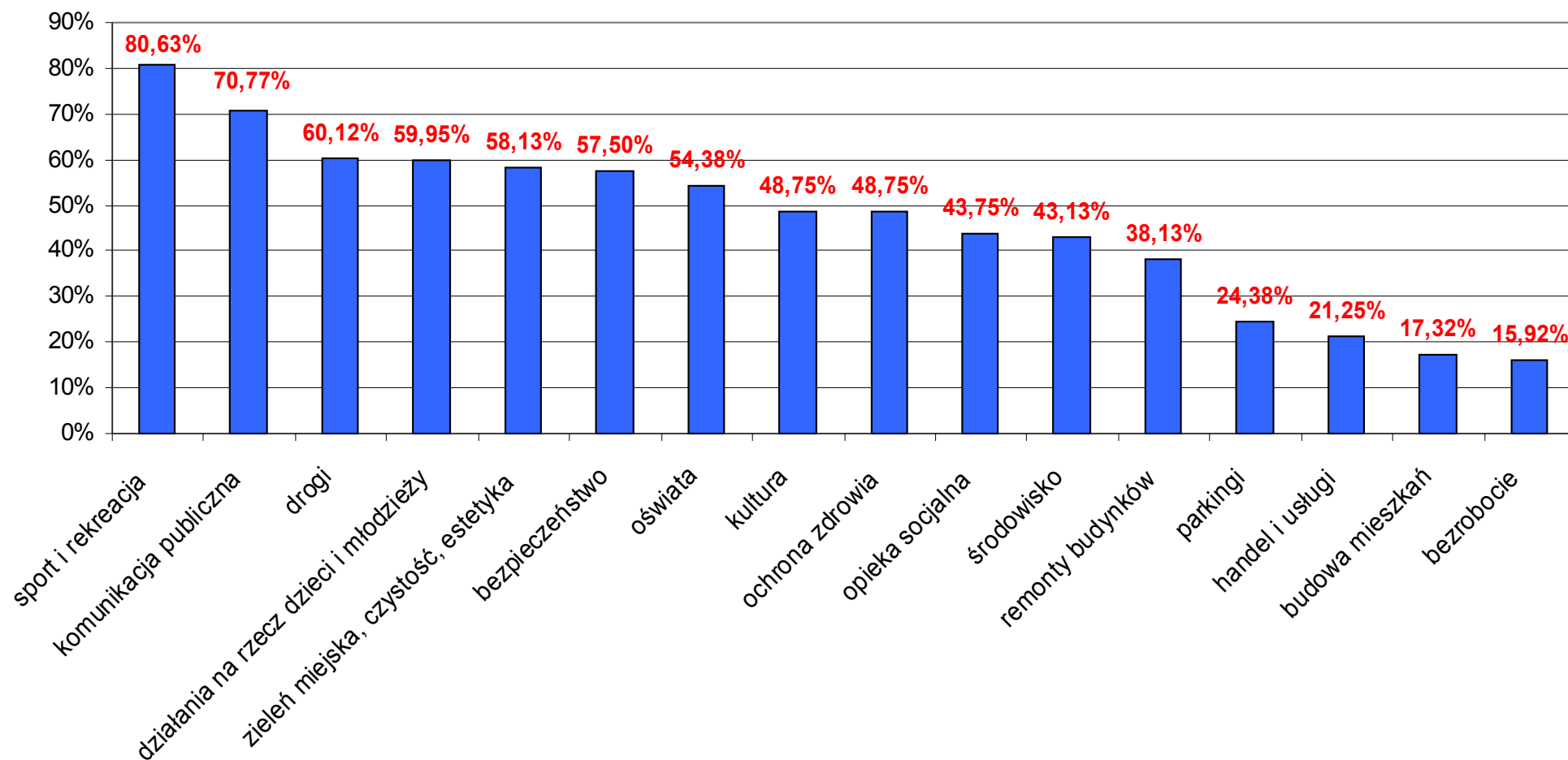

Na zadane pytanie: **na które z poniższych dziedzin życia społecznego i gospodarczego należy przeznaczyć, Pana/Pani zdaniem, najwięcej środków finansowych?** większość respondentów wskazywała na **sport i rekreację** (81% wskazań), **komunikację publiczną** (71%), **drogi lokalne** (60%) oraz **działania na rzecz dzieci i młodzieży** (59%). Dziedziny, które zdaniem respondentów powinny charakteryzować się najmniejszym

wsparciem finansowym to walka z bezrobociem (16% wskazań), budowa mieszkań (17%) oraz handel i usługi (21%).

Na które z poniższych dziedzin życia społecznego i gospodarczego należy przeznaczyć, Pana/Pani zdaniem, najwięcej środków finansowych

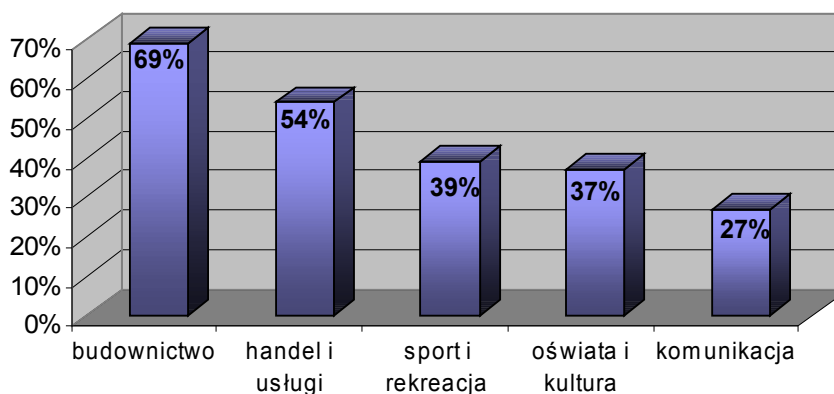
53% respondentów uważa, że **dotychczasowa współpraca władz miasta z przedsiębiorcami** jest raczej dobra lub bardzo dobra. Odmiennego zdania jest 31% badanych, zaś 16% uważa, że dotychczasowa współpraca z przedsiębiorcami była bardzo zła.

W kwestii: **czy miasto Zabki aktywnie korzysta ze środków pomocowych Unii Europejskiej?** - 69% ankietowanych wypowiedziało się, że raczej nie korzysta lub zdecydowanie nie korzysta. Tylko 7% respondentów stwierdziło, że miasto bardzo aktywnie korzysta z pomocy UE.

Z kolei na pytanie: **czy uważa Pan/Pani, że miasto wykorzystało już swój potencjał gospodarczy i powinno szukać innych niż dotychczasowe kierunków rozwoju** - 43% ankietowanych odpowiedziało, że raczej nie, zaś 28% że zdecydowanie nie. Tylko 6% badanych uznało, że miasto definitywnie wykorzystało już swój potencjał rozwojowy i powinno szukać innych kierunków rozwoju.

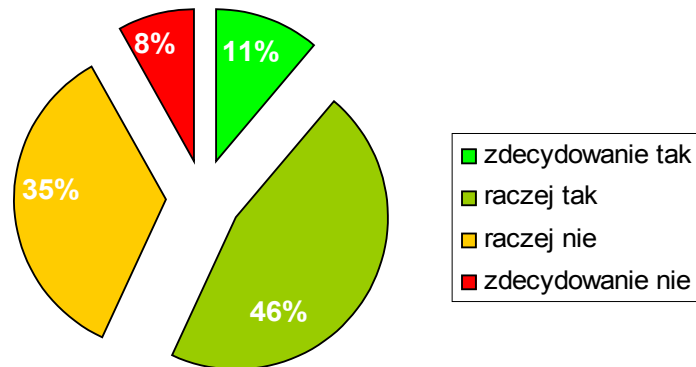
Wskazując **jakie branże gospodarki, Pana/Pani zdaniem, mogą rozwijać się w mieście**, respondenci wymieniali najczęściej budownictwo (69%), handel i usługi (54%), sport i rekreację (39%), oświatę i kulturę (37%) oraz komunikację (27%).

Jakie branże gospodarki, Pana/Pani zdaniem, mogą rozwijać się w Ząbkach?

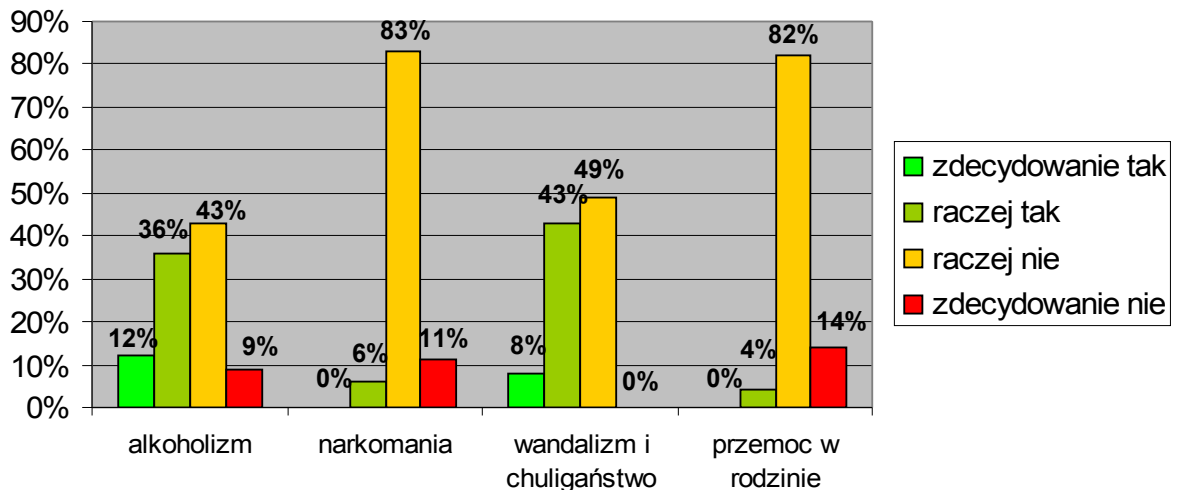
Łącznie 43% respondentów stwierdziło, że **jako mieszkańcy Ząbek nie czują się bezpiecznie w mieście**. W tym raczej nie czuje się bezpiecznie 35%, a zdecydowanie nie ma poczucia bezpieczeństwa 8%. 46% ankietowanych uważa, że w Ząbkach jest „raczej bezpiecznie”, zaś 11% że bardzo bezpiecznie.

Czy jako mieszkaniec Ząbek czuje się Pan/Pani bezpiecznie w mieście?

Odnosząc się do problemu: **czy w Pana/Pani sąsiedztwie można zaobserwować alkoholizm, narkomanię, akty chuligaństwa i wandalizmu, przemoc w rodzinie** - najczęściej mieszkańców zauważa przejawy wandalizmu i chuligaństwa, a w następnej kolejności alkoholizmu. Mieszkańcy nie wskazali na problem przemocy w rodzinie i narkomanii. Wyniki te korespondują z dość niskim poczuciem bezpieczeństwa publicznego, wskazanego na wcześniej omawianym wykresie .

Czy w Pana/Pani sąsiedztwie można zaobserwować alkoholizm, narkomanię, akty chuligaństwa i wandalizmu, przemoc w rodzinie

Respondenci zostali zapytani również: **jak w istotny sposób można poprawić bezpieczeństwo mieszkańców Ząbek?** Niemal 90% ankietowanych opowiedziało się za **instalacją monitoringu** (43%), za **wzmocnionymi patrolami policyjnymi** (39%) lub za utworzeniem w Ząbkach **straży miejskiej** (37%). Wśród innych sposobów wymieniano potrzebę większej integracji społecznej i zmianę mentalności mieszkańców.

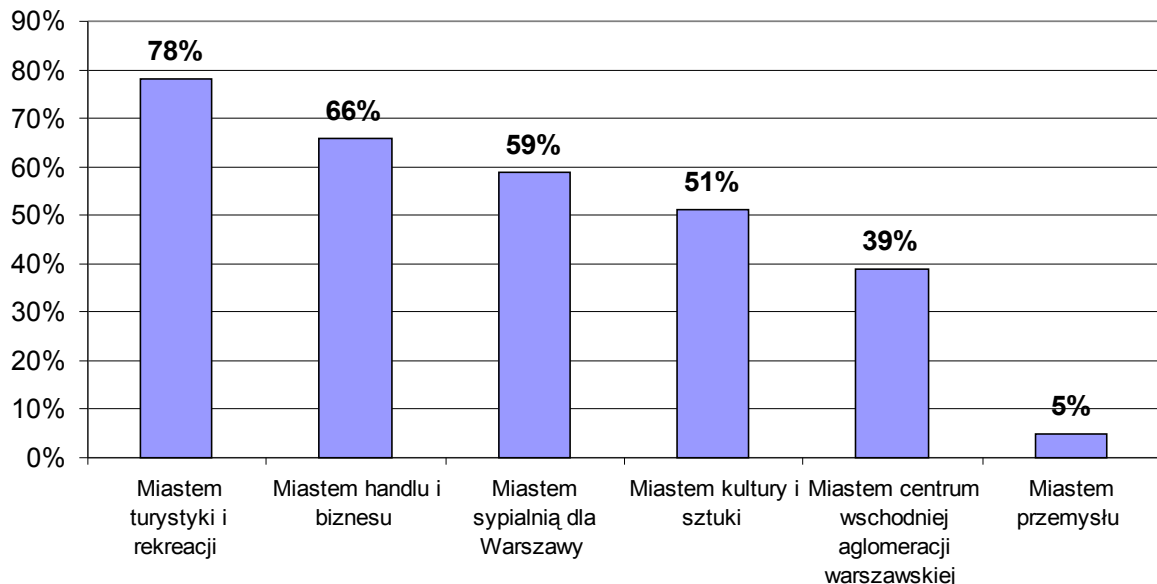
W prezentowanej ankiecie umieszczono również pytanie: **czy w najbliższym czasie zamierza Pan/Pani wyjechać z Ząbek - przenieść się w inne miejsce?** 77% respondentów stwierdziło, że nie zamierza wyjechać z Ząbek. 23% badanych ma zamiar opuścić miasto w najbliższym czasie. Z kolei na pytanie „**Co, zdaniem Pana/Pani, jest argumentem za pozostaniem w mieście?**” respondenci wskazywali następujące aspekty: bliskość Warszawy (72% wskazań), szansa na dobrą pracę (56%), identyfikacja z Ząbkami jako lokalną ojczyzną (52%), wysoka jakość szkół (48%), pozytywne nastawienie mieszkańców względem siebie (42%), możliwość zaspokojenia swoich potrzeb zawodowych i życiowych (41%), atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego (27%).

Respondenci zapytani o **przymiotniki, z jakimi kojarzą się im Ząbki** najczęściej wymieniali takie określenia jak: **zielone, brudne, chaotyczne, ciche, zakorkowane, nudne, małe, spokojne, potencjalnie miłe do zamieszkania.**

W opinii respondentów omawianej Ankiety **Ząbki powinny być:**

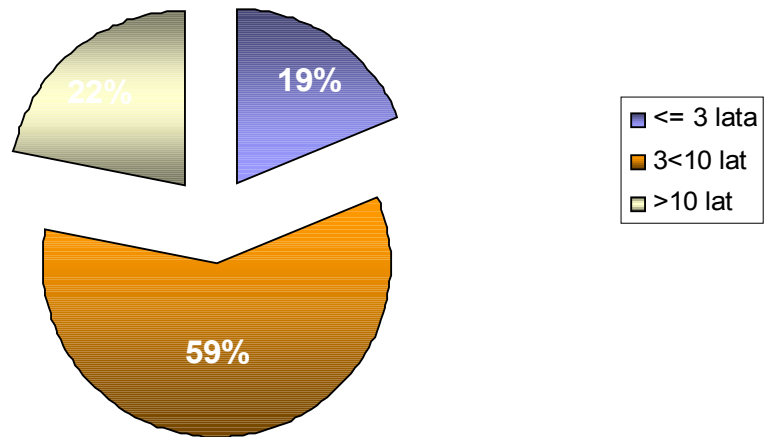
1. Miastem turystyki i rekreacji (78% wskazań respondentów).
2. Miastem handlu i biznesu (66%).
3. Miastem - sypialnią dla Warszawy (59%).
4. Miastem kultury i sztuki (51%).
5. Miastem centrum wschodniej części aglomeracji warszawskiej (39%).
6. Miastem przemysłu (5%).

W Pana/Pani opinii Ząbki powinny być

Ankietowanych zapytano też o **długość ich dotychczasowego zamieszkania w Ząbkach**. 19% respondentów deklaruje, że mieszka w Ząbkach nie dłużej niż 3 lata, 59% - od 3 do 10 lat, zaś 22% - dłużej niż 10 lat.

Jak długo mieszka Pan(Pani) w Ząbkach

Podsumowując wyniki przeprowadzonej ankiety można stwierdzić, że aktywna część społeczności Ząbek dość krytycznie ocenia współczesne warunki życia w mieście. Mieszkańcy doceniają jednak również walory zamieszkiwania na terenie względnie małego ośrodka miejskiego, który ma unikatową możliwość korzystania z potencjałów wielkiej aglomeracji miejskiej (Obszaru Metropolitalnego Warszawy). Respondenci widzą nie tylko skutki negatywnych zjawisk, ale są w stanie wskazać również ich przyczyny. Formułują własne projekty poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście. Istnieje więc realna szansa pozyskania, zwłaszcza aktywniejszej części społeczności lokalnej, dla realizacji programu rozwoju Miasta.

6. Analiza SWOT sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Ząbki

1. Położenie geograficzne, środowisko naturalne, układ przestrzenny

Potencjał położenia geograficznego			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> Dostęp do ok. 2,5 mln rynku zbytu Warszawy i aglomeracji; Bliskość warszawskiego i aglomeracyjnego rynku pracy; Dostęp do warszawskiego i aglomeracyjnego rynku zbytu towarów i usług rynkowych i nierynkowych; Dostęp do infrastruktury technicznej i społecznej Warszawy; Bliskość ew. powiązań kooperacyjnych dla lokalnych przedsiębiorców; Atrakcyjne, bo graniczące z Warszawą, położenie dla potencjalnych inwestorów gospodarczych oraz mieszkaniowych; 	<p>Bezpośrednia granica z Warszawą, położenie w centrum stołecznego obszaru metropolitalnego</p>	<p>Bezpośrednia granica z Warszawą, położenie w centrum stołecznego obszaru metropolitalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> Konkurencja dla lokalnych firm ze strony warszawskiego i aglomeracyjnego rynku pracy, handlu i usług; Zagrożenie tożsamości społeczności lokalnej i lokalnych powiązań społecznych wobec szybkiego napływu nowych mieszkańców początkowo związanych z miastem tylko miejscem zamieszkania. Możliwość niekontrolowanego, szybkiego napływu i rozprzestrzeniania się różnego rodzaju zagrożeń (patologie społeczne, uzależnienia, przestępczość itp.)
<ul style="list-style-type: none"> Istniejąca sieć dróg w ramach warszawskiego węzła komunikacyjno-transportowego – w szczególności bezpośrednie połączenia kolejowe i drogowe z Warszawą 	<p>Potencjalnie bardzo dobra zewnętrzna dostępność komunikacyjna drogowa i kolejowa – zwłaszcza z Warszawą</p>	<p>Okresowo bardzo duże utrudnienia komunikacyjne w zewnętrznym ruchu drogowym, nieodpowiedni standard pasażerskiej komunikacji kolejowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sieć drogową niedostosowaną jakościowo i ilościowo do współczesnego natężenia ruchu; Połączenia kolejowe o niedostatecznej częstotliwości, bezpieczeństwie i komforcie; Zbyt mało efektywne i zróżnicowane formy powiązań komunikacyjnych z Warszawą;
<ul style="list-style-type: none"> Sąsiedztwo obszarów leśnych oraz terenów otwartych 	<p>Korzystne przestrzenne otoczenie zewnętrzne miasta</p>	<p>Duże, a okresowo bardzo duże, obciążenie niektórych obszarów miasta ruchem tranzytowym „do” i „z” Warszawy</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zasadnicze utrudnienia w ruchu wewnętrznym; Rozbijanie struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Negatywny wpływ na warunki życia (hałas, spaliny, zagrożenie wypadkami drogowymi itp.)
Środowisko naturalne			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> Bliskość i dostępność mało przekształconych przestrzeni otwartych ze względu na położenie oraz skalę wielkości miasta; 	<p>Urozmaicony krajobraz, zróżnicowanie przyrodnicze i przestrzenne</p>	<p>Niezadowolające wykorzystanie walorów przyrodniczych środowiska miejskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nieuporządkowane przestrzenie publiczne oraz niska estetyka niektórych stref zabudowy miasta Istotne braki w zakresie infrastruktury uniemożliwiającej wykorzystanie walorów lokalnego środowiska przyrodniczego (ścieżki rowerowe, trasy spacerowo-rekreacyjne itp.); Nierozwiązany problem włączenia w system rekreacji i

			wypoczynku obszarów leśnych miasta (ochrona, zagospodarowanie);
<ul style="list-style-type: none"> Bliskość lasów i przestrzeni otwartych wynikających z położenia oraz brak dużych uciążliwych zakładów przemysłowych; 	Względnie niski poziom przemysłowych i (okresowo) energetycznych zanieczyszczeń powietrza	Okresowo wzrastające zagrożenie „niską emisją spalin” w sezonach grzewczych; strefowo intensywne komunikacyjne zanieczyszczenia powietrza	<ul style="list-style-type: none"> Słaby rozwój sieci c.o. Przeciążenie ruchem drogowym niektórych ciągów ulicznych
<ul style="list-style-type: none"> Działania w ramach programów określonych w dokumentach: <ol style="list-style-type: none"> Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ząbki (2003r.) Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Ząbki (2001r?.) Plan gospodarki odpadami dla miasta Ząbki na lata 2006-2011 (2006r.) 	Systemowa działalność władz samorządowych w zakresie ochrony środowiska	Niedobór środków własnych oraz ze źródeł zewnętrznych na pełną realizację zamierzeń w zakresie ochrony środowiska	
Charakterystyka przestrzeni układu architektoniczno-urbanistycznego			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> Dobrze rozwinięta (ilościowo) sieć ulic i placów miejskich. 	Potencjalnie bardzo dobra wewnętrzna dostępność komunikacyjna i drogowa	Istotne utrudnienia w komunikacji wewnętrznej miasta.	<ul style="list-style-type: none"> Rozdzielenie miasta linią kolejową – brak bezkolizyjnego połączenia dwóch części miasta; Zły stan nawierzchni większości ulic; Zły stan lub wyraźne braki w ciągach ruchu pieszego.
<ul style="list-style-type: none"> Porządkujące ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego; 	Czytelna, historycznie ukształtowana, struktura funkcjonalno-przestrzenna	Brak wyraźnego centrum handlowo-usługowego oraz administracyjno-kulturalnego miasta	<ul style="list-style-type: none"> Dominująca ilościowo rozproszona niska zabudowa: budynki 1-2 mieszkaniowe to 95% ogółu (jest w nich 43% mieszkań); Zagrożenie defragmentacją przestrzeni miejskiej zamkniętymi osiedlami deweloperskimi; Niezrealizowana koncepcja centrum miasta Zagrożenie brakiem identyfikacji z miejscem zamieszkania, Ograniczenie popytu na towary i usługi realizowanego lokalnie
<ul style="list-style-type: none"> Układ urbanistyczny i obiekty zabytkowe tworzące tożsamość kulturową miasta – potencjalnie atrakcyjnie dla mieszkańców oraz turystów 	Wartościowy układ architektoniczno-urbanistyczny objęty opieką konserwatorską oraz liczne obiekty zabytkowe	Wartościowy układ urbanistyczny objęty opieką konserwatorską oraz liczne obiekty zabytkowe	<ul style="list-style-type: none"> Obszar objęty ograniczeniami użytkowania i przekształceń – ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego; Dekapitalizacja części starej zabudowy
		Nierozwiązany problem „rewitalizacji” starej zabudowy miasta – szczególnie będącej	<ul style="list-style-type: none"> Brak wypracowanych form inspiracji i wsparcia (w tym materialnego) inicjatyw odnowy obiektów starej, prywatnej zabudowy, głównie mieszkaniowej;

		własnością prywatną	<ul style="list-style-type: none"> • Brak kompleksowego programu rewitalizacji stref koncentracji starej zabudowy, w tym części objętej opieką konserwatorską
<ul style="list-style-type: none"> • Małe różnice poziomów, stabilne podłoże; • Potencjalna dostępność terenów uzbrojonych; 	Dogodne warunki fizjograficzne dla wszelkiego rodzaju działalności budowlanej, dostępność terenów	Ogólnie niekorzystne postrzeganie miasta na zewnątrz, niekorzystny wizerunek miasta	<ul style="list-style-type: none"> • Przemieszczenie funkcjonalne różnych typów zabudowy; • Nieuporządkowane, niedostatecznie rozwinięte i niezagospodarowane przestrzenie publiczne miasta; • Niedostatecznie uregulowane zasady utrzymania ładu i porządku na terenie posesji prywatnych, zwłaszcza we fragmentach przylegających do przestrzeni publicznych;

2. Sfera społeczna

Potencjał demograficzny:			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> • Duży napływ migracyjny ludzi o korzystnym statusie ekonomicznym – potencjalnych podatników i klientów lokalnych firm (wysokie dodatnie saldo migracji); • Odmłodzenie społeczności lokalnej (wysoki przyrost naturalny), korzystne perspektywy demograficzne miasta; • Korzystne zmiany w strukturze wykształcenia i zawodowej, zwiększona podaż zasobów pracy o wysokich i zróżnicowanych kwalifikacjach; 	Szybki przyrost liczby ludności w okresie transformacji	Szybki przyrost liczby ludności w okresie transformacji	<ul style="list-style-type: none"> • Słabość więzi społecznych; • Niski poziom identyfikacji z tradycjami i specyfiką miasta; • Elementy izolacji społecznej w nowych osiedlach mieszkaniowych; • Realizacja popytu konsumpcyjnego poza miejscem zamieszkania w przypadku dominacji funkcji mieszkaniowych, zwłaszcza w nowych osiedlach; • Zagrożenie szybkim przenoszeniem się zachowań i zjawisk patologicznych ze środowiska wielkomiejskiego
<ul style="list-style-type: none"> • 		Wielka skala zjawiska niesformalizowanego stałego zamieszkiwania na terenie miasta	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność objęcia usługami z zakresu infrastruktury społecznej oraz technicznej znacznie większej liczby odbiorców niż wynika to z oficjalnej liczby mieszkańców; • Istotny „ubytek” dochodów budżetu gminy z tytułu udziału w podatkach od osób fizycznych przy istotnym wzroście kosztów obsługi infrastrukturalnej w zakresie usług społecznych (publicznych);
Problemy społeczne			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> • Systemowe działania w oparciu o przyjęte 	Aktywność władz samorządowych i	Niedobór środków finansowych na	<ul style="list-style-type: none"> • Niedobór środków budżetowych gminy i niestabilność

<p>dokumenty programowe: 1)Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych miasta Ząbki na lata 2007-2013 (2007r.); 2)System profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną miasta Ząbki na lata 2007-2013 (2007r.);</p>	<p>innych instytucji w rozwiązywaniu problemów społecznych</p>	<p>szybką i kompleksową realizację programów społecznych;</p>	<p>finansowania programów centralnych; • Ogólnie względnie niska aktywność organizacji pozarządowych;</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Malejąca i niska stopa bezrobocia; • Poprawa poziomu wykształcenia i dostosowania do wymagań rynku pracy; • Wyspecjalizowana kadra pracowników w zakresie pomocy i świadczeń dla bezrobotnych 	<p>Stale zmniejszanie się skali bezrobocia;</p>	<p>Zmienność skali i zasięgu problemu bezrobocia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymywanie się enklaw bezrobocia długotrwałego oraz „dziedziczenia” bezrobocia i marginalizacji społecznej • Względnie niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych – niedostosowany do wymagań rynku pracy, zmienność sytuacji na rynku pracy (zawody techniczne vs. wykształcenie ogólne); • Słabość organizacji pozarządowych działających w sferze pomocy w wyjściu z bezrobocia;
<ul style="list-style-type: none"> • Koordynacja i współpraca międzyinstytucjonalna w przedmiotowej sferze (samorząd, administracja rządowa, organizacje kościelne, pozarządowe itp.); • Wsparcie samorządu dla wolontariatu i organizacji zajmujących się dziećmi, młodzieżą i rodzinami; • Poszukiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania; 	<p>Ograniczona skala problemów w zakresie opieki nad dziećmi, młodzieżą i rodzinami</p>	<p>Problem opieki nad dziećmi, młodzieżą i rodzinami zmarginalizowanymi i zagrożonymi marginalizacją</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostatek funduszy na wsparcie grup zagrożonych marginalizacją • Niedobory kadrowe w systemie pomocy społecznej • Niedostatek zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi • Deficyt miejsc w placówkach opieki, wsparcia i resocjalizacji • Niedostatek alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży w szczególności inicjatyw środowisk lokalnych;
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność bazy lokalowej i kadrowej; • Stabilność źródeł finansowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień; • Działalność instytucji pozarządowych oraz kościelnych; • Międzyinstytucjonalna koordynacja działalności i wymiana doświadczeń; 	<p>Aktywność w przeciwdziałaniu uzależnieniom - ograniczona skala problemu</p>	<p>Zagrożenia z tytułu uzależnień</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpośrednia dostępność wielkomiejskich negatywnych wzorców zachowań; • Niedostatki w dostępności placówek profilaktyczno-leczniczych; • Dziedziczenie uzależnień w tym wyuczonej bezradności;
<ul style="list-style-type: none"> • Działalność organizacji pozarządowych; • Aktywność służb samorządowych oraz administracji i służb rządowych; • Dostosowanie oferty wsparcia do potrzeb osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością; 	<p>Ograniczona skala bezdomności</p>	<p>Zagrożenia substandardowymi warunkami życia i bezdomnością</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Duża mobilność osób z grupy zmarginalizowanej społecznie i ekonomicznie – trudności w określeniu skali i lokalizacji zjawiska; • Brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, profilaktyki oraz standaryzacji usług i odpowiedniej infrastruktury; • Polaryzacja warunków bytowych ludności;

<ul style="list-style-type: none"> Aktywność jednostek pomocy społecznej; Stabilizacja liczebności świadczeniobiorców w zakresie pomocy społecznej; Dostępność miejsc w domach pomocy społecznej; 	Stabilizacja liczebności osób wymagających wsparcia	Problemy wynikające z procesów starzenia się ludności w specyficznych warunkach aglomeracji miejskich	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększanie się bezwzględnej liczby osób w wieku poprodukcyjnym wymagających wsparcia przy względnie niekorzystnej sytuacji materialnej i osłabieniu więzi rodzinnych osób starszych; Brak określonych form i standardów usług wspierających tę grupę mieszkańców; Brak wyspecjalizowanej kadry oraz wolontariatu; Brak wzorów form zachowania aktywności zawodowej lub społecznej – w tym samopomocowej; Niedostatek środków technicznych poprawiających standard/komfort życia osób starszych;
<ul style="list-style-type: none"> Wzrost liczby i różnorodności organizacji udzielających wsparcia; Współpraca międzyinstytucjonalna organizacji wspierających; 	Poprawa dostępności wsparcia osób niepełnosprawnych	Problemy osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczona liczba organizacji wspierających; Brak popularyzacji środowiskowej postaw akceptacji, pomocy osobom niepełnosprawnym; Barriere techniczne uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym; Nierówny dostęp osób niepełnosprawnych do wsparcia, niedostateczne rozpoznanie potrzeb w ww. dziedzinie
<ul style="list-style-type: none"> Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Wyspecjalizowana kadra miejskich pracowników pomocy społecznej, w tym w zakresie pracy socjalnej z rodziną 	Funkcjonująca baza instytucjonalna szczebla powiatowego i gminnego w zakresie pomocy społecznej;	Problem kadr w służbach wsparcia społecznego/usługach opiekuńczych	<ul style="list-style-type: none"> Niedobory zatrudnienia: przeciążenie zadaniami; Braki wyspecjalizowanej kadry; Brak indywidualnego i kompleksowego podejścia;
		Niedostateczny poziom aktywizacji „zasobów społecznych” miasta	<ul style="list-style-type: none"> Niedostateczne wsparcie materialne i organizacyjne inicjatyw mieszkańców w zakresie wypoczynku, rekreacji, inicjatyw kulturalnych, oświatowych, samopomocowych, sąsiedzkich, utrzymania ładu i bezpieczeństwa publicznego;

3. Infrastruktura techniczna

SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
Transport i komunikacja wewnętrzna			
<ul style="list-style-type: none"> Niska intensywność ruchu drogowego na ciągach ulic z dominacją zabudowy jedno- i dwurodzinnej; 	Ogólnie dobrze rozwinięta „ilościowo” sieć dróg/ulic miejskich	Istotne braki w sieci dróg/ulic miejskich i obiektów drogowych;	<ul style="list-style-type: none"> Braki w zakresie sieci ulic łączących rozwijające się części miasta; Brak kluczowych obiektów drogowych – zwłaszcza bezkolizyjnych przejazdów przez linię kolejową
		Ogólnie zły stan nawierzchni dróg/ulic miejskich;	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność modernizacji i przebudowy większości dróg /ulic;

		Istotne braki i ogólnie zły stan ciągów pieszych w mieście	<ul style="list-style-type: none"> Budowa i remont chodników na większości ulic miasta;
		Braki w wewnętrznych i zewnętrznych pasażerskich powiązaniach komunikacyjnych środkami komunikacji zbiorowej	<ul style="list-style-type: none"> Niski standard usług komunikacji zbiorowej (drogowej i szynowej): częstotliwość kursowania, bezpieczeństwo podróżowania, czas podróży;
		Dominacja małointensywnej zabudowy mieszkaniowej w mieście	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność utrzymywania rozległej sieci ulic miejskich o małej intensywności ruchu;
		Niedostateczny poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego w mieście	<ul style="list-style-type: none"> Braki w zakresie urządzeń organizacji i zabezpieczenia ruchu drogowego (sygnalizacja świetlna, bezpieczne przejścia dla pieszych, bariery i ekrany ochronne itp.);
Zaopatrzenie w wodę			
<ul style="list-style-type: none"> Powszechność instalacji wodociągowej w mieszkaniach (96% ludności - NSP2002, szac. 2006r.:ok. 98-99%) Dobry stan techniczny większości sieci wodociągowej (ok. 80% długości sieci wybudowano w latach 1995-2006: BDRGUS) 	Wysoki stopień upowszechnienia instalacji wodociągowej w mieszkaniach	Bardzo niski poziom rozwoju sieci wodociągowej	<ul style="list-style-type: none"> Niski stopień dostępności sieci wodociągowej w mieszkaniach (35% ludności: 2006r.-BDRGUS); Duży udział lokalnych, małowydajnych o zróżnicowanej jakości i „nieperspektywicznych” źródeł zaopatrzenia w wodę; Trudności z zasilaniem miejskiej sieci wodociągowej – brak drugiego połączenia z siecią wodociagową Warszawy; Możliwe trudności z zaopatrywaniem w wodę potencjalnych dużych odbiorców;
Kanalizacja			
<ul style="list-style-type: none"> Wysoki stopień upowszechnienia instalacji kanalizacyjnej w mieszkaniach (97% ludności-NSP2002), w tym sieci kanalizacyjnej (85% ludności BDRGUS 2006r.); Potencjalnie dobry dostęp do sieci kanalizacyjnej dużych dostawców ścieków; „Wyprzedzający”, względem sieci wodociągowej, rozwój sieci kanalizacyjnej (35km vs.79km: 2006 r. BDRGUS); 	Wysoki stopień upowszechnienia sieci kanalizacyjnej na terenie miasta (85% ludności 2006r.)	Lokalne braki w dostępie do sieci kanalizacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> Opóźnienia rozwoju sieci kanalizacyjnej względem instalacji wodociagowych w mieszkaniach (98% ludności w mieszkaniach z wodociagiem vs. 85% w mieszkaniach z siecią kanalizacyjną: 2006 r. BDRGUS) Ogólnie liczna grupa mieszkań i ludności bez dostępu do sieci kanalizacyjnej (ok. 15% ludności: 2006r.- BDRGUS) – zagrożenia dla środowiska; Zagrożenia zanieczyszczeniem gruntu i wód gruntowych, dyskomfort aerosanitarny, obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej terenu dla celów mieszkaniowych i produkcyjno-usługowych; Zwiększone koszty usług komunalnych;
Oczyszczanie ścieków			
<ul style="list-style-type: none"> Względnie wysoki poziom obsługi ludności przez oczyszczalnię ścieków (74% ludności: 2006r.-BDRGUS); 	Dostępność oczyszczalni ścieków;	Niedobory w dostępności obiektów i urządzeń w zakresie oczyszczania ścieków	<ul style="list-style-type: none"> Duża grupa mieszkań i ludności odprowadzająca ścieki nieoczyszczane (26% ludności: 2006r.-BDRGUS);

Zaopatrzenie w gaz			
<ul style="list-style-type: none"> Niewielki poziom „niskiej emisji” gazów i pyłów z instalacji grzewczych poza sezonem grzewczym (98% ludności w mieszkaniach z instalacją gazową, w tym 87% z dostępem do gazu sieciowego: NSP2002) 	Bardzo wysoki stopień dostępności instalacji gazowych w mieszkaniach, w tym bardzo dobrze rozwinięta sieć gazowa		
Ciepłownictwo			
<ul style="list-style-type: none"> Powszechność c.o. w mieszkaniach: lepsze warunki mieszkaniowe, bezpieczeństwo, oszczędność energii (91% ludności: NSP2002) 	Wysoki stopień upowszechnienia c.o. w mieszkaniach	Słabo rozwinięta sieć ciepłownicza	<ul style="list-style-type: none"> Dyskomfort mieszkaniowy: masowe występowanie indywidualnych instalacji grzewczych (70% ludności w mieszkaniach z c.o. i 8% ludności w mieszkaniach z ogrzewaniem piecowym: NSP2002); Zagrożenie silnym zanieczyszczeniem powietrza z tytułu „niskiej emisji” w sezonie grzewczym; Wyższe zużycie nośników energii/ niska sprawność energetyczna instalacji indywidualnych ;
Stałe odpady komunalne			
<ul style="list-style-type: none"> Odpady stałe zbierane w systemie indywidualnym, monitorowanym wywożone na składowisko Korzystne perspektywy utylizacji odpadów stałych w związku z podjętymi inwestycjami w tym zakresie w ościennych gminach; 	Rozwiązany problem zbiórki odpadów stałych	Brak postępu w sposobach utylizacji odpadów stałych	<ul style="list-style-type: none"> Trudności upowszechnienia selektywnej zbiórki odpadów
Elektroenergetyka			
<ul style="list-style-type: none"> Dostępność zasilania i brak ograniczeń w ww. zakresie 	Rozwiązany problem zasilania w energię elektryczną	Konieczność modernizacji części urządzeń i sieci przesyłowej;	<ul style="list-style-type: none"> Niedostosowanie urządzeń i sieci elektroenergetycznej do intensyfikacji wykorzystania przestrzeni miasta – w tym konieczność likwidacji napowietrznych linii elektroenergetycznych;
Telekomunikacja			
<ul style="list-style-type: none"> Pełne pokrycie obszaru miasta siecią telefonii przewodowej i bezprzewodowej – obszar aglomeracji warszawskiej 	W pełni zaspokojone potrzeby w zakresie telefonii przewodowej, oraz bezprzewodowej starej i nowej generacji		

4. Infrastruktura społeczna i sytuacja mieszkaniowa

SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
Oświata i wychowanie			
<ul style="list-style-type: none"> Oddane do użytku nowe obiekty oświaty i 	Zaawansowany proces modernizacji	Konieczne remonty i modernizacje	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność kontynuowania programu remontów i

wychowania – kontekst współczesnych standardów i oczekiwań;	bazy materialnej systemu oświaty i wychowania;	części istniejącej bazy materialnej oświaty i wychowania;	modernizacji istniejących obiektów - dostosowanie standardu świadczonych usług edukacyjno-wychowawczych do wymogów współczesności
<ul style="list-style-type: none">Podnoszenie poziomu kwalifikacji kadr oświaty i wychowania w kontekście dostępności wiodących ośrodków naukowych Stolicy	Wysokokwalifikowana kadra systemu oświaty i wychowania	Konieczna rozbudowa istniejącej bazy materialnej oświaty i wychowania w kontekście dużego napływu migracyjnego oraz przyrostu naturalnego;	<ul style="list-style-type: none">Konieczność podjęcia nowych inwestycji w zakresie bazy szkolnej i przedszkolnej;
Ochrona zdrowia			
<ul style="list-style-type: none">Bezpośrednie sąsiedztwo (Warszawa) wyspecjalizowanych placówek służby zdrowia świadczących usługi w pełnym zakresie;Dostępność lokalnych podstawowych refundowanych usług medycznych oraz bogata oferta podstawowych usług o charakterze komercyjnym.	Dostępność usług medycznych w ramach istniejącej lokalnej podstawowej bazy materialnej i kadrowej oraz usług specjalistycznych w Stolicy	Nieustabilizowana sytuacja w zakresie funkcjonowania placówek służby zdrowia	<ul style="list-style-type: none">Brak stabilności systemu i niski standard finansowanych ze środków publicznych usług medycznych;
Kultura, sport, wypoczynek			
	Istniejące podstawy bazy materialnej oraz kadry;	Niedostatki bazy materialnej w kontekście rozwoju działalności kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej zgodnej ze współczesnymi wymaganiami;	<ul style="list-style-type: none">Niedostateczna baza dla rozwoju kultury oraz działalności sportowo-rekreacyjnej o nowej skali dostępności i oddziaływania;Zły stan istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych (przyszkolnych, osiedlowych, ogólnomiejskich);Zasadnicze braki w zakresie małych osiedlowych obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji zwłaszcza dzieci i młodzieży (mini-boiska, place zabaw, ścieżki rowerowe itp.)
Sytuacja mieszkaniowa			
<ul style="list-style-type: none">Względnie korzystna struktura zabudowy – dominacja budynków niskich i małych (budynki 1-mieszkaniowe-84%; 2-mieszkaniowe-11% ogółu NSP2002)Względnie korzystna struktura własności budynków i mieszkań (prywatna własność budynków i mieszkań-87% NSP2002);Korzystna struktura wieku zasobów, niespotykany stopień odmłodzenia zasobów (mieszkania: do 1945-9%; 45-70-29%; 71-88-21%; 89-02-38%	Ogólnie dobry stan zasobów mieszkaniowych	Mała intensywność zabudowy, enklawy starej zabudowy substandardowej i braki sieciach: wodociągowej, c.o. oraz (miejscowo) w sieci kanalizacyjnej;	<ul style="list-style-type: none">Znaczący udział mieszkań małych, niefunkcjonalnych (mieszkania 1-izbowe-3,3%, 2-izbowe-26%: NSP2002);Dominacja mało intensywniej zabudowy mieszkaniowej – wyższe jednostkowe koszty obsługi sieciami infrastruktury komunalnej;Znaczący udział mieszkań w budynkach ok. 50-letnich (mieszkania w bud. sprzed 1945r.-9%; z lat 1945-70-29% NSP2002);Enklawy braku wyposażenia w instalacje (3% mieszkań bez wodociągu NSP2002);

<ul style="list-style-type: none"> NSP2002); Ogólnie korzystna struktura jakości zasobów: (przec. pu/mieszkanie 86m²; izb/mieszkanie 4,03: NSP2002) Bardzo dobry ogólny stopień wyposażenia mieszkań w instalacje (mieszkania z wodoc.-97%, kanaliz.-97%, c.o.-84%, gaz-89%, mieszkania z zespołem ww. instalacji 83%:NSP2002); 			<ul style="list-style-type: none"> Braki w dostępności do miejskich sieci infrastrukturalnych w mieszkaniach: (wodoc. – 25% sieć lokalna; kanaliz.- 11% sieć lokalna; c.o.- 81% sieć lokalna; gaz z butli 10%)
<ul style="list-style-type: none"> Ponad 90% ludności w mieszkaniach z pu/osobę powyżej 10m²; Ok. 64% ludności w mieszkaniach z liczbą użytkowników równą lub mniejszą niż liczba izb (NSP2002) Wśród ogółu rodzin z dziećmi – 88% w mieszkaniach z kompletem podstawowych instalacji 	Względnie dobry stan warunków mieszkaniowych	Enklawy substandardowych warunków mieszkaniowych, zjawisko polaryzacji warunków mieszkaniowych ludności	<ul style="list-style-type: none"> Ok. 10% ludności w mieszkaniach o pu./osobę 10m² lub mniej oraz 10% w mieszkaniach o zaludnieniu 2 i więcej osób/izbę NSP 2002; Wśród ogółu rodzin z dziećmi – 10% w mieszkaniach o pu/osobę 10m² i mniej;
		Wyraźnie występujący deficyt statystyczny mieszkań	<ul style="list-style-type: none"> Około 25% gospodarstw domowych współzamieszkuje z innym gospodarstwem domowym w mieszkaniu, z czego ok. połowa wbrew swej woli: NSP2002
		Nierozwiązany problem komunalnych, substandardowych zasobów mieszkaniowych i budownictwa socjalnego	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność podjęcia inwestycji w zakresie likwidacji komunalnych substandardów mieszkaniowych; Inwestycje na rzecz rozwiązywania problemów mieszkaniowych najuboższych ekonomicznie grup mieszkańców;

5. Potencjał gospodarczy rynek pracy

Potencjał gospodarczy			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> Względnie duża ilość mikro-, małych-, i średnich przedsiębiorstw (MMSP) 	Względnie wysoki poziom nasycenia podmiotami gospodarczymi;	W odniesieniu do liczby mieszkańców - niższy poziom nasycenia podmiotami gospodarczymi niż w innych tego typu ośrodkach z obszaru aglomeracji warszawskiej;	<ul style="list-style-type: none"> Duży udział ludności nowo przybyłej, pracującej poza miastem– szczególnie w nowych osiedlach mieszkaniowych; Ogólnie duży udział osób dojeżdżających do pracy poza teren miasta; Względnie niski poziom przedsiębiorczości indywidualnej;
<ul style="list-style-type: none"> Dominacja podmiotów działających w sferze usług rynkowych w tym w handlu i naprawach, przy istotnym udziale firm ze 	Względnie zróżnicowany branżowo profil bazy ekonomicznej miasta	W swoim zróżnicowaniu dość monofunkcyjny profil gospodarczy miasta	<ul style="list-style-type: none"> Brak znaczącego udziału podmiotów ze sfery B+R i niski poziom innowacyjności firm wynikający z ich specyfiki branżowej oraz wielkości;

sfery otoczenia biznesu a także działalności przemysłowej i budowlanej			<ul style="list-style-type: none"> Brak wykształconego profilu specjalizacji gospodarczej o randze regionalnej, lokalnych więzi kooperacyjnych i wzajemnego wsparcia lokalnych firm („klastry”, „grona” „lokalne systemy produkcyjne” itp.)
		Niepełne wykorzystanie walorów położenia geograficznego, w tym potencjału środowiska naturalnego i sąsiedztwa Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> Brak bazy konferencyjno-hotelowej oraz rekreacyjno-wypoczynkowej do obsługi popytu na tego typu usługi generowanego zwłaszcza w Warszawie (predyspozycje z tytułu: kosztów, odległości, dostępności komunikacyjnej, środowiskowe-lasy);
<ul style="list-style-type: none"> Dominacja małych podmiotów gospodarczych 83% ogółu stanowią zakłady osób fizycznych: 2006r. BDRGUS) Względnie korzystny poziom wskaźnika zatrudnienia i aktywności zawodowej (54% i 63%: NSP2002); 	Względnie wysoki poziom aktywności ekonomicznej ludności, w tym przedsiębiorczości indywidualnej	Zdecydowana przewaga ludności utrzymującej się z pracy najemnej (75% NSP2002)	<ul style="list-style-type: none"> Względnie niski poziom przedsiębiorczości indywidualnej wynikający ze specyfiki społeczności lokalnej (duży udział ludności nowo przybyłej, względnie słabej ekonomicznie);
Rynek pracy			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> Gwałtowny spadek liczby bezrobotnych w okresie 2002-2007; Wzrost popytu na pracę; Podaż miejsc pracy dla osób z wykształceniem zawodowym i technicznym; 	Zanikający problem bezrobocia	Duży obszar niepewności w zakresie obserwowanego spadku stopy bezrobocia	<ul style="list-style-type: none"> Niepewność co do przyczyn spadku bezrobocia i trwałości tego procesu (wyjazdy zarobkowe zagranicę, trwałe wzrost gospodarczy vs. krótkotrwały efekt wzrostu jako kompensacja wejścia w struktury UE itp.); Konieczność modernizacji i restrukturyzacji (innowacyjność i konkurencyjność) lokalnej bazy ekonomicznej dla zachowania trwałego rozwoju; Konieczność stałej modernizacji systemu oświaty i wychowania oraz szkoleń zawodowych w celu rozwoju zasobów ludzkich (restrukturyzacja i podnoszenie poziomu kwalifikacji)
		Enklawy bezrobocia utrwałonego z elementami dziedziczenia ról społecznych;	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność adresowanych działań w celu likwidacji skutków długotrwałego bezrobocia;

6. Zarządzanie i finanse

Zarządzanie i finanse			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> Szybko rosnący potencjał finansowy gminy (wzrost względnych i 	Względnie korzystna sytuacja finansowa budżetu gminy	Sytuacja finansowa budżetu gminy nieadekwatna do potencjalnych	<ul style="list-style-type: none"> Porównawczo niższy poziom dochodów i wydatków per capita niż w innych gminach metropolii

<p>bezwzględnych rozmiarów dochodów i wydatków budżetowych);</p> <ul style="list-style-type: none">• Wzrost udziału dochodów ze źródeł pozabudżetowych, w tym środków polityki strukturalnej UE;		<p>możliwości rozwoju</p>	<p>warszawskiej;</p> <ul style="list-style-type: none">• Brak programowego rozpoznania perspektyw finansowych gminy;
<ul style="list-style-type: none">• Dynamiczny, w ujęciu bezwzględnym i względnym, przyrost wydatków inwestycyjnych;• Aktywna polityka kredytowa gminy – wzrost udziału inwestycji finansowanych kredytami długoterminowymi;	<p>Aktywność inwestycyjna gminy</p>	<p>Utrata potencjalnie należnych dochodów budżetowych wynikająca ze specyfiki gminy;</p>	<ul style="list-style-type: none">• Rozwinięte dojazdy mieszkańców miasta do pracy w Warszawie i aglomeracji (podatki od osób prawnych);• Duży udział wśród faktycznych mieszkańców miasta osób niezameldowanych;• Specyfika profilu gospodarczego – potencjalnie znaczne rozmiary „szarej strefy” podatkowej;

Zewnętrzne szanse i zagrożenia rozwoju Miasta Ząbki

Rozwój Miasta Ząbki jest bardzo silnie uzależniony od zjawisk i procesów zachodzących w jego subregionalnym, regionalnym, krajowym i europejskim (UE) otoczeniu. Stwierdzenie to w przypadku Miasta Ząbki ma szczególną wagę, bowiem na obszarze aglomeracji warszawskiej (Obszaru Metropolitalnego Warszawy) współwystępują zjawiska i procesy generowane we wszystkich ww. skalach przestrzennych.

Zewnętrzne szanse rozwoju:

- Współdziałanie z władzami samorządowymi Warszawy w zakresie koordynacji i uzgadniania programów i planów rozwoju – szczególnie tych dotyczących systemów infrastruktury transportowo-komunikacyjnej, techniczne i społecznej oraz wykorzystania istniejącego i przyszłego potencjału w tym zakresie;
- Intensyfikacja współdziałania (umowy i porozumienia, wspólne inwestycje itp) z sąsiednimi podwarszawskimi gminami w zakresie rozwiązywania subregionalnych problemów, w szczególności dotyczących systemu transportu i komunikacji, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony środowiska, infrastruktury społecznej;
- Znacząca rola w zakresie tworzenia ładu przestrzennego Planu przestrzennego zagospodarowania Obszaru Metropolitalnego Warszawy oraz Planu przestrzennego zagospodarowania województwa mazowieckiego;
- Wsparcie (programowe, organizacyjne i finansowe) ze strony władz samorządowych województwa mazowieckiego działań na rzecz rozwoju obszaru metropolitalnego Warszawy (ład przestrzenny, restrukturyzacja i modernizacja – konkurencyjność i innowacyjność);
- Utrzymanie i wzmocnienie w priorytetach rządowej polityki rozwoju wsparcia na rzecz Obszaru Metropolitalnego Warszawy jako potencjalnej metropolii o znaczeniu europejskim i najbardziej konkurencyjnego krajowego ośrodka wzrostu;
- Utrzymanie zasady równoważenia rozwoju w polityce spójności UE oznaczającej w praktyce wsparcie (programowe, organizacyjne i finansowe) dla regionów w „nowych państwach członkowskich”;
- Utrzymanie znaczącego wymiaru finansowego polityki spójności UE w następnych okresach programowania finansowego;
- Utrzymanie/stabilizacja trendów wzrostu gospodarczego w Polsce oraz w państwach UE;

Zewnętrzne zagrożenia rozwoju:

- Brak zainteresowania ze strony władz samorządowych Warszawy w zakresie koordynacji i uzgadniania programów i planów rozwoju – szczególnie tych dotyczących systemów infrastruktury transportowo-komunikacyjnej, techniczne i społecznej oraz wykorzystania istniejącego i przyszłego potencjału w tym zakresie;
- Wzajemna izolacja podwarszawskich gmin w zakresie rozwiązywania subregionalnych problemów, w szczególności dotyczących systemu transportu i komunikacji, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony środowiska, infrastruktury społecznej;
- Jedynie formalny wymiar Planu przestrzennego zagospodarowania Obszaru Metropolitalnego Warszawy oraz Planu przestrzennego zagospodarowania województwa mazowieckiego;
- Nieuwzględnianie (programowe, organizacyjne i finansowe) przez władze samorządowe województwa mazowieckiego działań na rzecz rozwoju obszaru metropolitalnego Warszawy (ład przestrzenny, restrukturyzacja i modernizacja – konkurencyjność i innowacyjność);
- Nieuwzględnianie w priorytetach rządowej polityki rozwoju wsparcia na rzecz Obszaru Metropolitalnego Warszawy jako najbardziej konkurencyjnego krajowego ośrodka wzrostu;
- Odejście od zasady równoważenia rozwoju w polityce spójności UE oznaczającej w praktyce wsparcie (programowe, organizacyjne i finansowe) dla regionów w „nowych państwach członkowskich” na rzecz wspierania europejskich regionów konkurencyjnych w wymiarze UE i światowym;
- Marginalizacja wymiaru finansowego polityki spójności UE w następnych okresach programowania finansowego;

-
- Destabilizacja procesów wzrostu gospodarczego w Polsce oraz w państwach UE, załamanie koniunktury gospodarczej.

7. Wizja i misja rozwoju Miasta Ząbki (cel generalny)

Docelowa wizja rozwoju Miasta Ząbki:

„Miasto Ząbki atrakcyjnym miejscem życia na obszarze metropolii stołecznej”

Misja rozwoju miasta Ząbki

„Przekształcenie Miasta Ząbki w ośrodek konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki lokalnej, zdrowych warunków zamieszkania, efektywnego inwestowania, pracy i wypoczynku.”

8. Cele strategiczne i operacyjne (obszary priorytetowe strategii)

Na potrzeby realizacji „Strategii” opracowano 5 celów strategicznych i odpowiadające im cele operacyjne. Celom Operacyjnym przypisano szczegółowe Programy realizacyjne, w ramach których zaprogramowano konkretne zadania realizacyjne. Dla zachowania przejrzystości układu celów „Strategii” oddzielono układ logiczny celów strategicznych i operacyjnych od konkretnych zadań realizacyjnych. Poniżej przedstawiono ramowy schemat celów strategicznych w odniesieniu do wypracowanej wizji rozwoju miasta Ząbki:

Rysunek 1: Wizja, misja i cele strategiczne

Cele strategiczne				
Rozwój bazy ekonomicznej miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej	Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w mieście	Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych	Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju, zmiana wizerunku miasta	Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym
Cele operacyjne				
Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje produkcyjne i usługowe	Infrastruktura techniczna Rozbudowa i modernizacja sieci infrastruktury technicznej: kanalizacyjnej, wodociągowej, ciepłowniczej, elektroenergetycznej	Inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców i różnych docelowych grup społecznych	Określenie docelowych perspektyw rozwojowych wielkości miasta – chłonności terenów w kontekście zachowania walorów środowiska przyrodniczego	Tworzenie nowych połączeń komunikacyjnych z Warszawą
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Infrastruktura komunikacyjna Gruntowna modernizacja i rozbudowa sieci ulic miejskich, w tym nawierzchni dróg, ciągów pieszych, ścieżek rowerowych	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Stopniowe porządkowanie istniejącej zabudowy centrum miasta – elementy stref funkcjonalno-przestrzennych	Współdziałanie w tworzeniu sieci komunikacji obwodowej miasta w układzie obszaru metropolitalnego Warszawy
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	Sport i rekreacja Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej, budowa zespołu ogólnodostępnych obiektów centrum turystyczno rekreacyjno - sportowego o ogólnomiejskim charakterze	Aktywizacja społeczności lokalnych wokół działań skierowanych na osiągnięcie wspólnych celów – budowa więzi społeczności lokalnej	Budowa/tworzenie centrum miasta – koncentracja obiektów: usług, gastronomii, kultury, wypoczynku-rekreacji, administracji - w nawiązaniu do idei „miasta-ogrodu”	Dywersyfikacja zewnętrznego systemu obsługi infrastrukturalnej miasta, budowa drugiego połączenia z systemem wodociągowym Warszawy
Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnętrznej	Kultura Zasadnicza rozbudowa, remont i modernizacja obiektów kultury	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych patologiami i bezrobociem	Inkorporacja nowych osiedli mieszkaniowych do struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta (powiązania drogowe, rozbudowa infrastruktury społecznej)	Tworzenie instytucjonalnych powiązań dotyczących rozwiązywania ponadlokalnych i lokalnych problemów funkcjonowania na obszarze metropolitalnym
Poprawa dostępności komunikacyjnej zewnętrznej	Oświata i wychowanie Rozbudowa, modernizacja i remonty bazy oświaty i wychowania	Aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży szkolnej w ramach zajęć pozalekcyjnych oraz różnych imprez o charakterze grupowym i ogólnomiejskim	Ochrona cennych przyrodniczo obszarów miasta (w szczególności lasy), poprawa stanu środowiska mieszkalnego	Promocja miasta w bezpośrednim i dalszym otoczeniu (region, kraj)

Preferencje dla małych i średnich przedsiębiorstw o innowacyjnym profilu działalności	Ochrona zdrowia Poprawa dostępności usług medycznych, restrukturyzacja i modernizacja bazy służby zdrowia		Ogólna zmiana wizerunku (fizjonomii) miasta: estetyka, czystość, tworzenie zagospodarowanych przestrzeni publicznych	Wprowadzenie elementów zarządzania marketingowego, marketing terytorialny
Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego do dywersyfikacji bazy ekonomicznej miasta	Zieleń i środowisko Poprawa stanu zieleni miejskiej w tym terenów leśnych; Ograniczanie uciążliwości wynikających z nadmiernego ruchu drogowego oraz lokalnych komunalno-bytowych zanieczyszczeń powietrza. Ochrona cennych przyrodniczo obszarów miasta Rozwój ogólnomiejskich terenów zieleni, wypoczynku i rekreacji			
	Bezpieczeństwo publiczne Poprawa bezpieczeństwa i organizacji ruchu drogowego; Poprawa bezpieczeństwa w zakresie zagrożenia przestępcstwami			

9. Programy realizacyjne

W wyniku przeprowadzonej analizy SWOT sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Ząbki, zidentyfikowano główne problemy rozwoju Miasta. Problemy te pogrupowano stosując klasyczny podział na 4 sfery: przestrzenno-środowiskową, społeczną, gospodarczą i infrastrukturalną. Oczywiście taki klasyczny podział został na potrzeby niniejszej Strategii zmodyfikowany dla lepszego uwzględnienia specyfiki lokalnej Miasta. Tak pogrupowane problemy rozwoju Miasta Ząbki zapisano w formie „celów strategicznych”. W ten sposób wyznaczono 5 celów strategicznych rozwoju miasta. Należy w tym miejscu bezwzględnie podkreślić, że swoboda wyboru tych celów jest w praktyce bardzo ograniczona. Z jednej strony ograniczenia wynikają z lokalnych uwarunkowań rozwoju, a z drugiej, musi być zachowana zgodność (lub co najmniej niesprzeczność) celów rozwoju lokalnego ze strategicznymi celami zapisanymi w dokumentach o zasięgu UE, krajowym i regionalnym. Z konieczności ogólny charakter sformułowanych celów strategicznych wymusza ich dalsze uszczegóławianie. Przyjmuje to postać tzw. celów operacyjnych tzn. wyodrębnienia/wskazania bardziej skonkretyzowanych dziedzin interwencji strategicznej. Tak więc, w ramach każdego z 5. celów strategicznych wyodrębniono po 5-6 ww. celów operacyjnych takich, których realizacja ma się przyczyniać wprost lub pośrednio do realizacji danego celu strategicznego.

Strategia rozwoju lokalnego nie może ograniczać się do wskazania ogólnych dziedzin interwencji w zakresie zarządzania strategicznego gminą. Musi mieć część implementacyjną, czyli określać (na różnym poziomie szczegółowości) konkretne działania, poprzez które będą realizowane sformułowane cele rozwoju (strategiczne i operacyjne). Kompleksowy charakter strategii powoduje, iż zakres rzeczowy działań koniecznych do realizacji celów strategii jest bardzo szeroki. Aby uporządkować ww. zadania dokonano ich merytorycznego pogrupowania w tzw. „Programy realizacyjne”. Innymi słowy „Programy realizacyjne” to grupy w miarę jednorodnych „zadań realizacyjnych”.

Jak powszechnie wiadomo, niemal każde przedsięwzięcie „zadanie realizacyjne” poprzez swoje rezultaty i oddziaływania przyczynia się do urzeczywistnienia jednocześnie wielu celów. W związku z tym liczba „programów realizacyjnych” nie odpowiada liczbie „celów operacyjnych”. Gdyby każdemu celowi operacyjnemu przyporządkować odpowiadający mu „program operacyjny”, wówczas te same zadania należałoby powtórzyć w większości programów realizacyjnych (np. budowa/modernizacja drogi służy: rozwojowi gospodarczemu, poprawie warunków życia ludności, ochronie środowiska, promocji miasta itp. itd.).

Tak więc, w ramach zestawionych 6 Programów Realizacyjnych wyznaczono konkretne zadania realizacyjne. Wyznaczone Programy realizacyjne wpisują się horyzontalnie w wypracowane cele operacyjne, a te z kolei w cele strategiczne. Każdy program operacyjny jest zatem zbieżny z więcej niż 1 celem strategicznym.

Rysunek 2: Układ programów realizacyjnych w odniesieniu do celów strategii

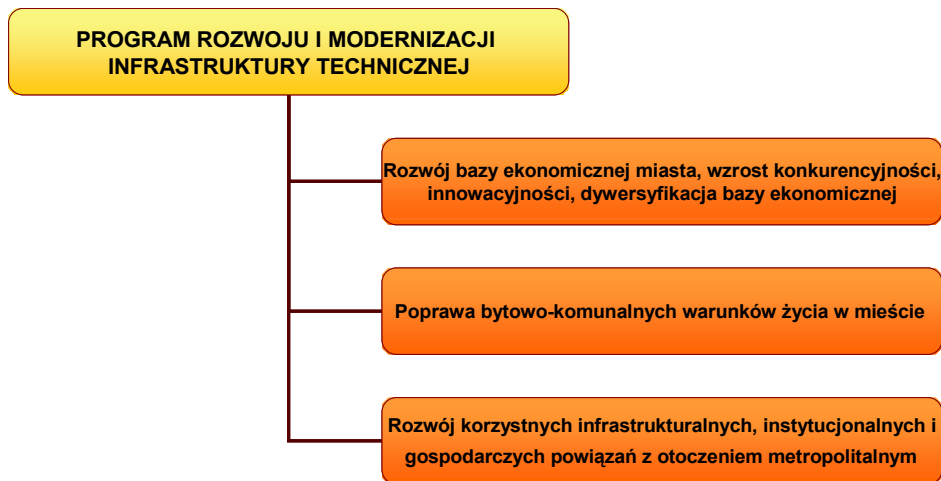

Programy realizacyjne					
Program rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej	Program rozwoju i modernizacji systemu dróg i ulic oraz systemu komunikacyjnego miasta	Programy aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społecznych	Program rozwoju infrastruktury społecznej	Program wspierania rozwoju gospodarczego	Program tworzenia ładu przestrzennego wewnątrz miasta i w jego otoczeniu metropolitalnym
Zadania realizacyjne					
<p>Sieć kanalizacyjna Budowa kompleksowej sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Ząbkach finansowanie: Ząbki, fundusze strukturalne</p>	<p>Kompleksowy remont i budowa głównych dróg w Ząbkach finansowanie: Ząbki, fundusze strukturalne</p>	<p>Szkolenie osób pracujących z grupami szczególnego ryzyka; Projekt szkoleniowy dla pracowników Urzędu Miasta Ząbki/Gmina/2009-10 finansowanie: Ząbki, fundusze strukturalne</p>	<p>Szkoły, przedszkola Budowa obiektu i utworzenie nowej szkoły ponadgimnazjalnej /zespołu szkół ponadgimnazjalnych /Gmina/Powiat</p>	<p>Zmiany organizacyjne pracy administracji samorządowej – kompleksowa, zintegrowana obsługa podmiotów gospodarczych/inwestorów – biuro obsługi inwestorów finansowanie: Ząbki</p>	<p>Opracowanie całościowej koncepcji architektoniczno-urbanistycznej miasta-ogrodu w nawiązaniu do elementów koncepcji T. Tołwińskiego finansowanie: Ząbki</p>
<p>Remont Kanalu sanitarnego w ul. Jana Pawła II finansowanie: Ząbki, fundusze strukturalne</p>	<p>Budowa tunelu drogowego pod torami kolejowymi w ciągu ulic Wojska Polskiego - Orla finansowanie: Ząbki, PKP SA, fundusze strukturalne</p>	<p>Utworzenie Centrum Integracji Społecznej; Utworzenie Klubu Integracji Społecznej (bezdomni, uzależnieni, bezrobotni, niepełnosprawni, zwalniani z zakładów karnych, uchodźcy itp.) /Gmina/2010-12 finansowanie: Ząbki, fundusze strukturalne</p>	<p>Budowa boiska przy Szkole Podstawowej Nr 2 finansowanie: Ząbki</p>	<p>Przygotowanie i upowszechnienie oferty inwestycyjnej miasta, w tym terenów pod inwestycje mieszkaniowe oraz produkcyjno-usługowe finansowanie: Ząbki</p>	<p>Rewitalizacja układu urbanistycznego centrum Miasta Ząbki (budowa miejskiego domu kultury, budowa ratusza, budowa biblioteki publicznej) finansowanie: Ząbki, fundusze strukturalne</p> <p>Zadanie polega na utworzeniu centrum usługowo-handlowo-gastronomiczno-administracyjno-kulturalno-wypoczynkowego miasta, (w tym: ciągi piesze, budynek urzędu miasta, ośrodek pomocy społecznej, biblioteka publiczna, placówki usług rynkowych itp)</p>

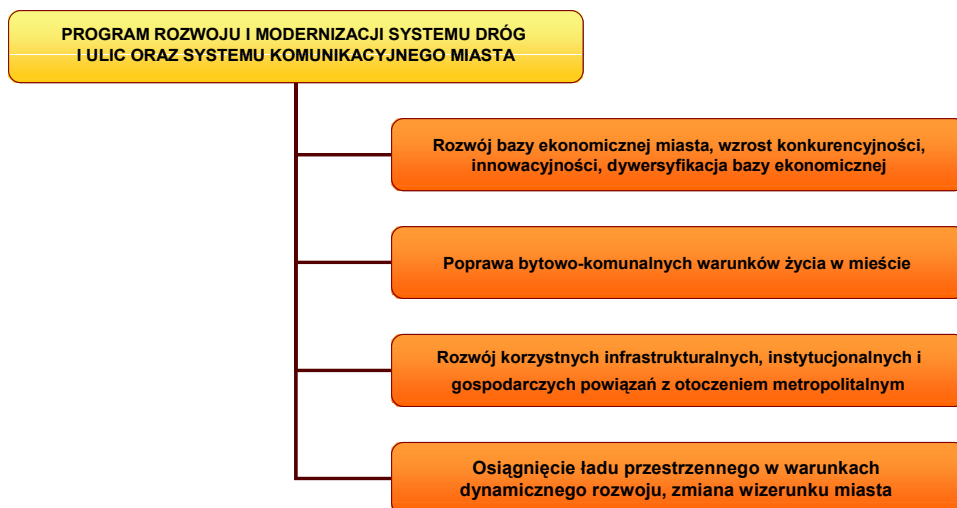

Kolejno na rysunkach 3, 4, 5, 6, 7 i 8 przedstawiono logiczny układ powiązania przedstawionych wcześniej programów realizacyjnych oraz wypracowanych w „Strategii” celów strategicznych. Każdy program operacyjny poprzez zaliczone doń zadania realizacyjne – z przyczyn oczywistych – przyczynia się zwykle do realizacji więcej niż 1 celu strategicznego i operacyjnego:

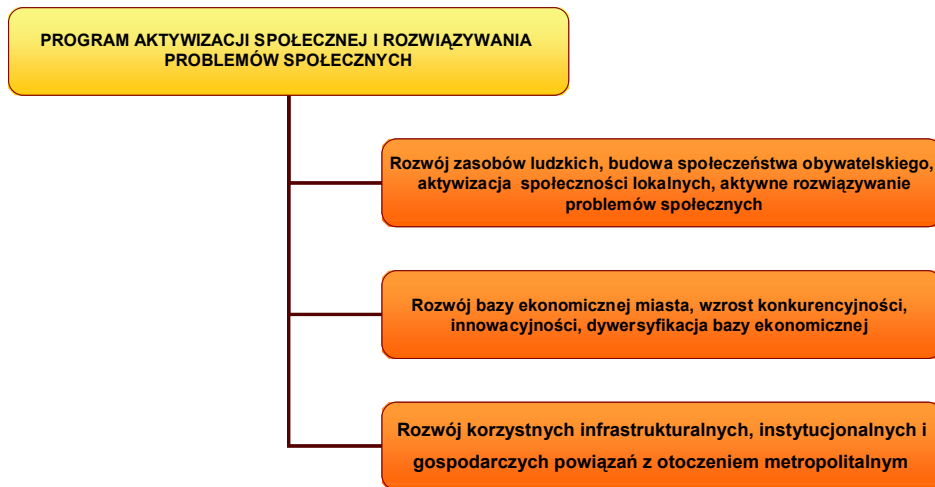
Rysunek 3: Program rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej i jego główne powiązania z celami strategicznymi, które ma realizować

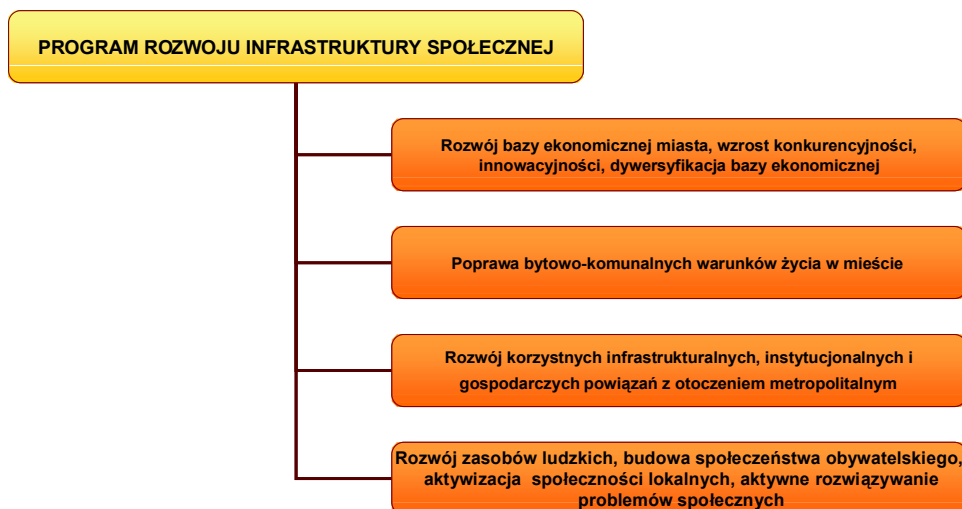
Rysunek 4: Program rozwoju i modernizacji systemu dróg i ulic oraz systemu komunikacyjnego miasta i jego główne powiązania z celami strategicznymi, które ma realizować

Rysunek 5: Program aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społecznych i jego główne powiązania z celami strategicznymi, które ma realizować

Rysunek 6: Program rozwoju infrastruktury społecznej i jego główne powiązania z celami strategicznymi, które ma realizować

Rysunek 7: Program wspierania rozwoju gospodarczego i jego główne powiązania z celami strategicznymi, które ma realizować

Rysunek 8: Program tworzenia ładu przestrzennego wewnątrz miasta i jego otoczeniu metropolitalnym i jego główne powiązania z celami strategicznymi, które ma realizować

10. Przewidywane źródła finansowania zadań realizacyjnych „Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015”

Przewidywanymi potencjalnymi źródłami finansowania zadań zapisanych w niniejszej „Strategii” będą:

- 1) środki własne budżetu Miasta Ząbki,
- 2) środki pochodzące z dotacji celowych będących w dyspozycji odpowiednich Ministrów,
- 3) środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013 (max. 85% kosztów kwalifikowanych wynikających z realizacji danego zadania),
- 4) środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 (EFS),
- 5) środki z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko,
- 6) środki z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG),
- 7) środki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
- 8) budżety powiatowych i wojewódzkich funduszy celowych, w tym np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 9) inne środki finansowe, w tym zwłaszcza środki osób fizycznych i osób prawnych.

11. Zgodność ze strategicznymi dokumentami

Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 jest wyrazem dążenia lokalnej społeczności miasta nie tylko do osiągnięcia założonej wizji rozwoju i celów strategicznych lecz również wpisuje się w realizację celów rozwoju zapisanych w dokumentach strategicznych szczebla krajowego i regionalnego. Tym samym Strategia ta jest zgodna z obowiązującymi dokumentami określającymi priorytetowe kierunki rozwoju państwa, województwa mazowieckiego oraz powiatu wołomińskiego. Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015, na poziomie krajowym wykazuje zgodność z Narodową Strategią Spójności na lata 2007-2013 (Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007-2013) oraz ze Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007-2015.

Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 wpisuje się również merytorycznie w wiele zadań i priorytetów rozwoju regionu i powiatu. Strategia jest zgodna m.in. z:

1. Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2007–2013.
2. Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 (program zaakceptowany przez Komisję Europejską w 2007r.).
3. Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 roku (aktualizacja),
4. Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
5. Strategią Rozwoju Powiatu Wołomińskiego.

Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 pozostaje również w zgodzie z założeniami polityk horyzontalnych Unii Europejskiej, tj.:

- ✓ polityką ochrony środowiska,
- ✓ polityką społeczeństwa informacyjnego,
- ✓ polityką równego traktowanie kobiet i mężczyzn.

W dalszej części opracowania przedstawiono szczegółowe odniesienia przedmiotowej Strategii do podstawowych dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

11.1 Zgodność na poziomie krajowym

11.1.1 Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015

29 listopada 2006 r. Rada Ministrów przyjęła Strategię Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 (SRK). Jest to pierwszy tego typu dokument przyjęty przez Radę Ministrów. Oznacza rozpoczęcie nowego etapu w zakresie programowania rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Istotną rolą SRK jest koordynowanie reform instytucjonalno-regulacyjnych z działaniami finansowanymi ze środków UE, tak aby poprzez efekt synergii uzyskać możliwie największy efekt prorozwojowy.

Priorytetami strategicznymi SRK są:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.
3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.

4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.
5. Rozwój obszarów wiejskich.
6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Realizacja powyższych priorytetów będzie następować poprzez działania regulacyjne, decyzyjne i wdrożeniowe władz państwowych i administracji publicznej, jak i innych podmiotów życia społeczno-gospodarczego oraz system oceny postępu realizacji działań. Strategia przewiduje, że w latach 2006-2010 gospodarka rozwijać się będzie w tempie 5,1%, a w latach 2011-2015 w tempie 5,2%. Pozwoli to na obniżenie stopy bezrobocia z 17,6% w 2005 r. do 9,0% w 2015 roku. Umożliwi jednocześnie osiągnięcie w 2015 r. PKB na mieszkańca na poziomie 2/3 prognozowanej na rok 2015 średniej UE-25. Poprzez porównanie priorytetów SRK z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 można stwierdzić, iż ta strategia lokalna przyczynia się do realizacji wszystkich celów Strategii Rozwoju Kraju, z wyłączeniem celu 5.

11.1.2 Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013⁶

Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013) została przygotowana przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Narodowa Strategia Spójności (NSS) stanowi podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności. Jednocześnie dokument ten powinien zapewniać, że wsparcie udzielane w ramach ww. Funduszy jest zgodne z SWW⁷ oraz pokazywać związek pomiędzy priorytetami Wspólnoty i priorytetami Krajowego Programu Reform. Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie jest dokumentem określającym działania o charakterze rozwojowym, jakie Rząd RP zamierza podjąć w latach 2007-2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 służy jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie marginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Ww. cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych. Celami horyzontalnymi NSS są:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług.
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

⁶ (wersja zaakceptowana przez KE, maj 2007 r.)

⁷ przepis SWW

Powyższe cele strategiczne wynikają z wyzwań odnowionej Strategii Lizbońskiej, Strategicznych Wytycznych Wspólnoty oraz wniosków wynikających z analizy słabych i mocnych stron polskiej gospodarki, a także stojących przed nią szans i zagrożeń.

Pierwszy cel horyzontalny dotyczy wzmocnienia sfery zarządzania oraz partnerstwa, i bezpośrednio odpowiada na sformułowane wyzwania związane z funkcjonowaniem państwa i jego instytucji publicznych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Realizacja tego celu ma też podstawowy związek z możliwościami pełnego i efektywnego wykorzystania wszystkich środków dostępnych dla Polski w ramach europejskiej polityki spójności 2007-2013. Trzy kolejne cele horyzontalne NSRO/NSS odnoszące się do zasobów ludzkich, infrastruktury oraz sfery produkcyjnej i usług mają bezpośredni związek z celami Strategii Lizbońskiej realizowanymi w Polsce (zgodnie z KPR). Ich realizacja w ramach polityki spójności pozwoli na wzrost konkurencyjności polskiej gospodarki i będzie miała decydujący wpływ na tworzenie nowych miejsc pracy. Ostatnie dwa, spośród ww., cele horyzontalne odnoszą się do wymiaru przestrzennego polityki spójności. Wszystkie działania podejmowane w ramach NSRO/NSS mają służyć, ale w różny sposób, realizacji tych celów.

Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 wpisuje się horyzontalnie w niemal wszystkie wymienione powyżej cele NSRO/NSS na lata 2007-2013 (z wyłączeniem celu 6 – Rozwój obszarów wiejskich). W szczególności wpisuje się w cel 1,2,4 oraz 5 NSRO/NSS.

Wyzwaniom określonym w NSS 2007-2013 odpowiadają wszystkie cele strategiczne sformułowane w przedmiotowej strategii rozwoju miasta Ząbki. Należy podkreślić, iż zapisane w Strategii cele dotyczą zarówno zagadnień poprawy konkurencyjności gospodarki (poprzez zadania infrastrukturalne, programy dla MSP), jak i zagadnień z zakresu wzmocnienia tzw. kapitału ludzkiego w regionie. Strategia wytycza kierunki działań we wskazanych sferach, definiując nie tylko cele nadrzędne, ale również powiązane z nimi cele operacyjne i programy działania (konkretne zadania/projekty realizacyjne). Każdy ujęty w „Strategii” cel oraz zadanie realizacyjne powinno pośrednio wpisywać się w ramy sformułowane w NSS 2007–2013. Jest to warunek konieczny zgłoszenia danego projektu do dofinansowania ze środków UE. Można potwierdzić, iż zapisy celów niniejszej strategii w pełni wpisują się w ramy NSS, przez co zadania realizacyjne wpisane na poziomie poszczególnych projektów, mogą być identyfikowane w kontekście wypełniania celów polityki unijnej na szczeblu krajowym.

Analiza sytuacji społeczno – gospodarczej kraju dokonana w NSS, wskazuje, że w horyzoncie średnioterminowym (7 najbliższych lat) najważniejszym wyzwaniem dla naszego kraju jest adekwatna do aspiracji społeczeństwa odpowiedź na procesy globalizacyjne, przy jednoczesnym zwiększaniu stopnia spójności gospodarczej, społecznej i przestrzennej w ramach UE.

W tym kontekście można wskazać kilka podstawowych obszarów - wyzwań, które należy wziąć pod uwagę przy formułowaniu średniookresowej strategii rozwojowej. Wszelka strategia rozwojowa musi mieć zapewnioną możliwość realizacji. Biorąc pod uwagę funkcjonowanie systemu stanowienia prawa i administracji publicznej oraz stan niezadowolenia z działania instytucji publicznych w porównaniu z innymi krajami członkowskimi UE, jasne jest, że bez gruntownej zmiany sposobu zarządzania i administrowania państwem nie będzie można osiągnąć nakreślonych celów i priorytetów. W związku z tym, **wyzwaniem dla Polski - o charakterze podstawowym - jest modernizacja systemu zarządzania państwem i ukształtowanie takiego systemu instytucji publicznych**, który nie stanowiłby bariery dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Kluczowym czynnikiem efektywnego funkcjonowania sektora publicznego jest odpowiednie ukształtowanie wzajemnych interakcji między poszczególnymi poziomami władzy oraz mechanizmów współpracy z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego. Przedmiotowa strategia jest odpowiedzią władz Miasta Ząbki na wyzwania stojące przez sferą zarządzania miastem, zwłaszcza zarządzaniem

strategicznym, w jednostkach samorządowych. Poprzez wdrażanie i zapewnienie prawidłowej realizacji niniejszej Strategii władze Miasta niejako odpowiadają na zachodzące zmiany, w tym na procesy globalizacyjne. Sprawne wdrażanie strategii rozwoju miasta pozwoli na elastyczne reagowanie władz na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą. Ponadto realizacja przedmiotowej Strategii, w lokalnym i częściowo też regionalnym wymiarze, zwiększy stopień spójności gospodarczej, społecznej i przestrzennej w ramach UE.

Wyzwaniem o charakterze gospodarczym jest zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki. Podstawowym czynnikiem, od którego zależy dynamika rozwoju gospodarczego jest zdolność innowacyjna przedsiębiorstw. Strategia rozwoju miasta Ząbki wyznacza cele strategiczne prowadzące do zwiększenia konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki. O czym już była mowa wcześniej, Strategia ma charakter otwarty. Oczekuje się, że po uchwaleniu Strategii przez Radę Miasta w realizację i programowanie zadań operacyjnych włączą się lokalni przedsiębiorcy oraz organizacje i stowarzyszenia społeczne, a zwłaszcza gospodarcze.

Ogromnym **wyzwaniem dla Polski jest przezwycięzenie negatywnego, ale w znacznej części uzasadnionego, obrazu kraju o bardzo złym stanie infrastruktury drogowej i mało wydajnej infrastrukturze kolejowej oraz peryferyjnym - ze względu na stopień dostępności - charakterze.** Brak szeregu kluczowych powiązań transportowych, stanowi poważną barierę dostępności wielu miast i regionów. Zła sytuacja w zakresie rozwoju sieci dróg występuje również w Ząbkach, dlatego rozwój sieci dróg lokalnych i zewnętrznych powiązań komunikacyjnych jest jednym z najważniejszych wyzwań, stojących przed miastem w perspektywie 10-15 lat.

Nowoczesna infrastruktura jest istotnym czynnikiem w działalności podmiotów gospodarczych, wpływającym na atrakcyjność gospodarczą i społeczną w skali lokalnej i regionalnej. Polska nie tylko powinna pokonać bariery infrastrukturalne, ale również umiejętnie wykorzystać szanse wynikające z położenia geograficznego oraz kształtować swoją sieć infrastrukturalną w taki sposób, aby wspierać rozwój inwestycji krajowych i zagranicznych. Przebudowa, modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej i transportowej w mieście musi jednocześnie uwzględniać wymogi racjonalnego wykorzystywania przestrzeni i ochrony zasobów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem eliminowania, a co najmniej ograniczania negatywnego wpływu transportu na stan środowiska. Warunkiem lokalizacji nowych inwestycji, tworzących nowe miejsca w pracy w Ząbkach, jest zapewnienie dostępności transportowej terenów potencjalnych inwestycji, odpowiednie uzbrojenie terenów inwestycyjnych, a także zapewnienie ogólnie dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej, odpowiedniej jakości stanu środowiska przyrodniczego, poczucia bezpieczeństwa, odpowiednich warunków zdrowotnych dla mieszkańców oraz dobrej dostępności do szeroko rozumianej lokalnej infrastruktury społecznej.

Istotnym wyzwaniem o charakterze społecznym mającym olbrzymie implikacje gospodarcze, są przemiany demograficzne, w tym postępujący **proces starzenia się ludności, który będzie powodować zwiększanie się odsetka osób starszych w ludności ogółem.** Obecnie w Ząbkach obserwowany jest odwrotny trend – rosnąca przewaga liczby osób młodych nad liczbą osób w starszym wieku. Tym niemniej wszystkie analizy demograficzne potwierdzają, iż proces starzenia się mieszkańców Polski szczególnie zintensyfikuje się w drugiej dekadzie XXI wieku. Oznacza to, że już dziś niezbędne jest budowanie kompleksowego systemu wsparcia dla osób starszych oraz poszukiwanie rozwiązań przeciwdziałania procesowi marginalizacji tej grupy poprzez aktywną politykę prorodzinną i właściwe ukierunkowanie procesów integracyjnych i migracyjnych (w tym zachęty do powrotów dla ludzi, którzy wyjechali za granicę). Wyzwaniem na najbliższe lata jest wspieranie aktywności osób starszych w tym powstrzymywanie trendu do wcześniejszego wyłączenia się z pracy zawodowej i ograniczania aktywności zawodowej i społecznej.

Dodatkową przyczyną niskich wskaźników zatrudnienia osób starszych oraz absencji zawodowej, jest w dużej mierze gorszy stan zdrowia Polaków niż mieszkańców UE. Średnia długość życia w Polsce jest niższa od przeciętnej w krajach unijnych. W tym aspekcie istotną rolę należy przypisać stworzeniu nowoczesnego systemu opieki zdrowotnej, uwzględniającego szczególnie programy zapobiegania zagrożeniom dla zdrowia, m.in. poprzez profilaktykę, wzrost bezpieczeństwa i higieny pracy. Istotną rolę ma tu do spełnienia wypełnianie niedoborów w infrastrukturze zdrowotnej – szczególnie w kontekście jakości i dostępności oferowanych usług. Ten aspekt jest bardzo wyraźnie reprezentowany w celach strategicznych i operacyjnych niniejszej Strategii. Tak więc efektem realizacji strategii proponowanej w NSRO jak również Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców i osiągnięcie spójności gospodarczej w kontekście standardów UE. Instrumenty realizacji takiej strategii mają charakter zarówno instytucjonalno-systemowy (np. zmiany w sferze warunków prowadzenia działalności gospodarczej, prywatyzacja, rozwój instytucji otoczenia biznesu, reforma systemu finansów publicznych), jak i finansowy (inwestycje w edukację, sektor badawczo-rozwojowy, infrastrukturę techniczną oraz działania restrukturyzacyjne). Działania takie mają sprawić, iż do roku 2013 Polska i jej regiony powinny stać się miejscem atrakcyjnym dla inwestowania, życia i pracy. Oznacza to znaczącą poprawę jakości i dostępności drogowej infrastruktury transportowej, jak również infrastruktury ochrony środowiska i infrastruktury społecznej. W tabeli 25 przedstawiono relacje między priorytetami określonymi w SWW i horyzontalnymi celami szczegółowymi NSRO, a celami strategicznymi Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2013.

Tabela 25: Relacja między priorytetami określonymi w SWW i horyzontalnymi celami szczegółowymi NSRO a celami strategicznymi Strategii Rozwoju Miasta Ząbki

STRATEGICZNE WYTYCZNE WSPÓLNOTY		NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZĄBKÓW NA LATA 2007-2015
ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI EUROPY I JEJ REGIONÓW POD WZGLĘDEM INWESTYCJI I ZATRUDNIENIA			
1.1.1	Rozszerzenie i poprawa infrastruktury transportowej	Cel 3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Cel: Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w mieście ❖ Cel: Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym ❖ Cel: Rozwój bazy ekonomicznej miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ❖ Cel: Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju, zmiana wizerunku miasta
1.1.2	Wzmacnianie synergii między ochroną środowiska a wzrostem		
1.1.3	Podjęcie kwestii intensywnego wykorzystywania tradycyjnych źródeł energii w Europie		
POPRAWA POZIOMU WIEDZY I INNOWACYJNOŚCI NA RZECZ WZROSTU			
1.2.1	Zwiększenie i lepsze ukierunkowanie inwestycji na B+R	Cel 4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Cel: Rozwój bazy ekonomicznej miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej
1.2.2	Ułatwianie innowacji i promowanie przedsiębiorczości		
1.2.3	Promowanie społeczeństwa informacyjnego dla wszystkich		
1.2.4	Poprawa dostępu do finansowania		
ZWIĘKSZENIE LICZBY I POPRAWA JAKOŚCI MIEJSC PRACY			

1.3.1	Przyciągnięcie na rynek pracy i przedłużenie aktywności zawodowej większej liczby osób oraz modernizacja systemów zabezpieczenia społecznego	Cel 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Cel: Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych ❖ Cel: Rozwój bazy ekonomicznej miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej
1.3.2	Zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw oraz elastyczności rynków pracy		
1.3.3	Zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki poprzez lepszą edukację i poprawę kwalifikacji		
1.3.4	Zdolności administracyjne	Cel 1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa	
1.3.5	Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia pracowników	Cel 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej	
TERYTORYALNY WYMIAR POLITYKI SPÓJNOŚCI			
2.1	Wkład miast we wzrost i zatrudnienie	Cel 5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Cel: Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym ❖ Cel: Rozwój bazy ekonomicznej miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej
2.2	Wspieranie zróżnicowania gospodarczego obszarów wiejskich, obszarów rybołówstwa oraz obszarów o niekorzystnym położeniu ze względu na warunki przyrodnicze.	Cel 6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	
2.4	Współpraca transgraniczna	Cel 5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	
2.5	Współpraca ponadnarodowa		
2.6	Współpraca międzyregionalna		

Wszystkie cele strategiczne Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007- 2015 wpisują się w cele horyzontalne NSRO oraz w trzy ogólne priorytety horyzontalne SWW, które przewidują:

- 1) zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia,
- 2) poprawę poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu,
- 3) zwiększenie liczby i poprawę jakości miejsc pracy,
- 4) terytorialny wymiar polityki spójności.

Poniżej opisano powiązania celów przedmiotowej Strategii z celami NSRO i SWW:

- ✓ Cel strategiczny rozwoju Miasta Ząbki pt. **„Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w mieście”** wpisuje się w cele 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3 SWW oraz Cel nr 3 NSRO *„Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski”*.
- ✓ Cel strategiczny rozwoju Miasta Ząbki pt. **„Rozwój bazy ekonomicznej miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej”** wpisuje się w cele 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 1.3.1 – 1.3.5 i 2.1 – 2.6 SWW oraz Cele nr 3 NSRO *„Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski”*, nr 4 *„Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług”* oraz Cel 5 NSRO *„Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”*.
- ✓ Cel strategiczny rozwoju Miasta Ząbki pt. **„Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym”** wpisuje się w cele 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 2.1 SWW oraz Cel nr 3 NSRO *„Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski”* oraz Cel 5 NSRO. *„Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”*.
- ✓ Cel strategiczny rozwoju Miasta Ząbki pt. **„Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych”** wpisuje się w cele 1.3.1 – 1.3.5 oraz 2.1 SWW oraz Cel nr 2 NSRO *„Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej”*.
- ✓ Cel strategiczny rozwoju Miasta Ząbki pt. **„Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju, zmiana wizerunku miasta”** wpisuje się w cel 2.1 SWW oraz Cel nr 3 NSRO *„Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski”* oraz Cel 5 NSRO *„Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”*.

Realizacja nakreślonych celów strategicznych i celów operacyjnych w Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 będzie równocześnie przyczyniać się do wypełniania zasady trwałego rozwoju (sustainable), poprzez rozwój społeczno-gospodarczy, który uwzględni konieczność zachowania walorów środowiska przyrodniczego. Realizacja zasady trwałego rozwoju będzie odbywać się poprzez Programy realizacyjne, które zawierają zobowiązania dotyczące respektowania tej zasady. Każdy z przedstawionych w przedmiotowej Strategii programów realizacyjnych zawierał będzie informację nt. podejmowanych zobowiązań i działań dotyczących przestrzegania zasady trwałego rozwoju oraz sposobu horyzontalnej integracji tej zasady w ramach systemu realizacji (np. środowiskowe kryteria wyboru projektów, wskaźniki monitorowania, itp.).

11.2 Zgodność ze strategiami rozwoju obowiązującymi na poziomie regionalnym i subregionalnym

Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 jest w pełni zgodna z kierunkami rozwoju, celami i zadaniami zawartymi w następujących dokumentach programowych Województwa Mazowieckiego i powiatu wołomińskiego:

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 r. (aktualizacja),
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego.

Jednym z warunków rozwoju społeczno-gospodarczego województwa mazowieckiego jest dalsze zwiększenie jego atrakcyjności jako miejsca zamieszkania i zwiększanie jego atrakcyjności inwestycyjnej – w szczególności obszarów metropolitalnych, skutkującej zarówno napływem inwestorów zewnętrznych, jak i rozwojem przedsiębiorczości lokalnej i ponadlokalnej. Miasto Ząbki, jak wspomniano w części diagnostycznej przedmiotowej „Strategii”, należy do obszaru bezpośredniego oddziaływania m.st. Warszawy i znajduje się niemal w centrum Obszaru Metropolitalnego Warszawy.

11.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 r (aktualizacja).⁸

Zdolność sprostania wyzwaniom konkurencyjności, innowacyjności, metropolizacji i otwartości będzie jednym z ważniejszych czynników umożliwiających włączenie się województwa mazowieckiego do europejskiej przestrzeni regionów w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Obecny poziom rozwoju gospodarczego nie pozwala województwu mazowieckiemu na zbliżenie się nie tylko do regionów najbogatszych Unii, ale także tych średnio zamożnych. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca, wynoszący na Mazowszu ok. 79% przeciętnej unijnej (średnia z lat 2000-2004), odpowiada w przybliżeniu poziomowi słabiej rozwiniętych regionów krajów „starej unii”. Województwo mazowieckie jest największym i najludniejszym regionem Polski, co wynika z usytuowania w nim wiodącej w kraju, ukształtowanej metropolii - warszawskiej - liczącej około 2,5 mln mieszkańców. Z uwagi na wchodzące w skład tego regionu obszary dawnych województw: ciechanowskiego, płockiego, radomskiego i siedleckiego, które są znacznie słabiej zaludnione i zurbanizowane, gęstość zaludnienia województwa mazowieckiego jest tylko o około 20% wyższa od średniej krajowej, a wskaźnik urbanizacji przekracza średnią zaledwie o 5%. Ta dychotomia stopnia intensywności rozwoju między metropolitalnym centrum regionu i rolniczymi peryferiami, stanowi podstawową cechę województwa mazowieckiego. Co więcej, to największe w kraju wewnątrzregionalne zróżnicowanie ma tendencję do pogłębiania się na skutek przewagi procesów polaryzacji nad procesami dyfuzji rozwoju, których zasięg ograniczony jest do 30-50 km od centrum Warszawy.

Poniżej przedstawiono misję województwa mazowieckiego:

WIZJA MAZOWSZA

Mazowsze konkurencyjnym regionem w układzie europejskim i globalnym

MISJA MAZOWSZA

Mazowsze jako najbardziej rozwinięty gospodarczo region w Polsce podejmuje uczestnictwo w rywalizacji z innymi rozwiniętymi regionami, poprzez eliminowanie dysproporcji rozwojowych, rozwój nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy oraz zapewnienie mieszkańcom Mazowsza optymalnych warunków do rozwoju jednostki, rodziny, jak i całej społeczności, przy jednoczesnym zachowaniu spójnego i zrównoważonego rozwoju.

⁸ Wersja z 2001 r. zaktualizowana w roku 2006

Jednym z kluczowych działań warunkujących wypełnienie powyższej misji rozwoju województwa mazowieckiego jest intensywny i zdywersyfikowany rozwój tutejszych głównych ośrodków subregionalnych oraz obszaru metropolitalnego. Rozwój obszaru Miasta Ząbki jest jednym z wielu działań, które ukierunkowane będą na zmniejszanie dysproporcji rozwojowych pomiędzy Warszawą a obszarami ją otaczającymi - wewnątrz metropolii stołecznej.

Poniżej przedstawiono komplementarność przedmiotowej Strategii rozwoju miasta Ząbki na lata 2007-2015 z podstawowymi celami strategicznymi województwa mazowieckiego zapisanymi w odnośnej strategii wojewódzkiej.

CEL NADRZĘDNY ROZWOJU MAZOWSZA

„Wzrost konkurencyjności gospodarki i równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie jako podstawę poprawy jakości życia mieszkańców”

Rysunek 9: Schematyczny zarys misji województwa mazowieckiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych województwa mazowieckiego z 2006 r.

Można uznać, iż Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 sytuuje się w szerokim spektrum celu nadrzędnego strategii województwa mazowieckiego, zakładając podjęcie działań mających silny wpływ na równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Należy uznać, że realizacja celów przedmiotowej Strategii znacząco zwiększy atrakcyjność zamieszkania i inwestowania w obszarze metropolitalnym.

Tabela 26: Cele strategiczne rozwoju Mazowsza

<p>Budowa społeczeństwa informacyjnego i poprawa jakości życia mieszkańców województwa</p>	<p>Zwiększenie konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym</p>	<p>Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju</p>
---	---	---

Przedmiotowa strategia jest komplementarna względem następujących celów zapisanych w strategii rozwoju Mazowsza:

Cel strategiczny – „Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju”

Cel strategiczny – „Budowa społeczeństwa informacyjnego i poprawa jakości życia mieszkańców województwa”

Realizacja Strategii rozwoju miasta Ząbki na lata 2007-2015 nie tylko zwiększy spójność społeczną, gospodarczą i przestrzenną obszaru miasta, ale również wpłynie – odpowiednio do swej skali oddziaływania – korzystnie na sytuację całego regionu.

Istotnym problemem rozwoju Mazowsza jest konieczność pogodzenia szybkiego tempa rozwoju metropolii warszawskiej z jednoczesną potrzebą zwiększenia spójności regionu, modernizacji i rozbudowy sieci komunikacyjnej oraz poprawy warunków życia mieszkańców obszarów pozametropolitalnych. Brak odpowiednio zaprogramowanych kompleksowych działań w tej sytuacji grozić może nawet zapaścią społeczno-gospodarczą obszarów peryferyjnych. Dualizm Mazowsza, przy braku równowagi potencjałów rozwojowych Warszawy i terenów sąsiednich skutkuje obecnie przewagą migracji z terenów uboższych nad procesami „rozprzestrzeniania” pozytywnych efektów rozwoju z Warszawy na otoczenie.

Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 jest częścią działań zapewniających wewnętrzną integrację regionu, przy optymalizacji wykorzystania przestrzeni i zachowania funkcji ekologicznych środowiska kulturowego i przyrodniczego. Są to działania kierunkowo zgodne z polityką regionalną Unii Europejskiej.

Strategia rozwoju miasta Ząbki na lata 2007-2015 jest również komplementarna z celami pośrednimi zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego, w szczególności z Celem 1, 2, 3 oraz Celem 5.

Cele pośrednie:

Osiągnięcie celów strategicznych rozwoju Mazowsza, będzie możliwe poprzez realizację pięciu celów pośrednich, wyznaczających jednocześnie kierunki działań w poszczególnych obszarach (poprzez podkreślenie zaznaczono cele zbieżne z celami Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015):

1. Rozwój kapitału społecznego.

2. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.

3. Stymulowanie rozwoju funkcji metropolitalnych Warszawy.

4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych.

5. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu.

Nawiązując do przedstawionych celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 można stwierdzić, że podstawowe zapisy tej strategii są zgodne z celami pośrednimi sformułowanymi w Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2020 roku (aktualizacja). Tak więc:

W ramach celu pośredniego 1 „Rozwój kapitału społecznego” „Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015” wpisuje w następujące *kierunki działań* zapisane w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego:

1.1. Rozwój społeczeństwa informacyjnego i teleinformatyzacji

Podstawą rozwoju globalnego społeczeństwa informacyjnego jest gospodarka oparta na wiedzy, a zasadniczym czynnikiem wzrostu gospodarczego, skumulowanym zarówno w bazach danych, jak i w społecznym potencjale intelektualnym, staje się zasób informacji i sposób ich wykorzystania. Informacja będzie podstawowym zasobem produkcyjnym (obok surowców, kapitału i pracy), a jej wykorzystanie wymagać będzie odpowiedniego instrumentarium i umiejętności. Rozbudowa infrastruktury upowszechniania wiedzy w mieście (zwłaszcza w oparciu o technologie informatyczne) zwiększy możliwość kształcenia i doksztalcania (zwłaszcza w systemie e-learning), stanie się kluczem do podniesienia stopnia aktywizacji zawodowej mieszkańców i ich szerszej partycypacji w sferze edukacji i kultury. Przyczyni się do rozwoju nowych form świadczenia pracy w Ząbkach, takich jak telepraca, praca na odległość itp.

1.2. Wzrost poziomu wykształcenia i poprawa jakości kadr

Osiągnięcie i utrzymanie wysokiego tempa rozwoju gospodarczego wymaga przede wszystkim kadr o wysokich kwalifikacjach. Dlatego też konieczny jest stały wzrost poziomu wykształcenia ludności, przy jednoczesnym upowszechnieniu umiejętności korzystania z technik komputerowych, lepszej dostępności do sprzętu informatycznego i nowoczesnych technik komunikowania się, w tym poprzez Internet.

1.3. Wzrost zatrudnienia w regionie i przeciwdziałanie bezrobociu

Wysoki poziom zatrudnienia (niski bezrobocie) ma wymiar ekonomiczny i społeczny. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej są pożądane w mieście, a szczególnie na obszarach występowania wyższego bezrobocia i problemu zagrożenia wykluczeniem społecznym mieszkańców.

1.4. Podniesienie standardów ochrony zdrowia i zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych

Realizacja celu powinna skutkować podniesieniem poziomu zdrowotności mieszkańców regionu oraz wyrównaniem dostępu do świadczeń w podstawowej opiece zdrowotnej. Równie istotne będzie zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług medycznych.

1.5. Dążenie do poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych

Niski poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, niewystarczająca podaż mieszkań oraz niski standard ich wyposażenia są jednym z najtrudniejszych problemów, od rozwiązania których zależy możliwość realnej poprawy poziomu i jakości życia mieszkańców województwa. Jest to też jedna z istotnych barier ograniczających mobilność mieszkańców, a tym samym czynnik ograniczający możliwość równoważenia rynku pracy.

1.6. Intensyfikacja działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

Pogarszająca się sytuacja ekonomiczno-społeczna wielu rodzin i jednostek powoduje zwiększanie się kręgu osób zmuszonych do korzystania z pomocy społecznej w mieście. Specyficzna sytuacja występująca w Ząbkach polega na występowaniu tu względnie dużej grupy ludności napływowej, która nie integruje się ze „starymi” mieszkańcami miasta. Powoduje to tworzenie swoistych wysp na społecznej mapie Ząbek. Jednym z celów w strategii jest właśnie wzmocnienie procesu integracji społecznej, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

1.7. Poprawa bezpieczeństwa publicznego

Zapewnienie bezpieczeństwa obywateli jest kluczowym zadaniem władz publicznych w każdym mieście i gminie. Jest także jedną z podstawowych potrzeb, której zaspokojenie warunkuje właściwe funkcjonowanie jednostek i społeczności. Badanie ankietowe przeprowadzone w ramach prac nad przedmiotową Strategią potwierdziło, że zdecydowana większość mieszkańców Ząbek (ponad 90%) pragnie zwiększyć poziom bezpieczeństwa w mieście.

W ramach celu pośredniego 2 pn. „**Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu**” Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 wpisuje w następujące kierunki działań zapisane w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego:

2.1. Rozwój MSP oraz wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności

Kreowanie i wspieranie szeroko rozumianej przedsiębiorczości, sprzyja podnoszeniu efektywności działalności gospodarczej, a w konsekwencji wzrostowi gospodarczemu, budowaniu konkurencyjności regionu i tworzeniu nowych miejsc pracy. O pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw decyduje ich zdolność do stałego generowania i adaptacji nowych technologii, sprawnych rozwiązań organizacyjnych oraz wiedzy. Dzięki działaniom samorządu Miasta Ząbki możliwe będzie aktywniejsze włączenie lokalnego sektora MSP w procesy gospodarki konkurencyjnej i innowacyjnej.

2.2. Wspieranie instytucji otoczenia biznesu

Dobrze rozwinięta infrastruktura otoczenia biznesu będzie sprzyjać rozwojowi przedsiębiorczości w mieście, a szczególnie sektora małych i średnich przedsiębiorstw, który zdecydowanie dominuje w strukturze gospodarczej Ząbek.

2.3. Rozwój nowoczesnych technologii z wykorzystaniem własnego potencjału B+R

Rozwój nowoczesnych technologii jest jednym z warunków rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Województwo mazowieckie ma szczególne warunki rozwoju nowoczesnych technologii i generowania innowacji. Wynika to głównie z oczywistej koncentracji potencjału naukowo-badawczego i badawczo-rozwojowego w Warszawie.

2.5. Budowa systemu innowacyjnego w regionie

Tworzony i rozwijany system innowacyjny w regionie będzie charakteryzował się racjonalnym wykorzystaniem dostępnego potencjału gospodarczego i naukowego opierając się na efektywnej współpracy instytucji nauki, gospodarki, administracji oraz instytucji otoczenia biznesu. Przedsiębiorstwa działające w Ząbkach powinny być włączone w system innowacyjny regionu m.in. poprzez budowanie współpracy z sektorem B+R na obszarze metropolii warszawskiej i wykorzystaniu dobrych praktyk przedsiębiorstw z krajów UE.

W ramach celu pośredniego 3 pn. „**Stymulowanie rozwoju funkcji metropolitalnych Warszawy**” Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 wpisuje w następujące kierunki działań zapisane w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego:

3.2. Rozwój i poprawa standardów infrastruktury technicznej

Niesprawność powiązań transportu publicznego w obszarze aglomeracji warszawskiej i brak szybkich połączeń środkami komunikacji publicznej powoduje ograniczanie dostępności i atrakcyjności metropolii. Działania poprawiające funkcjonowanie systemu transportu publicznego, wzmacniające funkcje metropolitalne Warszawy i jej okolic (w tym obszarze Ząbek) i zapewniające sprawne powiązania z otoczeniem międzynarodowym, krajowym i regionalnym, a przede wszystkim efektywnie wykorzystujące przestrzeń w obszarze metropolitalnym mają obejmować:

- ✓ modernizację systemu kolejowego ze szczególnym uwzględnieniem powiązań priorytetowych: międzynarodowego, krajowego i regionalnego, w celu zwiększenia częstotliwości, prędkości, bezpieczeństwa i komfortu podróżowania;
- ✓ utworzenie systemu transportowego z udziałem kapitału prywatnego oraz rozwój przewozów pasażerskich w wyniku integracji systemów transportowych, poprawy bezpieczeństwa i jakości przewozów, które zapewnią atrakcyjną alternatywę dla użytkowników samochodów prywatnych;
- ✓ realizację nowych inwestycji komunikacyjnych typu Park&Ride, kształtującą węzły przesiadkowe między różnymi systemami obsługi pasażerskiej. Przyczyni się to do powstrzymania i odwrócenia procesu przenoszenia się pasażerów ze środków komunikacji zbiorowej do samochodów osobowych (szczególnie w podróżach podmiejskich – dla osób dojeżdżających do pracy), zmniejszy się tym samym zatłoczenie istniejącej sieci drogowej i zlikwiduje wąskie gardła stanowiące dotkliwą barierę dostępności pomiędzy strefą miejską i podmiejską;

- ✓ rozwój nowoczesnego transportu publicznego (miejskiego i podmiejskiego), wspartego systemem centralnego sterowania ruchem oraz kontroli i monitoringu, który pozwoli zwiększyć jego efektywność ekonomiczną i organizacyjną, m.in. poprzez:
 - a) prowadzenie działań zapewniających uprzywilejowanie w ruchu, modernizację i rozbudowę transportu szynowego, z ewentualną możliwością wykorzystania kolejowej infrastruktury zakładowej do celów przewozowych;
 - b) modernizację regionalnych linii kolejowych województwa (Warszawa – Grodzisk Mazowiecki, Warszawa – Pilawa, **Warszawa Wileńska – Zielonka**, Legionowo – Wieliszew – Tłuszcz, Mszczonów – Góra Kalwaria – Pilawa);
 - c) modernizację dworców autobusowych;
- ✓ wspieranie proekologicznych rozwiązań w transporcie publicznym oraz alternatywnych form transportu (**w tym ścieżek dla ruchu rowerowego**).

3.3. Przeciwdziałanie degradacji krajobrazu i środowiska przyrodniczego OMW

Obszar metropolitalny ze względu na atrakcyjność społeczno – ekonomiczną jest poddany silnej presji urbanistycznej, niszczącej jego znaczące walory przyrodnicze i krajobrazowe. Dotyczy to także obszaru Ząbek i znajdującego się tu, unikatowego w skali podwarszawskiej, kompleksu leśnego. Na tym terenie koncentrują się kolizje i konflikty przestrzenne, wynikające ze złożoności funkcji i struktury obszaru. Skutkiem tego jest kumulacja zagrożeń antropogenicznych, przy nierozwiązanym problemie systemu gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej. Podejmowane w przyszłości zadania będą zatem dotyczyć dwóch zespołów działań: przeciwdziałania degradacji środowiska na obszarach o silnym stopniu urbanizacji oraz zachowania charakteru ochronno – prewencyjnego obszarów cennych przyrodniczo.

3.4. Zahamowanie narastania chaosu w przestrzennym zagospodarowaniu stolicy i jej otoczeniu

Rozwój metropolii stołecznej, zwłaszcza w sytuacji braku skutecznych instrumentów koordynacji i kontroli, niesie ze sobą wiele zagrożeń, które mogą doprowadzić do degradacji funkcjonalnej znacznych obszarów miasta i jego otoczenia, w tym obszaru Ząbek. Wzrost roli i znaczenia transportu prywatnego wyzwała efekt „rozlewania się” metropolii. Efektywność struktur przestrzennych w zakresie generowania i podtrzymywania zrównoważonego rozwoju metropolii oraz jej otoczenia stanowi jeden z warunków ładu społeczno-gospodarczego i przestrzennego. Ład ten znajduje odzwierciedlenie w atrakcyjności przestrzeni metropolitalnej, jako miejsca zamieszkania oraz lokalizacji działalności gospodarczej. W przestrzeni Warszawy i jej otoczeniu (w tym w Ząbkach) działania na rzecz zapobiegania ww. niekorzystnym zjawiskom będą dotyczyć m.in.:

- ✓ kształtowania i porządkowania stref funkcjonalno – przestrzennych Warszawy **oraz wzmocnienia współpracy pomiędzy JST przy planowaniu i programowaniu OMW**;
- ✓ uporządkowania procesu suburbanizacji, ograniczającego nadmierną eksploatację zasobów przestrzeni podmiejskiej;
- ✓ **rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, OMW** oraz zajmowanych przez funkcje schyłkowe (tereny przemysłowe i powojkowe);
- ✓ **wspierania koncentracji zabudowy w korytarzach transportu szynowego (kolej podmiejska i regionalna)**;
- ✓ **łagodzenia konfliktów funkcjonalno-przestrzennych** wynikających z przebiegów tras komunikacyjnych i infrastrukturalnych, obsługujących tereny gęsto zurbanizowane;
- ✓ tworzenia spójnego systemu regulacji prawnych zapobiegających presji urbanistycznej na tereny cenne przyrodniczo, pełniące funkcje klimatyczne (wymiana i regeneracja powietrza), biologiczne

(siedliskotwórcze), regenerujące i zasilające wewnątrzmięskie zespoły, biocentryczne i hydrologiczne (zasilanie i retencja wód na obszarze miasta).

3.5. Stymulowanie rozwoju m. st. Warszawy i obszaru metropolitalnego poprzez policentryczny rozwój przestrzenny i ożywianie funkcji centrowych

Wzmacnianie funkcji metropolitalnych OMW (w tym obszaru Ząbek) przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze tego głównego regionu metropolitalnego w Polsce. Tym samym zwiększy rolę OMW w układzie sieci metropolii europejskich. Policentryczny rozwój przestrzenny obszaru metropolitalnego przyczyni się do: jego intensywnego rozwoju społeczno-gospodarczego, podwyższenia standardów zamieszkania, zintegrowania transportu, poprawy bezpieczeństwa ruchu na drogach, możliwości wprowadzenia nowoczesnych technik zarządzania ruchem. Wzmocnienie osadniczych i infrastrukturalnych węzłów policentrycznego rozwoju w OMW, utworzy tu warunki dla realizacji ważnych funkcji metropolitalnych. Ponadto podejmowane działania przyczynią się do podniesienia poziomu życia mieszkańców oraz wzrostu atrakcyjności OMW.

W ramach celu pośredniego 5 „Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu” Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 wpisuje się w następujące kierunki działań zapisane w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego:

5.1. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i integracji regionalnej

Rozwój kreatywnego społeczeństwa obywatelskiego będzie ważną determinantą rozwoju Ząbek. Przyczyni się do wzrostu jego konkurencyjności i , pobudzi aktywność obywatelską mieszkańców. Pełniejsze uczestnictwo mieszkańców oraz organizacji pozarządowych w życiu publicznym przyczyni się lepszemu zaspokojeniu potrzeb społecznych, tworzenia ładu społecznego, absorpcji nowych idei, zwiększenia współpracy w realizacji wspólnych działań oraz sprzyjać będzie aktywizacji administracji samorządowej.

5.2. Poprawa i promocja atrakcyjności inwestycyjnej w regionie

Tworzenie możliwie najlepszych warunków inwestowania w regionie polegać będzie, nie tylko na poprawie infrastruktury technicznej, ale także na tworzeniu klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości sprzyjającego prowadzeniu działalności gospodarczej. Podejmowane przez samorząd Ząbek działania w sferze gospodarczej będą koncentrować się na promocji Miasta (i pośrednio także regionu) pod kątem wzmacniania jego atrakcyjności inwestycyjnej oraz zwiększenia dostępności terenów inwestycyjnych. Promocja będzie polegać na wykorzystaniu odpowiednio dobranych i opracowanych informacji oraz metod i narzędzi, w celu prezentacji potencjału gospodarczego, walorów przyrodniczych, turystycznych i kulturowych Ząbek. Wymiernym efektem działań promocyjnych będzie wzrost zaangażowania kapitału krajowego i zagranicznego.

5.3. Promocja i zwiększanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej regionu w oparciu o walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego

Celem działań promocyjnych jest budowanie trwałego i stabilnego wizerunku Mazowsza, jako obszaru o dużym potencjale rozwojowym, którego dynamiczny rozwój oparty jest m.in. na znaczących walorach kulturowych, przyrodniczych oraz krajobrazowych. Niezmiernie ważnym aspektem ww. działań jest aktywne uczestnictwo samorządów, w tym Miasta Ząbki jako integralnej części OMW.

10.2.2 Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013⁹

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007-2013 (RPO WM) został przygotowany w oparciu o rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i

⁹ Stan na lipiec 2007 r. wersja 2.2a RPO WM

uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 25-78). Realizuje on cel „Konwergencja” określony w art. 3. RPO WM jest jednym z 16 programów regionalnych, które będą realizować Strategię Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 (SRK) oraz Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowa Strategia Spójności). Jednocześnie jest on odzwierciedleniem polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego, której podstawę stanowi Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (SRWM). Program będzie realizował cele opisanej powyżej SRWM, które można będzie współfinansować ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Przy tworzeniu projektu programu, uwzględnione zostały również zapisy odnowionej Strategii Lizbońskiej w zakresie rozwoju gospodarczego i wzrostu zatrudnienia. Program będzie zarządzany na poziomie regionalnym, a Instytucją Zarządzającą RPO WM będzie Zarząd Województwa Mazowieckiego.

Ogólnym celem RPO Województwa Mazowieckiego jest:

POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI REGIONU I ZWIĘKSZANIE SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA.

Warunkiem harmonijnego rozwoju województwa jest z jednej strony likwidowanie, bądź neutralizowanie problemów stanowiących bariery rozwoju, z drugiej zaś, wykorzystanie endogenicznego potencjału przy jednoczesnym stymulowaniu tworzenia więzi wewnątrzregionalnych zapewniających dyfuzję procesów rozwoju. Budowaniu konkurencyjnej pozycji regionu, zbliżającej go do innych regionów metropolitalnych w Unii Europejskiej będą towarzyszyć działania nakierowane na wyrównywanie szans rozwojowych wewnątrz województwa jednocześnie stymulujące, aktywizujące i jednoczące środowiska lokalne, wyzwajające postawy prorozwojowe i przedsiębiorcze. Środki przeznaczone na realizację RPO WM będą kierowane na następujące obszary interwencji: rozwój gospodarki, w tym gospodarki opartej na wiedzy, poprawę i uzupełnienie istniejącej infrastruktury technicznej, wzmocnienie endogenicznych czynników rozwoju województwa mazowieckiego, rozwój infrastruktury społecznej warunkującej rozwój kapitału ludzkiego w regionie. Wszystkie spośród ww. priorytetów znajdują swoje odpowiedniki w Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015.

Poniżej, w syntetycznej formie, przedstawiono powiązanie celów strategicznych zapisanych w Strategii Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 z priorytetami RPO Województwa Mazowieckiego. Listę celów Strategii uszeregowano według przyporządkowania do poszczególnych 7 priorytetów RPO WM oraz do Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego, SWW oraz NSRO.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowej Strategii Spójności)	Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (aktualizacja)	Strategiczne Wytyczne Wspólnoty 2007-2013	Strategia Rozwoju Miasta Ząbków na lata 2007-2015
Cel ogólny: Poprawa konkurencyjności regionu i zwiększanie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej województwa	Cel strategiczny - Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej	Cel nadrzędny: Wzrost konkurencyjności Gospodarki i równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie podstawą poprawy jakości życia mieszkańców		
Priorytety	Cele horyzontalne	Cele strategiczne i cele pośrednie	Wytyczne	Cele strategiczne
PRIORYTET I Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości na Mazowszu	2. cel horyzontalny: Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej. 3. cel horyzontalny: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski 4. cel horyzontalny: Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług	Cele strategiczne: Zwiększenie Konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym Cele pośrednie: 2. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych 5. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu	1.2. WYTYCZNA: Poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu	Cele strategiczne odpowiadające: a) Rozwój bazy ekonomicznej miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej b) Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym
PRIORYTET II Przyspieszenie e-rozwoju Mazowsza	3. cel horyzontalny: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski 4. cel horyzontalny: Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług 6. cel horyzontalny: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na	Cel strategiczny: Zwiększenie Konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym Cel pośredni : 2. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu	1.1. WYTYCZNA: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia 1.2. WYTYCZNA: Poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu	Cele strategiczne odpowiadające: a) Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych b) Rozwój bazy ekonomicznej miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej

	obszarach wiejskich			
PRIORYTET III Regionalny system transportowy	<p>3. cel horyzontalny: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski</p> <p>6. cel horyzontalny: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich</p>	<p>Cel strategiczny: Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju</p> <p>Cele pośrednie: 3. Stymulowanie rozwoju funkcji Metropolitalnych Warszawy</p>	<p>1.1. WYTYCZNA: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia</p>	<p>Cele strategiczne odpowiadające:</p> <p>c) Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym</p> <p>d) Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w mieście</p>
PRIORYTET IV Środowisko, zapobieganie zagrożeniom i energetyka	<p>3. cel horyzontalny: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,</p> <p>6. cel horyzontalny: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich</p>	<p>Cel strategiczny: Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju</p> <p>Cele pośrednie: 1. Rozwój kapitału społecznego 3. Stymulowanie rozwoju funkcji Metropolitalnych Warszawy 4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych</p>	<p>1.1. WYTYCZNA: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia</p>	<p>Cele strategiczne odpowiadające:</p> <p>a) Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w mieście</p> <p>b) Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym</p>

<p>PRIORYTET V Wzmacnianie roli miast w rozwoju regionu</p>	<p>3. cel horyzontalny: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski 5. cel horyzontalny: Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej</p>	<p>Cel strategiczny Zwiększenie konkurencyjności Regionu w układzie międzynarodowym Cele pośrednie: 1. Rozwój kapitału społecznego 3. Stymulowanie rozwoju funkcji Metropolitalnych Warszawy</p>	<p>1.1. WYTYCZNA: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia 1.3. WYTYCZNA: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy</p>	<p>Cele strategiczne odpowiadające:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju, zmiana wizerunku miasta b) Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w mieście c) Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym
<p>PRIORYTET VI Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji</p>	<p>3 cel horyzontalny: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski 5 cel horyzontalny: Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej 6 cel horyzontalny: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich</p>	<p>Cel strategiczny Zwiększenie konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym Cele pośrednie: 4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych 5. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu</p>	<p>1.3. WYTYCZNA: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy</p>	<p>Cele strategiczne odpowiadające:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w mieście b) Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju, zmiana wizerunku miasta c) Rozwój bazy ekonomicznej miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej

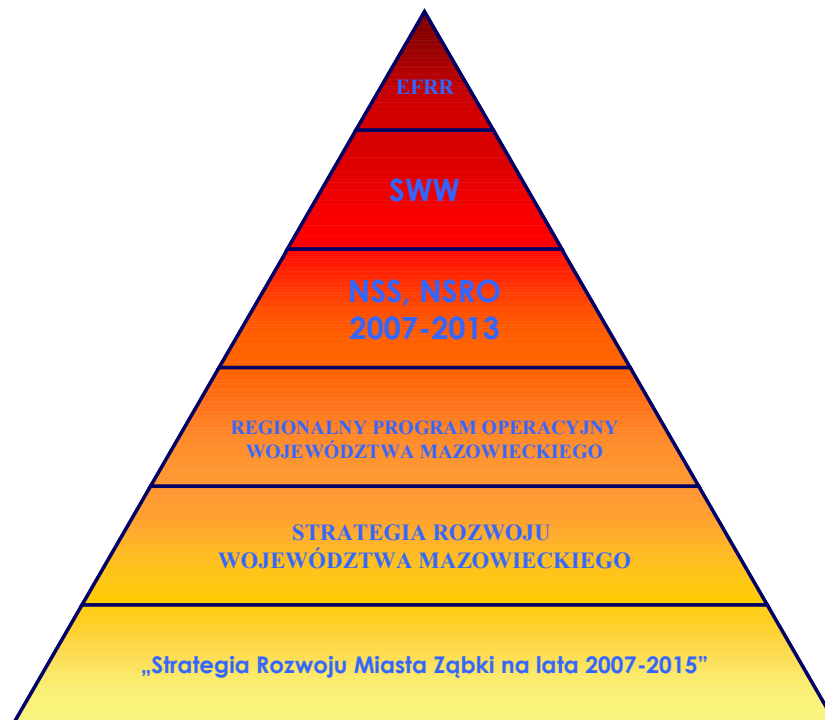

<p>PRIORYTET VII Tworzenie i poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego</p>	<p>2 cel horyzontalny: Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej, 6 cel horyzontalny: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich</p>	<p>Cel strategiczny Budowa społeczeństwa informacyjnego i poprawa jakości życia mieszkańców województwa Cele pośrednie: 1. Rozwój kapitału społecznego</p>	<p>1.1. WYTYCZNA: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia 1.3. WYTYCZNA: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy</p>	<p>Cele strategiczne odpowiadające: Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych</p>
--	--	--	---	--

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowując należy podkreślić, iż opracowana Strategia Rozwoju Miasta Ząbki na lata 2007-2015 jest zgodna ze wszystkimi najważniejszymi dokumentami strategicznymi, zarówno na poziomie krajowym (NSS/NSRO, SRK) jak i regionalnym (RPO, SRWM). Poniżej przedstawiono schematyczną, ramową strukturę powiązań niniejszej Strategii z dokumentami strategicznymi wyższych szczebli

Spójność „Strategii” z dokumentami wyższego rzędu

12. System wdrażania i monitorowania

Istota systemu monitorowania i ewaluacji

Zarządzanie procesem wdrażania strategii rozwoju miasta wymaga monitorowania realizacji celów i zadań strategicznych oraz ewaluacji zapisów tego dokumentu. Z punktu widzenia zarządzania miastem istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji przydatnych w procesie koordynacji rozwoju. Stąd też przedmiotem monitoringu jest miasto, pojmowane jako spójny system społeczno-ekonomiczno-ekologiczny. Oznacza to, że rozwój będący efektem wdrażania Strategii powinien być ujmowany w następujących płaszczyznach:

- społeczność miejska,
- gospodarka miasta,
- środowisko przyrodnicze,
- infrastruktura.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Miasta Ząbków na lata 2007-2015 są cele i zadania strategiczne określone w Strategii. Proces monitorowania ma polegać na systematycznych obserwacjach zmian zachodzących w dziedzinach odpowiadających poszczególnym celom i zadaniom służącym realizacji celów wyznaczonych w Strategii.

System monitorowania i ewaluacji oparty będzie na monitorowaniu operacyjnym i strategicznym.

Na poziomie operacyjnym monitoring stanu wdrażania strategii rozwoju miasta przeprowadzany będzie na podstawie dwuletnich raportów opisujących działania podejmowane w zakresie realizacji celów strategicznych. Raporty te przygotowywane będą przez wydziały merytoryczne Urzędu Miasta, odpowiedzialne za prowadzenie działań w ramach, wyznaczonych celów strategicznych. Monitoring na poziomie operacyjnym ma stać się podstawą dokonania doraźnej aktualizacji strategii, jeśli na podstawie przedstawionych informacji uwidoczni się taka potrzeba.

Na poziomie strategicznym ocena wdrażania strategii rozwoju miasta przeprowadzana będzie na podstawie raportu o stanie miasta przygotowywanego w cyklach czteroletnich. Ocena taka będzie stanowiła podstawę dokonania planowej aktualizacji strategii.

Monitoring operacyjny

Celem monitoringu operacyjnego będzie określenie stopnia realizacji zadań zapisanych w strategii. Monitoring taki winien być prowadzony z większą częstotliwością niż monitoring strategiczny. Nie powinien być on dokonywany rzadziej niż raz na 2 lata.

Najlepszym momentem przystąpienia do analizowania stanu wdrażania strategii są ostatnie miesiące roku kalendarzowego.

Oczekiwany przebieg procedury wskazano w tabeli umieszczonej poniżej.

Tabela 27 Etapy przeprowadzania monitoringu operacyjnego

LP.	DZIAŁANIE	Podmioty zaangażowane	WYNIKI I PROCEDURY	TERMIN
1.	Zarządzenie o rozpoczęciu monitoringu	Burmistrz Miasta	Wskazanie oczekiwanych ustaleń, podmiotów odpowiedzialnych za przeprowadzenie monitoringu, określenie harmonogramu przeprowadzenia monitoringu	październik-listopad; w okresie co najmniej co dwa lata; zalecane jest przeprowadzanie monitoringu operacyjnego w okresach rocznych
2.	Ogłoszenie rozpoczęcia monitoringu	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Burmistrza Ząbek lub	Przekazanie wydziałom merytorycznym UM oraz – w miarę potrzeby i możliwości – innym	1 tydzień

		wyznaczony wydział UM	podmiotom informacji o rozpoczęciu monitoringu oraz o zakresie oczekiwanych informacji; przekazanie ankiet i formularzy	
3.	Opis stanu realizacji zadań Strategii	Wydziały merytoryczne UM przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Strategii	Opis działań podjętych w celu realizacji Strategii; opis zagrożeń dla prawidłowej realizacji zadań Strategii	2 tygodnie
4.	Przekazanie opisów stanu realizacji Strategii zespołowi zadaniowemu	Wydziały merytoryczne UM		
5.	Ocena wyników (porównanie z planem)	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Burmistrza Ząbek lub wyznaczony wydział UM	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów Strategii; określenie odchyleń	2 tygodnie
6.	Identyfikacja i analiza przyczyn odchyleń	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Burmistrza Ząbek lub wyznaczony wydział UM	Ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami oraz poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	
7.	Planowanie korekty	Burmistrz Miasta na podstawie zaleceń zespołu zadaniowego wskazanego w zarządzeniu Burmistrza lub wyznaczonego wydziału UM	Zalecenia co do zmiany dotychczasowych metod realizacji bądź sugestie do wprowadzenia nowych metod; określenie i akceptacja działań korygujących	1 tydzień
8.	Przekazanie zalecanych korekt	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Burmistrza Ząbek lub wyznaczony wydział UM	Przekazanie informacji o zauważonych niedociągnięciach, problemach oraz o zalecanych sposobach rozwiązania problemów do podmiotów odpowiedzialnych za realizację Strategii	
9.	Przedłożenie sprawozdania z monitoringu dla Rady Miasta	Burmistrz Miasta	Celem sprawozdania będzie powiadomienie Rady Miastao stanie wdrażania Strategii rozwoju oraz o dostrzeżonych przy jej wdrażaniu problemach	w terminie kolejnego posiedzenia Rady, chyba że Rada postanowi o innym terminie

Monitoring operacyjny nie prowadzi wprost do aktualizacji zapisów strategii. Jeżeli jednak w toku dokonywania tego monitoringu wskazana zostanie potrzeba uzupełnienia lub zmiany dokumentu, która będzie istotna z punktu widzenia osiągnięcia docelowej wizji rozwoju miasta, Burmistrz Miasta Ząbki, posługując się opinią zespołu zadaniowego, winien zwrócić się do Rady Miasta z projektem uchwały o dokonanie aktualizacji strategii. Należy wówczas zastosować się do trybu prac przewidzianego dla etapu aktualizowania strategii w ramach monitoringu strategicznego.

Monitoring strategiczny

W przeciwieństwie do monitoringu operacyjnego, zadaniem monitoringu strategicznego jest umożliwienie oceny realizacji Strategii z punktu widzenia jej dopasowania do rzeczywistych potrzeb miasta oraz stopnia wypełniania przez nią celów strategicznych, służących realizacji wizji i misji Ząbek zapisanej w tym dokumencie.

Jako perspektywę czasową do przeprowadzenia takiego monitoringu wskazać należy okres czteroletni. Uznać również należy, że w latach gdy monitoring taki jest przeprowadzany, zastępuje on monitoring operacyjny.

Monitoring strategiczny może stać się podstawą aktualizacji Strategii. Spodziewać się bowiem można, że w okresie kilkuletnim pojawią się na tyle istotne zmiany w sytuacji lokalnej społeczności, że przydatnym będzie dokonanie zmian w zapisach dokumentu.

Procedurę przeprowadzania monitoringu strategicznego przedstawiono w tabeli 28.

Tabela 28 Etapy przeprowadzania monitoringu strategicznego

LP.	DZIAŁANIE	PODMIOTY ZAANGAŻOWANE	WYNIKI I PROCEDURY	TERMIN
1.	Zarządzenie o rozpoczęciu monitoringu	Burmistrz Miasta Ząbki	Wskazanie oczekiwanych ustaleń, podmiotów odpowiedzialnych za przeprowadzenie monitoringu, określenie harmonogramu przeprowadzenia monitoringu	październik-listopad; w okresie co najmniej co cztery lata
2.	Ogłoszenie rozpoczęcia monitoringu	Referat Rozwoju Gospodarczego (RG) i Referat Programowania Funduszy Europejskich (PFE) UM	Przekazanie wydziałom merytorycznym UM oraz – w miarę potrzeby i możliwości – innym podmiotom informacji o rozpoczęciu monitoringu i o zakresie oczekiwanych informacji; przekazanie ankiet i formularzy	1 tydzień
3.	Opis stanu realizacji zadań Strategii	Wydziały merytoryczne UM przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Strategii	Opis działań podjętych w celu realizacji Strategii; opis zagrożeń dla prawidłowej realizacji zadań Strategii	2 tygodnie
4.	Przekazanie opisów stanu realizacji Strategii zespołowi zadaniowemu	Wydziały merytoryczne UM		
5.	Przygotowanie raportu o stanie realizacji Strategii oraz raportu o stanie miasta	Referat Rozwoju Gospodarczego (RG) i Referat Programowania Funduszy Europejskich (PFE)) UM	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii; określenie odchyłeń, ocena stopnia rozbieżności, określenie sytuacji Miasta z punktu widzenia warunków życia (z wykorzystaniem analizy statystycznej)	4 tygodnie
6.	Dyskusja nad raportami	Zespół zadaniowy	Celem dyskusji jest podjęcie decyzji co do zakresu potrzebnych prac nad aktualizacją Strategii. W przypadku podjęcia decyzji o konieczności dokonania aktualizacji, należy zastosować się do punktów kolejnych. W przypadku decyzji o niedokonywaniu aktualizacji należy zakończyć monitoring w trybie przewidzianym dla monitoringu operacyjnego w punktach 5 i następujących	
7.	Prace studyjne nad zapisami Strategii	Zespół zadaniowy przy wsparciu wydziałów merytorycznych UM	Analiza zapisów Strategii w części dotyczącej celów operacyjnych i zadań realizacyjnych służących realizacji celów strategicznych, wskazanie potrzebnych zmian, dyskusja nad proponowanymi zmianami	1 miesiąc
8.	Przygotowanie aktualizacji strategii	Referat Rozwoju Gospodarczego (RG) i Referat Programowania Funduszy Europejskich (PFE) UM	Aktualizacja zapisów Strategii powinna być wykonana na podstawie ustaleń zespołu zadaniowego	1 miesiąc
9.	Przyjęcie aktualizacji przez zespół zadaniowy	Zespół zadaniowy	Przyjęcie tekstu, który zostanie przedłożony pod obrady Rady Miasta	
10.	Przedłożenie aktualizacji Radzie Miasta	Burmistrz Miasta	Przedłożenie dokumentu pod obrady Rady Miasta	3 tygodnie przed terminem sesji Rady Miasta
11.	Przyjęcie aktualizacji przez Radę	Rada Miasta	Podjęcie uchwały w sprawie aktualizacji Strategii Rozwoju	W terminie sesji Rady Miasta

Analiza wpływu Strategii na sytuację miasta

Proces monitoringu strategicznego powinien uwzględniać możliwie dużo informacji na temat wpływu wdrażania danego dokumentu strategicznego na sytuację miasta i jego mieszkańców. W takich analizach należy uwzględnić następujące aspekty:

- a) powiększanie zasobów/kompetencji (możliwości rozwojowych) miasta,
- b) wspieranie wzrostu gospodarczego,
- c) przeciwdziałanie bezrobociu,
- d) pozyskiwanie środków zewnętrznych (publicznych i prywatnych),
- e) wzrost konkurencyjności/atrakcyjności miasta,
- f) podnoszenie dostępności do zasobów społecznie użytecznych,
- g) procesy innowacyjne.

Z uwagi na zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju miasta, system monitoringu powinien funkcjonować również w oparciu o zbiór informacji wynikających ze standardów opisu przyjętych przez Eurostat dla regionów poziomu NUTS IV (powiat) i NUTS V (gmina).

Zasadniczym celem wykonywania analiz statystycznych obrazujących sytuację miasta jest otrzymanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Stwarza to konieczność opracowania wskaźników agregujących, na poziomie strategicznym, wyniki działań podejmowanych na rzecz rozwoju regionu w ramach opracowanej Strategii. Do oceny sytuacji miasta pomocne będzie wykorzystanie zestawu wskaźników odpowiednio dopasowanych do listy celów i zadań.

Propozycja mierników realizacji celów strategicznych

1. Rozwój bazy ekonomicznej miasta, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej

Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje produkcyjne i usługowe

- powierzchnia nowych działek przeznaczonych pod inwestycje usługowo-produkcyjne posiadających dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej;
- powierzchnia działek użytkowanych na cele usługowo-produkcyjne nowo wyposażonych w podstawową infrastrukturę techniczną;

Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej

- długość zmodernizowanej/wyremontowanej sieci kanalizacji deszczowej i sanitarnej;
- długość nowo wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej i sanitarnej;
- liczba nowych podmiotów gospodarczych obsługiwanych przez sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej;

Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej

- długość zmodernizowanej/wyremontowanej sieci wodociągowej;
- długość nowo wybudowanej sieci wodociągowej;
- liczba nowych podmiotów gospodarczych obsługiwanych przez sieć wodociągową;

Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnętrznej

- długość wyremontowanych dróg/ulic na terenie miasta;
- długość nowo wybudowanych dróg/ulic na terenie miasta;
- liczba wyremontowanych/zmodernizowanych inżynierskich obiektów na drogach (mosty, tunele, wiadukty, estakady, systemy odwodnienia itp.);
- liczba urządzeń poprawiających bezpieczeństwo i sprawność systemu komunikacji wewnętrznej miasta (przejścia dla pieszych, bezkolizyjne skrzyżowania, ronda, systemy sygnalizacji świetlnej, ekrany i bariery ochronne itp.);
- liczba i długość nowo utworzonych tras komunikacji zbiorowej (wraz z przystankami) obsługujących miasto;

Poprawa dostępności komunikacyjnej zewnętrznej

- długość wyremontowanych dróg łączących miasto z najważniejszymi ośrodkami aglomeracji warszawskiej,
- długość nowo wybudowanych dróg łączących miasto z najważniejszymi ośrodkami aglomeracji warszawskiej,
- liczba wyremontowanych/zmodernizowanych inżynierskich obiektów na drogach łączących miasto z najważniejszymi ośrodkami aglomeracji warszawskiej (mosty, tunele, wiadukty, estakady, systemy odwodnienia itp.);
- liczba urządzeń poprawiających bezpieczeństwo i sprawność zewnętrznej obsługi komunikacyjnej miasta (przejścia dla pieszych, bezkolizyjne skrzyżowania, ronda, systemy sygnalizacji świetlnej, ekrany i bariery ochronne itp.);
- liczba i długość nowo utworzonych tras komunikacji zbiorowej obsługującej zewnętrzne połączenia komunikacyjne miasta;

Preferencje dla małych i średnich przedsiębiorstw o innowacyjnym profilu działalności

- liczba nowo powstałych mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MMSP), w tym o charakterze innowacyjnym;
- liczba ulg, zwolnień podatkowych, wsparcia organizacyjnego itp. skierowanego do MMSP;
- liczba działań promocyjnych MMSP (targi, konkursy, wydawnictwa promocyjne, katalogi, bazy danych, informatory itp.);
- przekształcenia organizacyjne działania Urzędu Miasta w zakresie obsługi podmiotów gospodarczych (w tym system „jednego okienka);

Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego do dywersyfikacji bazy ekonomicznej miasta

- liczba podmiotów świadczących na miejscu usługi o charakterze rekreacyjnym, turystyczno-wypoczynkowym, konferencyjno-hotelarskim itp.;
- liczba i pojemność (liczba miejsc) obiektów bazy dla celów: rekreacji, turystyki, wypoczynku, sportu, organizowania konferencji itp.;
- liczba obiektów i miejsc noclegowych różnych kategorii;
- liczba i powierzchnia zagospodarowanych i udostępnionych terenów dla potrzeb rekreacji, turystyki, wypoczynku, sportu itp.;

2. Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w mieście

Infrastruktura techniczna: Rozbudowa i modernizacja sieci infrastruktury technicznej: kanalizacyjnej, wodociągowej, ciepłowniczej, elektroenergetycznej itp.

- długość zmodernizowanej/wyremontowanej sieci: kanalizacyjnej, wodociągowej, ciepłowniczej, elektroenergetycznej itp.,
- długość nowo wybudowanej sieci: kanalizacyjnej, wodociągowej, ciepłowniczej, elektroenergetycznej itp.,
- liczba osób/mieszkań oraz instytucji korzystających ze zmodernizowanej/wyremontowanej sieci: kanalizacyjnej, wodociągowej, ciepłowniczej, elektroenergetycznej itp.,
- liczba osób/mieszkań oraz instytucji podłączonych/korzystających z nowo wybudowanej sieci: kanalizacyjnej, wodociągowej, ciepłowniczej, elektroenergetycznej itp.,

Infrastruktura komunikacyjna: Gruntowna modernizacja i rozbudowa sieci ulic miejskich, w tym nawierzchni dróg, ciągów pieszych, ścieżek rowerowych itp.

- długość zmodernizowanych/wyremontowanych dróg/ulic, w tym ciągów pieszych;
- długość nowo wybudowanych dróg/ulic, w tym ciągów pieszych;
- długość zmodernizowanych oraz nowo wybudowanych ścieżek rowerowych, ścieżek edukacyjnych, tras spacerowych, szlaków turystyki pieszej itp.;
- ogólna liczba i długość tras komunikacji miejskiej, w tym liczba przystanków;
- liczba i długość nowych tras komunikacji miejskiej, w tym liczba nowych przystanków;
- liczba i pojemność jednostek taboru komunikacji zbiorowej obsługującego miasto;

Sport i rekreacja: Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej, budowa zespołu ogólnodostępnych obiektów centrum turystyczno rekreacyjno - sportowego o ogólnomiejskim charakterze

- liczba i pojemność zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportu i rekreacji, w tym ogólnodostępnych (hale sportowe/hale sportowo-widowiskowe/sale gimnastyczne, baseny, boiska do gier, lodowiska sztuczne itp.);
- liczba i pojemność nowo wybudowanych obiektów infrastruktury sportu i rekreacji, w tym ogólnodostępnych (hale sportowe/hale sportowo-widowiskowe/sale gimnastyczne, baseny, boiska do gier (w tym wielofunkcyjne), lodowiska sztuczne itp.);
- liczba i długość zmodernizowanych oraz nowo wybudowanych ścieżek rowerowych, ścieżek edukacyjnych, tras spacerowych, szlaków turystyki pieszej itp.;
- obiekty i miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania;
- udzielone noclegi w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania, w tym turystom zagranicznym;
- powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych (w tym prawnie chroniona) i pomniki przyrody;
- liczba osób korzystających z lokalnej oferty turystyczno-wypoczynkowej;

Kultura: Zasadnicza rozbudowa, remont i modernizacja obiektów kultury

- wydatki budżetu na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego;
- liczba i kubatura wyremontowanych i nowo wybudowanych/pozyskanych obiektów dla celów działalności w sferze kultury;
- liczba zorganizowanych ogólnodostępnych imprez kulturalnych, w tym stałych i cyklicznych;
- liczba uczestników imprez z zakresu kultury, w tym liczba dzieci i młodzieży korzystającej z ww.;

Oświata i wychowanie: Rozbudowa, modernizacja i remonty bazy oświaty i wychowania

- dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym;
- liczba uczniów na: 1 oddział, 1 salę lekcyjną, 1 nauczyciela;
- liczba laboratoriów językowych i informatycznych;
- liczba dzieci i młodzieży uczących się języków obcych w szkołach wg poziomu zaawansowania;
- liczba sal gimnastycznych, boisk przyszkolnych itp. obiektów sportowych przy szkołach;
- uczniowie otrzymujący stypendia, w tym socjalne;

Ochrona zdrowia: Poprawa dostępności usług medycznych, restrukturyzacja i modernizacja bazy służby zdrowia

- liczba jednostek zarejestrowanych w sekcji ochrona zdrowia (szpitale, apteki, zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie itp.);
- personel medyczny - liczba lekarzy (lekarzy stomatologów) i pielęgniarek, położnych;
- liczba zmodernizowanych i zrestrukturyzowanych placówek służby zdrowia;

Zieleń i środowisko:

Poprawa stanu zieleni miejskiej, w tym terenów leśnych:

- Powierzchnia ogólnodostępnej zieleni miejskiej (terenów leśnych, parków, skwerów, zieleni ulicznej, przydomowej itp.) poddanej zabiegom renowacji, przebudowy oraz zabiegom pielęgnacyjnym oraz liczba urządzeń rekreacyjno-wypoczynkowych na ww. terenach;
- Powierzchnia nowo wybudowanych/utworzonych obiektów zieleni miejskiej oraz liczba urządzeń rekreacyjno-wypoczynkowych na ww. terenach;

Ograniczanie uciążliwości wynikających z nadmiernego ruchu drogowego oraz lokalnych komunalno-bytowych zanieczyszczeń powietrza.

- liczba pomiarów (ew. zainstalowanych stacji pomiarowych), natężenia zanieczyszczeń gazowych i pyłowych (z tytułu niskiej emisji oraz ruchu drogowego) oraz hałasu;
- długość nowo wybudowanych oraz zmodernizowanych/wyremontowanych dróg/ulic miejskich, w tym o charakterze obwodnicowym;
- liczba przedsięwzięć organizacyjnych i zainstalowanych urządzeń ograniczających uciążliwości ruchu drogowego (ekrany, sygnalizacja świetlna poprawiająca płynność ruchu, systemy ograniczania prędkości pojazdów, obszary wyłączane z ruchu pojazdów itp.)

Ochrona cennych przyrodniczo obszarów miasta

- Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona i pomniki przyrody;
- Powierzchnia obszarów zagospodarowanych dla celów rekreacji i wypoczynku;

Rozwój ogólnomiejskich terenów zieleni, wypoczynku i rekreacji

- Powierzchnia nowo utworzonych terenów ogólnodostępnej zieleni miejskiej (terenów leśnych, parków, skwerów, zieleni ulicznej, przydomowej itp.);
- liczba urządzeń rekreacyjno-wypoczynkowych na nowo utworzonych terenach ogólnodostępnej zieleni miejskiej;
- liczba i pojemność/przepustowość nowo wybudowanych obiektów/urządzeń dla celów wypoczynku i rekreacji (osiedlowe place zabaw, boiska i mini-boiska, skate-parki itp.)

Bezpieczeństwo publiczne:

Poprawa bezpieczeństwa i organizacji ruchu drogowego:

- liczba wypadków drogowych i ofiar śmiertelnych
- liczba obiektów/urządzeń służących poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego (przejścia dla pieszych, w tym z sygnalizacją świetlną, fotoradary, monitoring wizyjny itp.)
- liczba akcji edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego przeprowadzonych w mieście, w tym w szkołach;

Poprawa bezpieczeństwa w zakresie zagrożenia przestępstwami

- liczba przestępstw stwierdzonych;
- wykrywalność sprawców przestępstw stwierdzonych;
- programy prewencyjne, w tym skierowane do dzieci i młodzieży;

- liczba zmodernizowanych i nowych instytucji, obiektów i urzędów służących poprawie bezpieczeństwa publicznego (straż miejska, policja, służby i inspekcje: budynki, sprzęt, zasoby kadrowe)

3. Rozwój zasobów ludzkich, budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych

Inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców i różnych docelowych grup społecznych

- liczba i przedmiot lokalnych inicjatyw mieszkańców o charakterze samopomocowym, integracyjnym, w tym z udziałem jst;
- liczba zarejestrowanych porozumień o współpracy pomiędzy animatorami rozwoju lokalnego;

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

- liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych, w tym nowo zarejestrowanych;
- liczba zawartych przez władze lokalne porozumień z NGO;
- liczba osób korzystających z usług NGO;

Aktywizacja społeczności lokalnych wokół działań skierowanych na osiągnięcie wspólnych celów – budowa więzi społeczności lokalnej

- zasięg systemu informacji lokalnej (nakład czasopism lokalnych i liczba ich odbiorców, liczba funkcjonujących (aktywnych) stron (wortalii) internetowych, lokalnych rozgłośni radiowych itp.);
- liczba ogólnomiejskich i międzyśrodowiskowych imprez masowych i innych przedsięwzięć o charakterze integracyjnym;
- liczba (aktywnych) środowiskowych organizacji społecznych (w tym zawodowych), ich liczebność i liczba porozumień wzajemnych oraz z władzami samorządowymi;

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych patologiami i bezrobociem

- liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej;
- liczba dzieci/uczniów otrzymujących świadczenia, w tym stypendia;
- liczba osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej;
- liczba dostępnych miejsc w domach i zakładach pomocy społecznej;
- liczba poradni leczących uzależnienia i liczba osób korzystających z pomocy;

Aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży szkolnej w ramach zajęć pozalekcyjnych oraz różnych imprez o charakterze grupowym i ogólnomiejskim

- liczba grup, wymiar godzinowy i liczba uczestników zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w szkołach wszystkich stopni;
- liczba grup, wymiar godzinowy i liczba uczestników zajęć pozaszkolnych organizowanych przez uprawnione instytucje;
- liczba uczestników i imprez dla dzieci i młodzieży o charakterze oświatowo-wychowawczym oraz rekreacyjno-sportowym szkolnych i pozaszkolnych;

4. Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju, zmiana wizerunku miasta

Określenie docelowych perspektyw rozwojowych wielkości miasta – chłonności terenów w kontekście zachowania walorów środowiska przyrodniczego

- nowelizacja założeń perspektyw rozwoju miasta (studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego);
- stopień pokrycia obszaru miasta miejscowymi, szczegółowymi, planami zagospodarowania przestrzennego;

Stopniowe porządkowanie istniejącej zabudowy centrum miasta – elementy stref funkcjonalno-przestrzennych

- liczba ukształtowanych centrów lokalnych (koncentracji handlu i usług);
- obszary poddane rewitalizacji – liczba i powierzchnia;
- stopień realizacji układów obwodnicowych miasta;

Budowa/tworzenie centrum miasta – koncentracja obiektów: usług, gastronomii, kultury, wypoczynku-rekreacji, administracji - w nawiązaniu do idei „miasta-ogrodu”

- liczba (powierzchnia, kubatura) inwestycji remontowo-modernizacyjnych oraz nowych w zakresie zagospodarowania przestrzennego na obszarze centrum funkcjonalnego miasta (place, ulice, ciągi piesze, tereny zieleni, obiekty małej architektury, budynki użyteczności publicznej, placówki usług rynkowych i nierynkowych itp.);
- liczba nowo uruchomionych (i zlikwidowanych) placówek usługowych, w tym handlowych, gastronomicznych, ze sfery kultury, rekreacji i wypoczynku);

Inkorporacja nowych osiedli mieszkaniowych do struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta (powiązania drogowe, rozbudowa infrastruktury społecznej)

- obiekty i urządzenia z zakresu infrastruktury (technicznej, społecznej i komunikacyjnej) wybudowane na nowo urbanizowanych terenach miasta i łączących ww. obszarami „starej urbanizacji”;
- powierzchnia przestrzeni publicznych o ograniczonej dostępności (przestrzeń grupowa – osiedla zamknięte);

Ochrona cennych przyrodniczo obszarów miasta (w szczególności lasy), poprawa stanu środowiska mieszkalnego

- ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków w % ogólnej liczby ludności,
- ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczania;
- udział odpadów wyselekcjonowanych w ogólnej ilości odpadów komunalnych zebranych;
- zainstalowane urządzenia wytwarzające energię z OZE;
- wskaźnik nasycenia zielenią miejską i wskaźnik lesistości;
- powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych w tym prawnie chroniona i pomniki przyrody;

Ogólna zmiana wizerunku (fizjonomii) miasta: estetyka, czystość, tworzenie zagospodarowanych przestrzeni publicznych

- liczba (wielkość: powierzchnia, długość) nowo zagospodarowanych i utworzonych placów, ulic (w tym ciągów ruchu pieszego), ogólnodostępnych terenów zieleni (w tym zieleni przydomowa, uliczna, zwarta itp.);
- liczba elementów tzw. małej architektury wyremontowanych/zmodernizowanych i nowo wybudowanych;
- liczba urządzeń służących utrzymaniu czystości przestrzeni publicznych (pojemniki na odpadki, sanitariaty publiczne itp.);
- częstotliwość oczyszczania przestrzeni publicznych (ulic, placów);

5. Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym

Tworzenie nowych połączeń komunikacyjnych z Warszawą

- liczba i przepustowość zmodernizowanych stałych połączeń w różnych formach komunikacji zbiorowej z Warszawą i pozostałymi terenami OMW;
- liczba i przepustowość nowo uruchomionych stałych połączeń w różnych formach komunikacji zbiorowej miasta z Warszawą i pozostałymi terenami OMW;

Współdziałanie w tworzeniu sieci komunikacji obwodowej miasta w układzie obszaru metropolitalnego

Warszawy

- konsultacje, uzgodnienia (ew. partycypacja miasta) z administracją rządową i samorządowymi władzami województwa oraz powiatu w zakresie rozbudowy oraz remontów i modernizacji sieci zewnętrznych połączeń komunikacyjnych miasta;
- ustalenie, z odnośnymi władzami, orientacyjnego harmonogramu przewidywanych inwestycji w zakresie rozbudowy oraz remontów i modernizacji sieci zewnętrznych połączeń komunikacyjnych miasta (drogi, sieć kolejowa, tabor, trasy komunikacji);

Dywersyfikacja zewnętrznego systemu obsługi infrastrukturalnej miasta, budowa drugiego połączenia z systemem wodociągowym Warszawy

- stopień dywersyfikacji zasilania w wodę sieci wodociągowej miasta oraz odprowadzania ścieków (% udział różnych źródeł zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków);
- stopień dywersyfikacji obsługi komunikacyjnej miasta (struktura pasażerów komunikacji zbiorowej wg typów transportu);
- stopień dywersyfikacji zaopatrzenia w energię (struktura wg źródeł i nośników energii);

Tworzenie instytucjonalnych powiązań dotyczących rozwiązywania ponadlokalnych i lokalnych problemów funkcjonowania na obszarze metropolitalnym

- liczba umów i porozumień lokalnych i subregionalnych dotyczących dostępności infrastruktury technicznej, społecznej oraz komunikacyjnej;

Promocja miasta w bezpośrednim i dalszym otoczeniu

- liczba wystaw, imprez (międzynarodowych, regionalnych, powiatowych, gminnych – w tym w tym targi, wystawy, konferencje itp) promujących miasto i zasięg informacji o ww.;
- liczba tytułów informatorów i materiałów promocyjnych dotyczących miasta i regionu oraz ich nakład;
- liczba instytucji kultury biorących udział w promocji miasta;
- obiekty działalności wystawienniczej
- liczba przedstawicielstw instytucji zewnętrznych, w tym siedzib firm o zasięgu ponadlokalnym (krajowych i zagranicznych);

Wprowadzenie elementów zarządzania marketingowego, marketing terytorialny

- opracowanie wizerunku/marki Miasta (np. „miasto ogród handlu i rzemiosła” itp.)
- liczba wykreowanych produktów lokalnych np. z zakresu najliczniej reprezentowanej lokalnej specyfiki branżowej handlu, usług lub dominujących funkcji – mieszkalnej, rekreacyjno-wypoczynkowej, hotelarsko-konferencyjnej itp.);
- działania na rzecz uzyskania certyfikatów jakości pracy urzędów administracji publicznej oraz szeroko rozumianych usług społecznych;
- liczba przeprowadzonych badań lokalnego, subregionalnego i regionalnego rynku towarów i usług;

13. Spis map, tabel, wykresów

Mapy

Mapa 1: Zabki na tle Polski.....	9
Mapa 2: Miasto Zabki na tle układu komunikacyjnego aglomeracji warszawskiej.....	11
Mapa 3 Położenie Miasta Zabki na terenie powiatu wołomińskiego.....	11

Tabele

Tabela 1: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	15
Tabela 2: Porównanie salda migracji na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	17
Tabela 3: Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2000 – 2006).....	19
Tabela 4: Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2000–2006).....	19
Tabela 5: Wskaźnik perspektywiczności populacji Miasta Zabki (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym) w latach 2000–2006.....	20
Tabela 6: Wskaźnik perspektywiczności populacji wybranych miast aglomeracji warszawskiej na tle ogółu miast województwa mazowieckiego (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym) w latach 2000-2006.....	21
Tabela 7: Sieć wodociągowa w Ząbkach w latach 2000-2006.....	23
Tabela 8: Sieć kanalizacyjna w Ząbkach w latach 1998 - 2006.....	24
Tabela 9: Szkolnictwo podstawowe w Ząbkach w latach 2003-2006.....	26
Tabela 10: Współczynniki skolaryzacji w mieście Zabki.....	27
Tabela 11: Wskaźniki komputeryzacji w szkolnictwie podstawowym i gimnazjalnym.....	27
Tabela 12: Wychowanie przedszkolne w Mieście Zabki w latach 2000-2006.....	28
Tabela 13: Biblioteki w Ząbkach w latach 2002-2006.....	28
Tabela 14: Pracujący* ogółem w Ząbkach w latach 2000-2006.....	32
Tabela 15: Bezrobocie na terenie Miasta Zabki w latach 2003 - 2006.....	33
Tabela 16: Podmioty gospodarcze ogółem w Ząbkach i innych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	33
Tabela 17: Podmioty gospodarcze przypadające na 10000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	34
Tabela 18: Wydatki ogółem i wydatki inwestycyjne budżetu Miasta Zabki w latach 2000-2007 (w zł).....	38
Tabela 19: Dynamika („rok do roku”) nominalnego przyrostu wydatków ogółem i wydatków inwestycyjnych budżetu Miasta Zabki.....	38
Tabela 20: Dynamika (rok do roku) nominalnego przyrostu wydatków ogółem i wydatków inwestycyjnych budżetu Miasta Zabki.....	39
Tabela 21: Porównanie wielkości dochodów budżetowych ogółem przypadających na 1	

mieszkańca w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	43
Tabela 22: Wydatki inwestycyjne przypadające na 1 mieszkańca w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006 (w zł).....	43
Tabela 23: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	45
Tabela 24: Komunikacja poprzez stronę internetową Urzędu Miasta.....	45
Tabela 25: Relacja między priorytetami określonymi w SWW i horyzontalnymi celami szczegółowymi NSRO a celami strategicznymi Strategii Rozwoju Miasta Ząbki.....	90
Tabela 26: Cele strategiczne rozwoju Mazowsza.....	94
Tabela 27 Etapy przeprowadzania monitoringu operacyjnego.....	106
Tabela 28 Etapy przeprowadzania monitoringu strategicznego.....	108
Wykresy:	
Wykres 1: Liczba mieszkańców miasta Ząbki w latach 2000-2006.....	13
Wykres 2: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Ząbek w latach 2000-2006.....	15
Wykres 3: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	16
Wykres 4: Saldo migracji na 1000 mieszkańców w Ząbkach w latach 2000-2006.....	16
Wykres 5: Porównanie salda migracji na 1000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	17
Wykres 6: Ludność Miasta Ząbki wg ekonomicznych grup wieku w latach 2000-2006.....	18
Wykres 7: Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2000–2006).....	19
Wykres 8: Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2000 – 2006).....	20
Wykres 9: Wskaźnik perspektywiczności populacji Ząbek (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym) w latach 2000-2006).....	21
Wykres 10: Wskaźnik perspektywiczności populacji wybranych miast aglomeracji warszawskiej na tle ogółu miast województwa mazowieckiego (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym) w latach 2000-2006.....	22
Wykres 11: Procent ludności miasta Ząbki korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2000-2006	24
Wykres 12 Procent ludności miasta Ząbki korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2000-2006.	25
Wykres 13: Podmioty gospodarcze przypadające na 10000 mieszkańców w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	35
Wykres 14: Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego a wydatki ogółem budżetu państwa (w mln zł).....	37
Wykres 15: Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego a wydatki majątkowe budżetu państwa (w mln zł).....	37

Wykres 16: Wydatki ogółem i wydatki inwestycyjne budżetu Miasta Ząbki w latach 2004-2006	37
Wykres 17: Dynamika („rok do roku”) nominalnego przyrostu wydatków ogółem i wydatków inwestycyjnych budżetu Miasta Ząbki.....	38
Wykres 18: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego.....	39
Wykres 19: Podmiotowa struktura wydatków inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego	39
Wykres 20: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetu Miasta Ząbki w latach 2000-2007.....	39
Wykres 21: Udział projektów unijnych w wydatkach inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego w Polsce.....	40
Wykres 22: Struktura finansowania wydatków jednostek samorządu terytorialnego na projekty „unijne” w Polsce.....	40
Wykres 23: Nadwyżka operacyjna a wydatki inwestycyjne JST.....	41
Wykres 24: Zapotrzebowanie jednostek samorządu terytorialnego na środki pożyczkowe.....	41
Wykres 25: Nadwyżka operacyjna a wydatki inwestycyjne JST w budżecie Miasta Ząbki.....	41
Wykres 26: Udział nadwyżki operacyjnej w finansowaniu inwestycji – Ząbki na tle średniej ogólnopolskiej.....	42
Wykres 27: Porównanie wielkości dochodów budżetowych ogółem przypadających na 1 mieszkańca w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej ogółu jst powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	43
Wykres 28: Wydatki inwestycyjne przypadające na 1 mieszkańca w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006 (w zł).....	44
Wykres 29: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w wybranych miastach aglomeracji warszawskiej na tle powiatu wołomińskiego i ogółu miast województwa mazowieckiego w latach 2000-2006.....	44

14. Załącznik 1.**Narzędzie badawcze – ankieta ogólna dla mieszkańców Ząbek****KWESTIONARIUSZ ANKIETY**

Wszystkie zawarte w kwestionariuszu pytania są anonimowe i służą wyłącznie celom badawczym. Proszę o zaznaczenie jednej odpowiedzi w wybranym polu znakiem „X” chyba, że informacja w danym pytaniu stanowi inaczej. Dziękujemy!

CZĘŚĆ I

1. Czy jest Pan/Pani zadowolony(a) z faktu, iż jest mieszkańcem Ząbek?

- bardzo zadowolony
 raczej zadowolony
 raczej niezadowolony
 bardzo niezadowolony

2. Czy Pana/Pani zdaniem Ząbki znacząco zmieniły się w ciągu ostatnich 10 lat?

- zaszły duże zmiany
 zaszły pewne nieduże zmiany
 raczej niewiele się zmieniło
 nic się nie zmieniło (przejdź do pyt.5)

3. Czy zmiany, które zaszły w mieście w ostatnim dziesięcioleciu ocenia Pan/Pani pozytywnie?

- tak
 nie

4. Spośród wszystkich zmian, mających miejsce w Ząbkach w ciągu ostatnich 10 lat, proszę wymienić dwie o największym, zdaniem Pana/Pani, wpływie na życie mieszkańców:

1.....

2.....

.....

5. Czy uważa Pan/Pani, że Ząbki są dobrze promowane na zewnątrz?

- zdecydowanie tak
 raczej tak
 raczej nie
 zdecydowanie nie

6. Proszę wskazać znane Panu/Pani podmioty, aktywnie uczestniczące w działaniach promocyjnych miasta (Proszę o wskazanie znakiem maksymalnie trzech odpowiedzi)

1

2

3

7. Czy coś zmienił(a)by Pan/Pani w mieście?

- tak

Jeśli tak, proszę wskazać dwie najważniejsze rzeczy:

1.

2.

- nie

8. Proszę przedstawić najważniejsze, zdaniem Pana/Pani, sytuacje/wydarzenia związane z miastem, które miały miejsce w trzech ostatnich latach:

.....

.....

9. Proszę wymienić, którą z organizowanych imprez kulturalnych i okolicznościowych uważa Pan/Pani za ciekawą i wartą polecenia? (Proszę o podanie jednej nazwy)

.....

.....

10. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania miasta uważa Pan/ Pani za najlepiej rozwinięte? (Proszę o wskazanie znakiem „x” maksymalnie trzech wariantów odpowiedzi)

- gospodarka komunalna i mieszkaniowa
 lokalna przedsiębiorczość
 instytucje kultury i działalność kulturalna
 administracja publiczna
 szkoły
 architektura i ład przestrzenny
 ochrona środowiska
 ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne
 infrastruktura techniczna
 sport i rekreacja

11. Czy w Pana/Pani opinii potrzeby społeczno-kulturalne mieszkańców Ząbek są zaspokojone?

- tak
 nie

Jeśli nie, proszę wskazać, czego Pana/ Pani zdaniem brakuje mieszkańcom:

.....

12. Na które z poniższych dziedzin życia społecznego i gospodarczego należy przeznaczyć, Pana/Pani zdaniem, najwięcej środków finansowych (Proszę o uszeregowanie odpowiedzi w skali od 1 do 16, gdzie 1 oznacza największą potrzebę, a 16 najmniejszą)

- ... remonty budynków
 ... kultura

- ... poprawa bezpieczeństwa i straż miejska
- ... komunikacja publiczna
- ... zieleń miejska, czystość i estetyka
- ... parkingi i garaże
- ... ochrona środowiska
- ... sport i rekreacja
- ... działania na rzecz dzieci i młodzieży – place zabaw, kluby, kolonie letnie, świetlice
- ... handel, usługi i gastronomia
- ... ochrona zdrowia
- ... opieka socjalna
- ... budowa mieszkań
- ... infrastruktura drogowa
- ... oświata
- ... walka z bezrobociem

13. Proszę wskazać, kto, Pana/Pani zdaniem, najbardziej zyskuje na sąsiedztwie z m.st. Warszawą? (Proszę o wskazanie znakiem „x” maksymalnie trzech wariantów odpowiedzi)

- szkoły i ośrodki naukowe
- władze lokalne
- mieszkańcy miasta
- lokalni przedsiębiorcy
- inwestorzy
- firmy działające w Ząbkach
- nikt
- trudno powiedzieć
- inni (kto?)

14. Jak ocenia Pan/Pani dotychczasową współpracę władz miasta z przedsiębiorcami?

- zdecydowanie dobra
- raczej dobra
- raczej zła
- zdecydowanie zła

15. Czy uważa Pani/Pan, że miasto aktywnie korzysta z dostępnej pomocy Unii Europejskiej?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie

16. Czy uważa Pan/Pani, że miasto wykorzystało już swój potencjał gospodarczy i powinno szukać innych niż dotychczasowe kierunków rozwoju?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie

17. Jakie branże gospodarki, Pana/Pani zdaniem, mogą rozwijać się w mieście?

(Proszę wymienić trzy najważniejsze)

1.
2.
3.

18. Pracę, których instytucji, działających na rzecz lokalnej społeczności, ocenia Pan/Pani najlepiej? (Proszę o wskazanie znakiem „x” maksymalnie trzech wariantów odpowiedzi)

- finanse i bankowość
- policja i sądy
- szkoły
- służba zdrowia
- administracja publiczna
- opieka społeczna
- spółdzielnie mieszkaniowe
- inne – jakie?.....

19. Proszę wskazać, co w Pana/Pani odczuciu stanowi największy problem w mieście:

.....

20. Czy jako mieszkaniec Ząbek czuje się Pan/Pani bezpiecznie w mieście?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie

21. Czy w Pana/Pani sąsiedztwie można zaobserwować?

- a.** alkoholizm
- zdecydowanie tak
 - raczej tak
 - raczej nie
 - zdecydowanie nie
- b.** narkomanię
- zdecydowanie tak
 - raczej tak

- raczej nie
 - zdecydowanie nie
 - c. akty chuligaństwa i wandalizmu**
 - zdecydowanie tak
 - raczej tak
 - raczej nie
 - zdecydowanie nie
 - d. przemoc w rodzinie**
 - zdecydowanie tak
 - raczej tak
 - raczej nie
 - zdecydowanie nie
- 22.** Proszę określić dwa najważniejsze elementy, które zdaniem Pana/Pani wyróżniają miasto na tle innych w regionie i Warszawy?
1.
2.
- 23.** Proszę wskazać dwa dowolne zjawiska mające miejsce w mieście, które określił(a)by Pan/ Pani jako korzystne dla miasta?
1.
2.
- 24.** Proszę wskazać dwa dowolne zjawiska mające miejsce w mieście, które określił(a)by Pan/ Pani jako niekorzystne dla miasta?
1.
2.
- 25.** Czy w najbliższym czasie zamierza Pan/Pani wyjechać z Ząbek - przenieść się w inne miejsce?
- tak
 - nie (*przejdźcie do pyt. 27*)
- 26.** Jeśli tak, proszę odpowiedzieć na następujące pytania:
- a.** Jakie są przyczyny przeprowadzki?
- szkoła/studia
 - poszukiwanie pracy
 - zbyt małe zarobki w Ząbkach
 - względy osobiste
 - niezadowolenie z obecnego miejsca zamieszkania
 - inne (jakie?)
- b.** Jakie jest docelowe miejsce zamieszkania?
- wieś
 - miasto do ok. 20 tys. mieszkańców
 - miasto do ok. 50 tys. mieszkańców
 - miasto do ok. 150 tys. mieszkańców
 - miasto do ok. 500 tys. mieszkańców
 - miasto powyżej 500 tys. mieszkańców
 - zagranica
- 27.** Proszę wskazać, co, zdaniem Pana/Pani, jest argumentem za pozostaniem w mieście?
- wysoka jakość szkół
 - szansa na dobre zatrudnienie
 - atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i rodzin
 - identyfikacja z Ząbkami jako „lokalną ojczyznę”
 - Sąsiedztwo m.st. Warszawy
 - pozytywne nastawienie mieszkańców względem siebie
 - możliwość zaspokojenia swoich potrzeb zawodowych i życiowych
 - układ urbanistyczny i architektura miasta
 - inne (jakie?)
- 28.** Proszę podać trzy przymiotniki, z jakimi kojarzą się Pani/Panu Ząbki:
1.
2.
3.
- 29.** W Pana/Pani opinii Ząbki powinny być:
- miastem turystyki i rekreacji
 - miastem przemysłu
 - miastem kultury i sztuki
 - miastem handlu i biznesu
 - miastem „sypialnią” dla Warszawy
 - miastem centrum wschodniej aglomeracji warszawskiej
- 30.** Proszę wskazać jak w istotny sposób można poprawić bezpieczeństwo mieszkańców Ząbek:
- monitoring wizyjny (kamery)
 - wzmożone patrole policyjne
 - powołanie Straży Miejskiej
 - inne (jakie?)

METRYCZKA

Proszę o zakreślenie znakiem „X” wybranej opcji odpowiedzi

1. Płeć

- kobieta
- mężczyzna

2. Wiek

- 15-19

20-24

25-44

45-64

65 i więcej

3. Stan cywilny

panna/kawaler

mężatka/żonaty

rozwódka/rozwodnik

wdowa/wdowiec

w separacji

w konkubinacie

4. Wykształcenie

podstawowe

zasadnicze zawodowe

średnie

wyższe licencjackie

wyższe magisterskie

5. Status społeczno-zawodowy

pracujący w sektorze administracji publicznej

pracujący w sektorze finansowo-bankowym

pracujący w firmie państwowej

pracujący w firmie prywatnej

prowadzący własną działalność gospodarczą

uczeń/student

emeryt/rencista

bezrobotny

6. Sytuacja materialna

zdecydowanie dobra

raczej dobra

raczej zła

zdecydowanie zła

7. Od jak dawna mieszka Pan/Pani w Ząbkach?

właśnie wprowadziła(e)m się,

<= 3 lata

3 < 10 lat

dłużej niż 10 lat